

Exportné ašpirácie malých a stredných podnikov

Reprezentatívny kvantitatívny prieskum
v cieľovej skupine: malí a strední podnikatelia.

Správa z prieskumu

Január 2017

Reprezentatívny telefonický prieskum exportných aspirácií malých a stredných podnikov realizovala agentúra AKO, s. r. o.

na základe zadania SLOVAK BUSINESS AGENCY.

OBSAH

1. METODIKA PRIESKUMU

1.1 Cieľ prieskumu a použitá metodika _____	5
1.2 Charakteristika cieľovej vzorky _____	8
1.3 Zdôvodnenie zmien v štruktúre cieľovej vzorky _____	15

2. VÝSLEDKY PRIESKUMU

2.1 Hodnotenie súčasných podmienok pre export MSP _____	18
2.2 Vnímané zmeny v podmienkach pre export MSP _____	22
2.3 Aká forma podpory pre zahranično-obchodné aktivity na Slovensku chýba _____	26
2.4 Hodnotenie dostatku informácií o možnostiach podpory exportu _____	31
2.5 Podiel MSP vykonávajúcich zahranično-obchodné aktivity _____	36
2.6 Cieľové krajiny exportu MSP _____	41
2.7 Využívanie verejnej podpory exportu MSP _____	45
2.8 Druhy využívanej verejnej podporu exportu MSP _____	50
2.9 Využívané inštitúcie verejnej podpory exportu _____	54
2.10 Spokojnosť s úrovňou podpory exportu MSP _____	58
2.11 Exportné aspirácie MSP _____	63
2.12 Potenciálny záujem o jednotlivé druhy verejnej podpory exportu _____	67
2.13 O aké druhy verejnej podpory exportu MSP je záujem _____	71
2.14 Dôvody neplánovania využitia podpory exportu u MSP _____	76
2.15 Dôvody neplánovania zahranično-obchodných aktivít u MSP _____	80

3. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

3.1 Závery prieskumu _____	86
3.2 Odporúčania _____	90

PRÍLOHA

Dotazník _____	93
----------------	----

1. METODIKA PRIESKUMU

1.1 Cieľ prieskumu a použitá metodika

Cieľ kvantitatívneho prieskumu:

Zmapovanie skúseností a názorov malých a stredných podnikateľov na podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít a využívanie podporných opatrení v tejto oblasti.

Obsah skúmania:

1. Hodnotenie súčasných podmienok pre export MSP
2. Vnímané zmeny v podmienkach pre export MSP
3. Aká forma podpora pre ZOA na Slovensku chýba
4. Hodnotenie dostatku informácií o možnostiach podpory exportu
5. Podiel MSP vykonávajúcich zahranično-obchodné aktivity
6. Cieľové krajiny exportu MSP
7. Využívanie verejnej podpory exportu MSP
8. Druhy využívanej verejnej podpory exportu MSP
9. Využívané inštitúcie verejnej podpory exportu
10. Spokojnosť s úrovňou podpory exportu MSP
11. Exportné aspirácie MSP
12. Potenciálny záujem o jednotlivé druhy verejnej podpory exportu
13. O aké druhy verejnej podpory exportu MSP je záujem
14. Dôvody neplánovania využitia podpory exportu u MSP
15. Dôvody neplánovania zahranično-obchodných aktivít u MSP

Metodika prieskumu:

Telefonický výskum CATI (Computer assisted telephone interview) je výskum kvantitatívneho charakteru, realizovaný prostredníctvom profesionálneho CATI štúdia.

Rozhovor sa vedie podľa vopred pripraveného štruktúrovaného dotazníka, schváleného zadávateľom prieskumu. Telefonické rozhovory realizujú školení operátori.

Odpovede respondentov sú zaznamenávané prostredníctvom elektronického skriptu, ktorý automaticky kontroluje dodržanie kvót, aj filtre (odskoky) pri jednotlivých variantoch odpovedí respondentov.

Pre potreby získania reprezentatívnej vzorky 1000 MSP bolo potrebné uskutočniť 23374 hovorov.

Počet vytočených čísel:	43019
Počet spojených čísel:	23374
Nekompletne zrealizovaných rozhovorov:	22374 (respondenti nespĺňali kvóty, odmietli odpovedať, resp. neprešli skrútingom)
Kompletne zrealizovaných rozhovorov:	1000
Termín zberu dát:	19. 12. 2016 – 13. 1. 2017
Dotazník:	dodaný zadávateľom (viď Príloha)
Počet otázok:	6 štatistických (triediacich) 15 meritórnych (obsahových)

Získané dáta sú spracované v štatistickom softvéri SPSS.

Fázy realizácie prieskumu:

1. Spracovanie dotazníka z dodaných podkladov od zadávateľa:

- Metodologická úprava (úvodný motivačný text, inštrukcie, spôsob zápisu, filtračné otázky, a pod.);
- Päť pilotných rozhovorov kvôli testovaniu zrozumiteľnosti formulácií;
- Aplikácia zistení z pilotných rozhovorov do finálnej podoby dotazníka;
- Technická úprava dotazníka do podoby softvérového skriptu;
- Overenie funkčnosti skriptu, úprava nefunkčných prvkov

2. Zostavenie a kompletizácie databázy firiem, overovanie aktuálnosti kontaktných údajov v databázach, Konštrukcia výberovej vzorky respondentov;

- Preškolenie operátoriek – anketárov pre zber údajov;
- Realizačná fáza – telefonický zber empirických údajov

3. Prvotné spracovanie:

- vecná a logická kontrola zozbieraných dát;
- čistenie súboru;
- kódovanie poloopených otázok;
- labelovanie;
- štatistické spracovanie;
- vytvorenie signálnych tabuliek základných frekvencií;
- vytvorenie kontingenčných tabuliek.

4. Spracovanie záverečného reportu:

- a) opis metodiky výskumu a zloženia vzorky;
- b) vytvorenie grafov;
- c) interpretácia výsledkov;
- d) zostavenie záverov a odporúčaní;
- e) tlač a väzba reportu.

1.2 Charakteristika cieľovej vzorky

Definícia cieľovej skupiny:

Prieskum bol realizovaný na reprezentatívnej vzorke 1000 malých a stredných podnikov (MSP).

Prieskumná vzorka je reprezentatívna z hľadiska kritérií počtu zamestnancov, regiónu, sektorového zamerania MSP a právnej formy. Napriek tomu boli v niektorých prípadoch dosiahnuté určité odchýlky oproti zadefinovanej štruktúre vzorky. Tieto odchýlky sú podrobnejšie popísané v kapitole 1.3.

Cieľová osoba (respondent) prieskumu:

Osoba, ktorá rozhoduje o vývoze tovaru alebo poskytovaní služieb do zahraničia, t. j. generálny riaditeľ, obchodný riaditeľ (v malých a stredných podnikoch) alebo majiteľ, konateľ (u SZČO, v mikropodnikoch).

Požadovaná štruktúra výberovej vzorky podľa veľkosti:

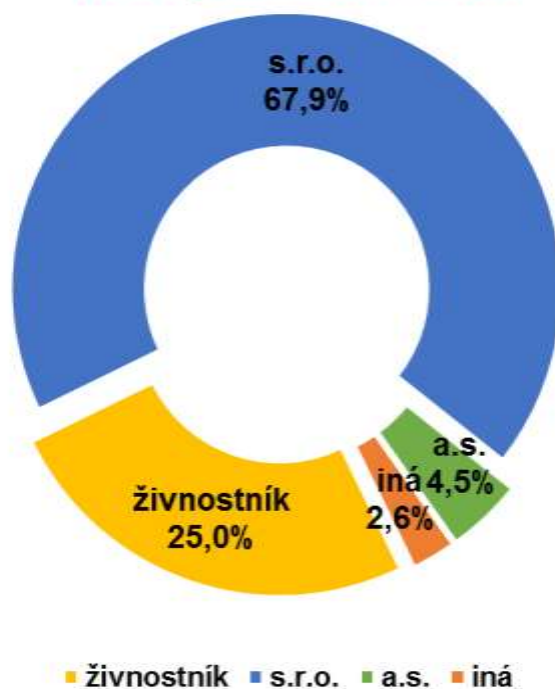
- 250 fyzických osôb – podnikateľov (SZČO)
- 300 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami)
- 250 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami)
- 200 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami)

Reálna štruktúra výberovej vzorky podľa veľkosti:

- 250 fyzických osôb – podnikateľov (SZČO)
- 300 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami)
- 250 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami)
- 200 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami)

Aká je právna forma Vašej firmy?

% z respondentov, N=1000

Graf - Právna forma (otázka ŠT 1)

Koľko zamestnancov má Vaša firma?

% z respondentov, N=1000

Graf – Počet zamestnancov (otázka ŠT 2)

V ktorom okrese sídli Vaša firma? – časť I.

Pozn. OKRES NEBOL SLEDOVANÝ AKO KVÓTNÝ ZNAK.

Okres sídla podniku	Frekvencia	Percento	Validné percento	Kumulatívne percento
Bánovce nad Bebravou	7,0	0,7	0,7	0,7
Banská Bystrica	27,0	2,7	2,7	3,4
Banská Štiavnica	3,0	0,3	0,3	3,7
Bardejov	15,0	1,5	1,5	5,2
Bratislava I	86,0	8,6	8,6	13,8
Bratislava II	30,0	3,0	3,0	16,8
Bratislava III	23,0	2,3	2,3	19,1
Bratislava IV	26,0	2,6	2,6	21,7
Bratislava V	25,0	2,5	2,5	24,2
Brezno	10,0	1,0	1,0	25,2
Bytča	3,0	0,3	0,3	25,5
Čadca	9,0	0,9	0,9	26,4
Detva	7,0	0,7	0,7	27,1
Dolný Kubín	10,0	1,0	1,0	28,1
Dunajská Streda	12,0	1,2	1,2	29,3
Galanta	21,0	2,1	2,1	31,4
Gelnica	3,0	0,3	0,3	31,7
Hlohovec	9,0	0,9	0,9	32,6
Humenné	5,0	0,5	0,5	33,1
Ilava	9,0	0,9	0,9	34,0
Kežmarok	8,0	0,8	0,8	34,8
Komárno	19,0	1,9	1,9	36,7
Košice I	30,0	3,0	3,0	39,7
Košice II	5,0	0,5	0,5	40,2
Košice IV	9,0	0,9	0,9	41,1
Košice - okolie	13,0	1,3	1,3	42,4
Krupina	1,0	0,1	0,1	42,5
Kysucké Nové Mesto	5,0	0,5	0,5	43,0
Levice	14,0	1,4	1,4	44,4
Levoča	1,0	0,1	0,1	44,5
Liptovský Mikuláš	14,0	1,4	1,4	45,9
Lučenec	8,0	0,8	0,8	46,7
Malacky	12,0	1,2	1,2	47,9
Martin	20,0	2,0	2,0	49,9
Medzilaborce	1,0	0,1	0,1	50,0
Michalovce	11,0	1,1	1,1	51,1
Myjava	8,0	0,8	0,8	51,9
Námestovo	17,0	1,7	1,7	53,6
Nitra	40,0	4,0	4,0	57,6

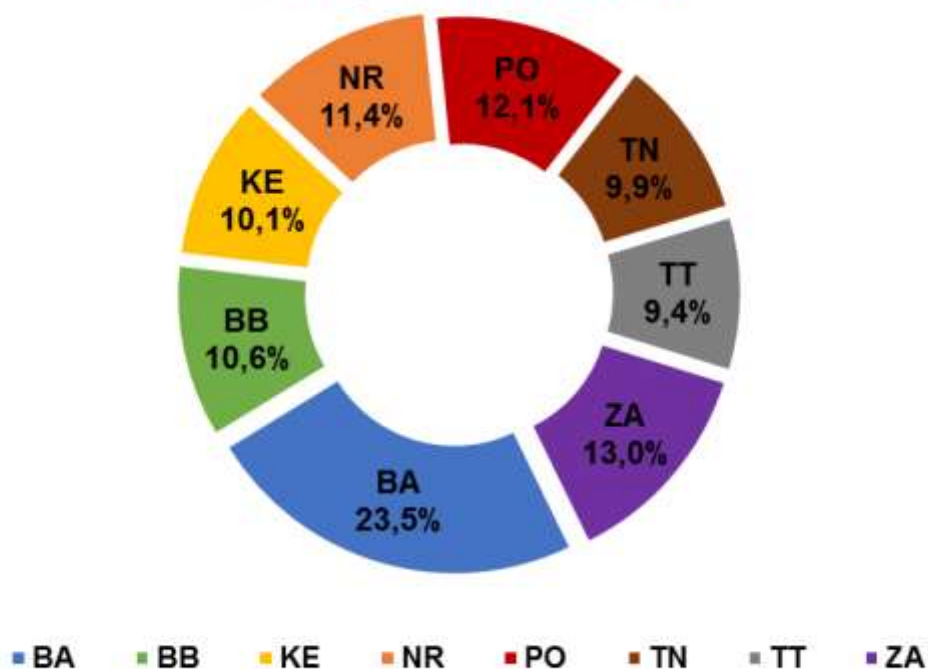
V ktorom okrese sídli Vaša firma? – časť II. POKRAČOVANIE

Okres sídla podniku	Frekvencia	Percento	Validné percento	Kumulatívne percento
Nové Mesto nad Váhom	14,0	1,4	1,4	59,0
Nové Zámky	13,0	1,3	1,3	60,3
Partizánske	8,0	0,8	0,8	61,1
Pezinok	11,0	1,1	1,1	62,2
Piešťany	19,0	1,9	1,9	64,1
Poltár	2,0	0,2	0,2	64,3
Poprad	26,0	2,6	2,6	66,9
Považská Bystrica	10,0	1,0	1,0	67,9
Prešov	32,0	3,2	3,2	71,1
Prievidza	16,0	1,6	1,6	72,7
Púchov	7,0	0,7	0,7	73,4
Revúca	2,0	0,2	0,2	73,6
Rimavská Sobota	14,0	1,4	1,4	75,0
Rožňava	6,0	0,6	0,6	75,6
Ružomberok	7,0	0,7	0,7	76,3
Sabinov	6,0	0,6	0,6	76,9
Senec	22,0	2,2	2,2	79,1
Senica	8,0	0,8	0,8	79,9
Skalica	7,0	0,7	0,7	80,6
Snina	6,0	0,6	0,6	81,2
Sobrance	3,0	0,3	0,3	81,5
Spišská Nová Ves	11,0	1,1	1,1	82,6
Stará Ľubovňa	6,0	0,6	0,6	83,2
Svidník	7,0	0,7	0,7	83,9
Šaľa	7,0	0,7	0,7	84,6
Topoľčany	11,0	1,1	1,1	85,7
Trebišov	10,0	1,0	1,0	86,7
Trenčín	20,0	2,0	2,0	88,7
Trnava	18,0	1,8	1,8	90,5
Turčianske Teplice	3,0	0,3	0,3	90,8
Tvrdošín	6,0	0,6	0,6	91,4
Veľký Krtíš	4,0	0,4	0,4	91,8
Vranov nad Topľou	8,0	0,8	0,8	92,6
Zlaté Moravce	10,0	1,0	1,0	93,6
Zvolen	12,0	1,2	1,2	94,8
Žarnovica	5,0	0,5	0,5	95,3
Žiar nad Hronom	11,0	1,1	1,1	96,4
Žilina	36,0	3,6	3,6	100,0
Celkom	1000,0	100,0	100,0	

Tabuľka – okres sídla podniku (otázka ŠT 3)

V ktorom kraji sídli Vaša firma?

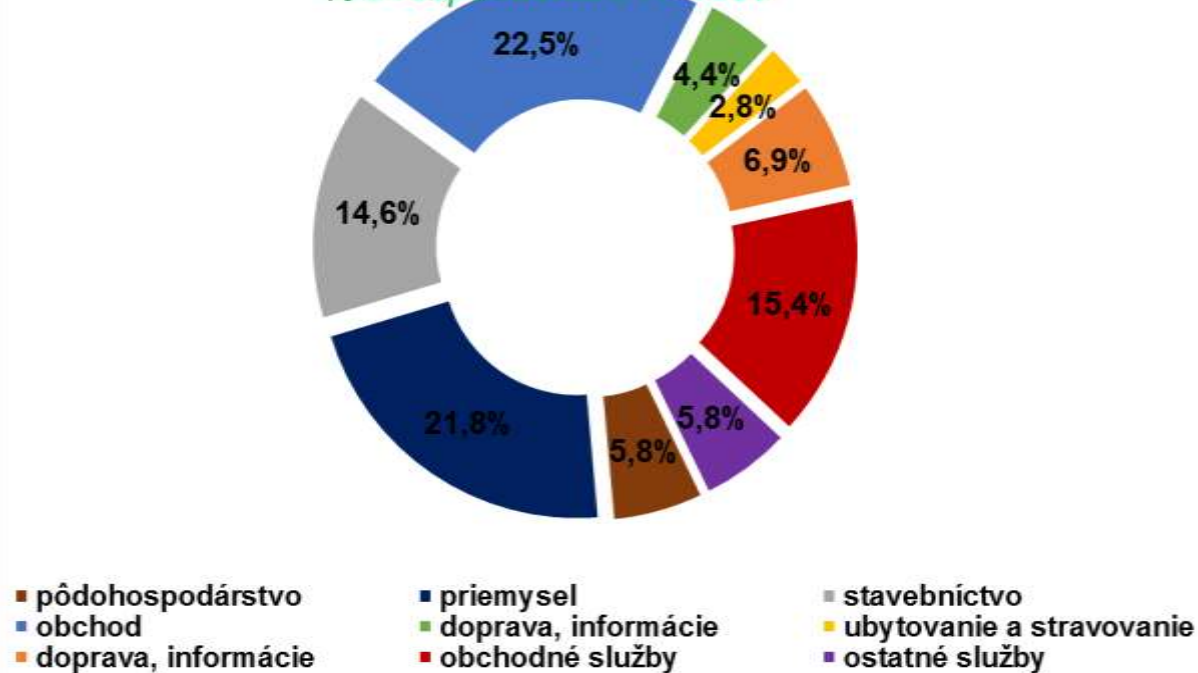
% z respondentov, N=1000

Graf – Región sídla podniku (otázka ŠT 3 – rekatégorizovaná na kraj)

Aká je hlavná ekonomická činnosť Vašej firmy?

% z respondentov, N=1000

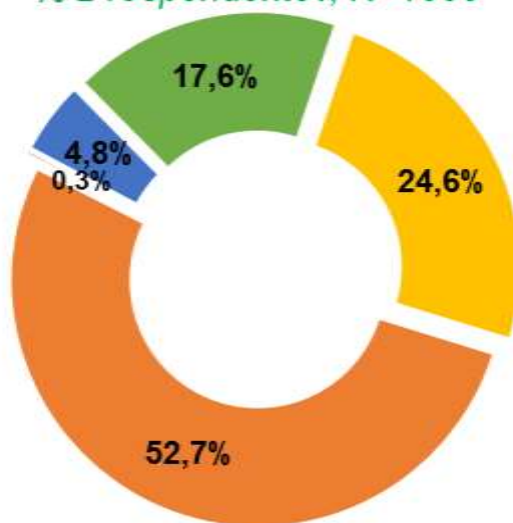
Graf – Hlavná ekonomická činnosť (otázka ŠT 4)

Kód	Členenie SK NACE v dotazníku	Rekategorizované členenie použité v textovej správe v tabuľkách (spolu osem odvetví)
1	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	pôdohospodárstvo
2	Ťažba a dobývanie	priemysel
3	Priemyselná výroba	
4	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	
5	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	
6	Stavebníctvo	stavebníctvo
7	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	obchod
8	Doprava a skladovanie	doprava, informácie
9	Ubytovacie a stravovacie služby	ubytovanie a stravovanie
10	Informácie a komunikácia	doprava, informácie
11	Finančné a poisťovacie činnosti	obchodné služby
12	Činnosti v oblasti nehnuteľností	
13	Odborné, vedecké a technické činnosti	
14	Administratívne a podporné služby	
15	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	ostatné služby
16	Vzdelávanie	
17	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	
18	Umenie, zábava a rekreácia	
19	Ostatné činnosti	

Tabuľka: Členenie činností podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE

V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma?

% z respondentov, N=1000

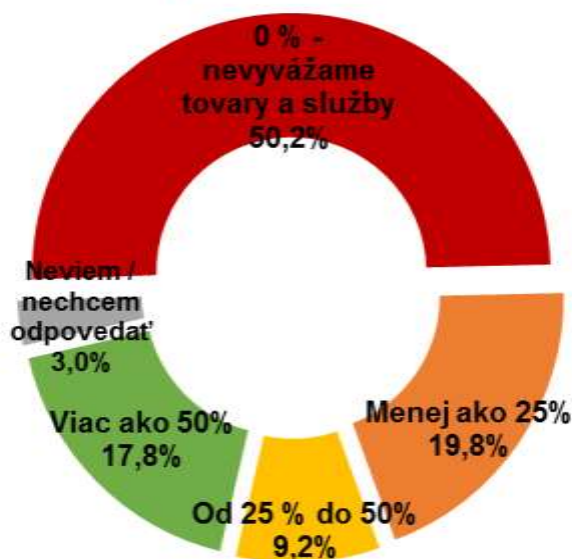

- Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia
- Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti
- Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti
- Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti
- Neviem / nechcem odpovedať

Graf – Fáza životného cyklu firmy (otázka ŠT 5)

Aký podiel predstavovali tržby z vývozu tovarov a služieb na celkových Vašich tržbách v roku 2015?

% z respondentov, N=1000

- 0 % - nevyvážame tovary a služby
- Menej ako 25%
- Od 25 % do 50%
- Viac ako 50%
- Neviem / nechcem odpovedať

Graf – Podiel exportu na celkových tržbách (otázka ŠT 6)

1.3 Zdôvodnenie zmien v štruktúre cieľovej vzorky

V porovnaní so zadefinovanou štruktúrou vzorky boli v rámci prieskumu dosiahnuté určité rozdiely. V nasledujúcich tabuľkách sú prezentované rozdiely dosiahnuté v rámci jednotlivých kritérií:

Tabuľka rozdielov pre fyzické osoby

Fyzické osoby	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	Spolu
pôdohospodárstvo	2,8%	0,2%	-1,1%	-2,8%	-1,2%	-1,1%	1,0%	2,0%	0,6%
priemysel	-0,4%	-1,1%	-0,3%	0,1%	-0,6%	-1,0%	2,7%	0,7%	0,0%
stavebníctvo	-0,1%	0,3%	0,3%	-2,3%	1,7%	0,4%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
obchod	0,9%	-1,7%	-0,4%	-0,5%	0,8%	0,6%	-0,3%	0,5%	-0,2%
ubytovanie a stravovanie	-2,4%	-2,7%	0,6%	-0,3%	7,7%	-2,2%	-3,4%	2,6%	0,0%
doprava, informácie	-3,0%	1,3%	-2,0%	0,5%	2,5%	1,5%	1,6%	-2,4%	0,4%
obchodné služby	-0,5%	0,2%	-0,4%	0,0%	0,6%	-0,2%	0,2%	0,3%	-0,4%
ostatné služby	3,0%	-1,8%	-0,9%	-1,3%	5,2%	-1,6%	-2,0%	-0,8%	-0,3%
Spolu	0,1%	-0,6%	-0,4%	-0,8%	1,4%	-0,1%	0,3%	0,2%	0,0%

Tabuľka rozdielov pre právnické osoby

MSP	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	Spolu
pôdohospodárstvo	3,8%	3,4%	4,6%	14,7%	9,0%	9,6%	11,2%	9,6%	2,5%
priemysel	10,9%	-0,5%	0,1%	5,0%	0,1%	0,7%	-1,4%	2,6%	14,9%
stavebníctvo	12,8%	3,0%	2,8%	0,6%	7,7%	2,1%	-1,0%	-1,3%	4,0%
obchod	2,3%	-9,9%	-16,7%	-15,8%	-20,1%	-12,1%	-12,0%	-23,6%	-1,7%
ubytovanie a stravovanie	28,4%	-4,4%	6,5%	-3,4%	11,9%	-4,2%	21,3%	11,7%	-1,3%
doprava, informácie	30,3%	-6,8%	-4,9%	-2,5%	1,8%	1,5%	-0,6%	-0,2%	2,6%
obchodné služby	-1,9%	-22,2%	-20,2%	-18,7%	-15,8%	-22,4%	-14,4%	-13,4%	-18,9%
ostatné služby	35,0%	-2,5%	0,4%	-2,2%	6,0%	-0,1%	4,4%	-0,9%	-1,9%
Spolu	-7,1%	0,4%	1,7%	0,2%	1,3%	1,6%	2,0%	-0,3%	0,0%

Zatiaľ čo v prípade fyzických osôb nedošlo k významným odchýlkam v porovnaní so zadefinovanou štruktúrou, v prípade právnických osôb boli zaznamenané štatisticky významné rozdiely v 3 prípadoch:

1. sektor Priemysel - výskumná vzorka obsahuje o 14,9% viac firiem, ako bolo požadované;
2. sektor Obchodné služby - výskumná vzorka obsahuje o 18,9% menej firiem ako bolo požadované);
3. kraj Bratislava - výskumná vzorka obsahuje o 7,1% menej firiem, ako bolo požadované.

Uvedené rozdiely boli spôsobené z nasledovných dôvodov:

Ako sa ukázalo v prieskume, podiel právnických osôb v sektore priemysel, ktoré majú exportné ambície, je oproti iným sektorom relatívne veľký, čo sa odrazilo na celkovom počte respondentov v tejto kategórii. V záujme dosiahnutia cieľovej veľkosti vzorky bol v tejto kategórii kompenzovaný výpadok zaznamenaný v sektore služieb.

V sektore obchodné služby bolo podľa pôvodných kvót potrebné získať spolu 252 dotazníkov. Avšak ani napriek enormnej snahe nebolo možné v tejto kategórii identifikovať dostatočný počet respondentov, ktorí majú exportné ambície (viď predchádzajúci odsek).

Do úvahy je potrebné vziať aj fakt, že údaje SK NACE, ktoré pochádzajú zo Štatistického úradu Slovenskej republiky, resp. z Obchodného registra Slovenskej republiky, sú obvykle z obdobia, keď firma registrovala svoju činnosť. V súčasnosti preto nemusia byť vždy aktuálne.

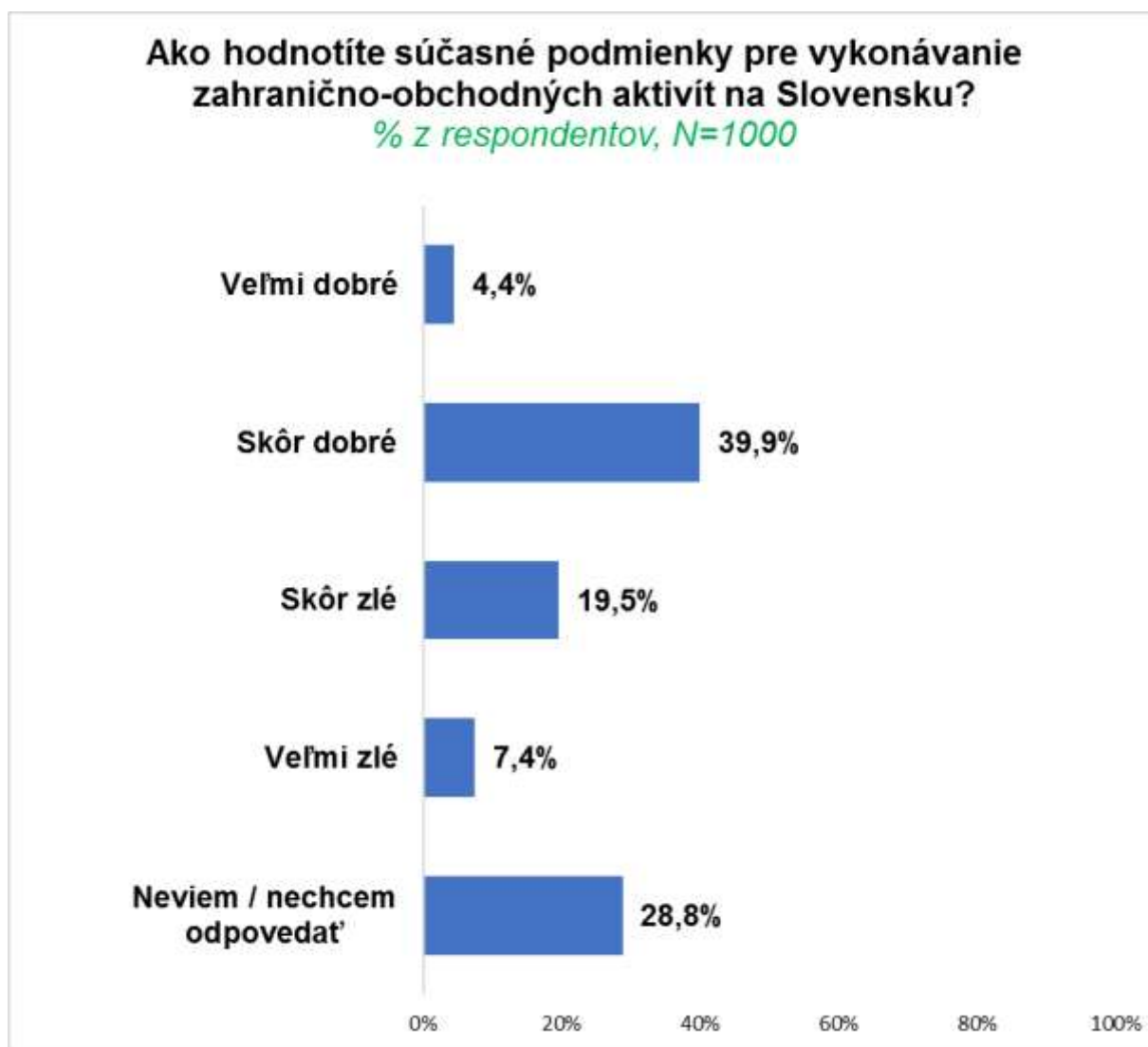
V prípade Bratislavského kraja je dlhodobo zaznamenávaná nižšia ochota firiem (respondentov) odpovedať na telefonické prieskumy. To sa prejavilo aj v prípade aktuálneho prieskumu nižším podielom získaných odpovedí (vyplnených dotazníkov) respondentov z tohto kraja.

Zhotoviteľ v priebehu prieskumu zaznamenal veľkú časť respondentov, ktorí neboli ochotní odpovedať, čo negatívne vplývalo na zámer dodržania pôvodnej štruktúry vzorky. Priemerná miera odmietania bola 1:22 (1 kompletne vyplnený dotazník : 22 odmietnutých rozhovorov). Najhoršia situácia bola v Bratislavskom kraji, kde miera odmietania dosiahla pomer až 1:37.

Napriek týmto zmenám v kvótnej štruktúre výskumnej vzorky v porovnaní so zadanou kvótnou štruktúrou vzorky je možné získané výsledky zovšeobecniť na celú populáciu MSP na Slovensku a teda vyvodiť na ich základe určité odporúčania.

2. VÝSLEDKY PRIESKUMU

2.1 Hodnotenie súčasných podmienok pre export malých a stredných podnikov

Graf – „Ako hodnotíte súčasné podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Sú podľa Vás:“ (otázka 1)

Riadkové % VZORKA: 1000		Ako hodnotíte súčasné podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Sú podľa Vás:				
		Veľmi dobré	Skôr dobré	Skôr zlé	Veľmi zlé	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		4,4%	39,9%	19,5%	7,4%	28,8%
Právna forma	Živnostník	2,8%	30,0%	20,0%	7,2%	40,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	5,0%	42,7%	18,7%	7,4%	26,2%
	Akciová spoločnosť	2,2%	48,9%	24,4%	8,9%	15,6%
	Iná právna forma	7,7%	46,2%	26,9%	7,7%	11,5%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	3,6%	34,0%	18,0%	7,3%	37,1%
	10 - 49 zamestnancov	5,2%	48,8%	19,6%	8,8%	17,6%
	50 - 249 zamestnancov	5,5%	45,0%	23,5%	6,0%	20,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ODVETVIE	pôdohospodárstvo	3,4%	46,6%	15,5%	5,2%	29,3%
	priemysel	6,0%	47,2%	17,4%	6,9%	22,5%
	stavebníctvo	2,7%	30,1%	19,9%	10,3%	37,0%
	obchod	4,9%	45,8%	18,2%	6,7%	24,4%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	32,1%	17,9%	7,1%	42,9%
	doprava, informácie	2,7%	39,8%	23,0%	8,8%	25,7%
	obchodné služby	6,5%	33,1%	21,4%	7,8%	31,2%
	ostatné služby	1,7%	29,3%	24,1%	3,4%	41,4%
Kraj sídla	BA	4,3%	36,2%	20,0%	8,1%	31,5%
	TN	6,1%	45,5%	21,2%	4,0%	23,2%
	TT	1,1%	48,9%	16,0%	8,5%	25,5%
	ZA	2,3%	40,0%	23,1%	10,8%	23,8%
	BB	3,8%	40,6%	21,7%	4,7%	29,2%
	NR	8,8%	34,2%	19,3%	4,4%	33,3%
	PO	5,0%	43,0%	17,4%	10,7%	24,0%
	KE	4,0%	36,6%	15,8%	5,9%	37,6%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	4,2%	45,8%	14,6%	2,1%	33,3%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	4,0%	39,2%	18,8%	6,8%	31,3%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	6,5%	35,4%	21,5%	2,4%	34,1%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	3,6%	41,9%	19,2%	10,4%	24,9%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%

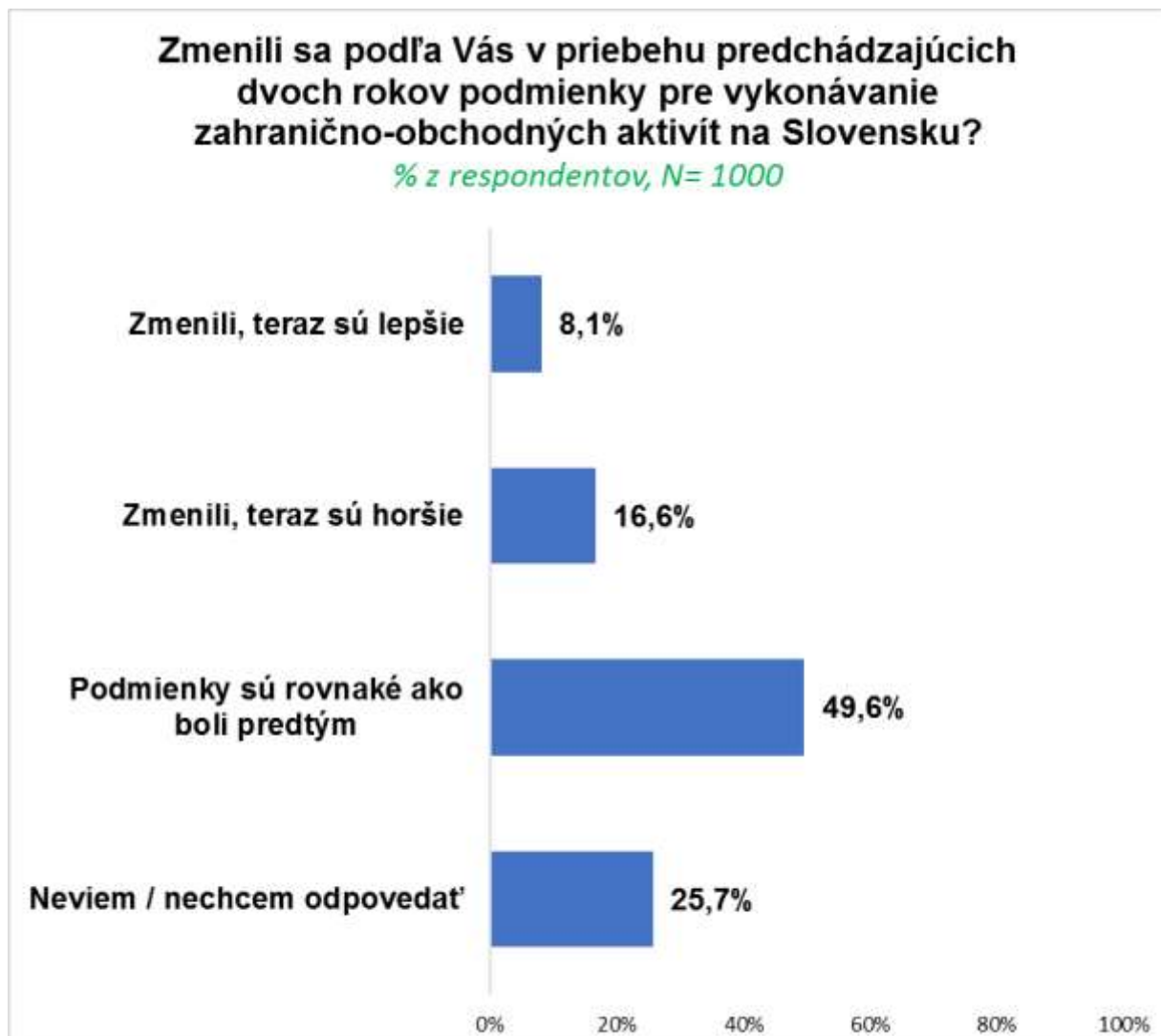
Stĺpcové% VZORKA: 1000		Ako hodnotíte súčasné podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Sú podľa Vás:				
		Veľmi dobré	Skôr dobré	Skôr zlé	Veľmi zlé	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		4,4%	39,9%	19,5%	7,4%	28,8%
Právna forma	Živnostník	15,9%	18,8%	25,6%	24,3%	34,7%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	77,3%	72,7%	65,1%	67,6%	61,8%
	Akciová spoločnosť	2,3%	5,5%	5,6%	5,4%	2,4%
	Iná právna forma	4,5%	3,0%	3,6%	2,7%	1,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	45,5%	46,9%	50,8%	54,1%	70,8%
	10 - 49 zamestnancov	29,5%	30,6%	25,1%	29,7%	15,3%
	50 - 249 zamestnancov	25,0%	22,6%	24,1%	16,2%	13,9%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	4,5%	6,8%	4,6%	4,1%	5,9%
	priemysel	29,5%	25,8%	19,5%	20,3%	17,0%
	stavebníctvo	9,1%	11,0%	14,9%	20,3%	18,8%
	obchod	25,0%	25,8%	21,0%	20,3%	19,1%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	2,3%	2,6%	2,7%	4,2%
	doprava, informácie	6,8%	11,3%	13,3%	13,5%	10,1%
	obchodné služby	22,7%	12,8%	16,9%	16,2%	16,7%
	ostatné služby	2,3%	4,3%	7,2%	2,7%	8,3%
Kraj sídla	BA	22,7%	21,3%	24,1%	25,7%	25,7%
	TN	13,6%	11,3%	10,8%	5,4%	8,0%
	TT	2,3%	11,5%	7,7%	10,8%	8,3%
	ZA	6,8%	13,0%	15,4%	18,9%	10,8%
	BB	9,1%	10,8%	11,8%	6,8%	10,8%
	NR	22,7%	9,8%	11,3%	6,8%	13,2%
	PO	13,6%	13,0%	10,8%	17,6%	10,1%
	KE	9,1%	9,3%	8,2%	8,1%	13,2%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	4,5%	5,5%	3,6%	1,4%	5,6%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	15,9%	17,3%	16,9%	16,2%	19,1%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	36,4%	21,8%	27,2%	8,1%	29,2%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	43,2%	55,4%	51,8%	74,3%	45,5%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	,5%	0,0%	,7%

Opýtaní predstavitelia malých a stredných podnikov hodnotia **súčasnú podmienku** pre zahranično-obchodné aktivity **celkovo viac pozitívne** (pozitívne = veľmi dobré + skôr dobré, celkom **44,3%**) **ako negatívne** (= skôr zlé + veľmi zlé, celkom **26,9%**).

- Za **veľmi dobré** ich však považuje len **4,4%** opýtaných. Oproti priemeru SR sú to o niečo viac firmy s inou právnou formou (7,7%); stredné podniky (5,5%), podniky vo fáze rozvoja (6,5%); firmy s objemom exportu nad 50% (7,9%); MSP z Nitrianskeho (8,8%) a Trenčianskeho kraja (6,1%); priemyslu (6,0%) a obchodných druhov služieb (6,5%).
- Ako **skôr dobré** ich hodnotí **39,9%** respondentov. Sú to nadpriemerne všetky právne formy okrem živnostníkov; malé (48,8%) a stredné podniky (45,0%), z Trnavského (48,9%) a Trenčianskeho (45,5%) kraja; zo sektoru priemyslu (47,2%), pôdohospodárstva (46,6%) a obchodu (45,5%).
- Súčasné podmienky pre export za **skôr zlé** považuje takmer pätina opýtaných (**19,5%**). Ide najmä o iné právne formy podnikov (26,9%) a akciové spoločnosti (24,4%); stredné podniky s 50 – 249 zamestnancami (23,5%); zo Žilinského (23,1%), Banskobystrického (21,7%) a Trenčianskeho (21,2%) kraja; z rezortu ostatných služieb (24,1%), dopravy (23,0%) a obchodných služieb (21,4%).
- Celkovo súčasné podmienky považuje za veľmi zlé **7,4%** opýtaných slovenských malých a stredných podnikateľov. **Najnegatívnejšie** hodnotia aktuálne podmienky pre vývoz tovarov a služieb malé podniky do 49 zamestnancov (8,8%); podniky vo fáze zrelosti (10,4%); firmy s podielom exportu nad 50% z celkových tržieb (11,8%); z Prešovského (10,7%), Žilinského (10,8%); z oblasti stavebníctva (10,3%) a dopravy (8,8%).

Až **28,8%** respondentov sa k otázke **nevedelo** vyjadriť – otázka bola kladená aj respondentom, ktorí podmienky pre export nevedia posúdiť, keďže ich podnik neexportuje. Z tých respondentov, ktorí sa nevedeli vyjadriť v porovnaní s priemerom SR, ide častejšie o živnostníkov (40,0%) resp. mikropodniky (37,1%).

2.2 Vnímané zmeny v podmienkach pre export MSP

Graf – „Zmenili sa podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku?“ (otázka 2)

Riadkové % VZORKA: 1000		Zmenili sa podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Prečítam vám možnosti:			
		Zmenili, teraz sú lepšie	Zmenili, teraz sú horšie	Podmienky sú rovnaké ako boli predtým	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		8,1%	16,6%	49,6%	25,7%
Právna forma	Živnostník	10,0%	17,2%	39,6%	33,2%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	7,7%	16,2%	51,7%	24,4%
	Akciová spoločnosť	8,9%	20,0%	57,8%	13,3%
	Iná právna forma	0,0%	15,4%	76,9%	7,7%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	9,6%	14,7%	42,2%	33,5%
	10 - 49 zamestnancov	4,8%	22,8%	56,4%	16,0%
	50 - 249 zamestnancov	8,0%	14,0%	61,5%	16,5%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ODVETVIE	pôdohospodárstvo	1,7%	15,5%	55,2%	27,6%
	priemysel	4,6%	11,5%	65,1%	18,8%
	stavebníctvo	9,6%	19,2%	37,7%	33,6%
	obchod	9,8%	15,6%	52,0%	22,7%
	ubytovanie a stravovanie	14,3%	25,0%	32,1%	28,6%
	doprava, informácie	8,0%	23,0%	46,9%	22,1%
	obchodné služby	9,1%	18,8%	44,2%	27,9%
	ostatné služby	12,1%	12,1%	34,5%	41,4%
Kraj sídla	BA	5,5%	17,9%	46,0%	30,6%
	TN	11,1%	17,2%	54,5%	17,2%
	TT	7,4%	16,0%	55,3%	21,3%
	ZA	7,7%	21,5%	52,3%	18,5%
	BB	6,6%	14,2%	50,9%	28,3%
	NR	14,0%	13,2%	44,7%	28,1%
	PO	6,6%	17,4%	54,5%	21,5%
	KE	8,9%	12,9%	42,6%	35,6%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	10,4%	8,3%	43,8%	37,5%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	8,5%	17,0%	38,6%	35,8%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	8,1%	14,6%	52,8%	24,4%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	7,8%	18,2%	52,2%	21,8%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Zmenili sa podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Prečítam vám možnosti:			
		Zmenili, teraz sú lepšie	Zmenili, teraz sú horšie	Podmienky sú rovnaké ako boli predtým	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		8,1%	16,6%	49,6%	25,7%
Právna forma	Živnostník	30,9%	25,9%	20,0%	32,3%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	64,2%	66,3%	70,8%	64,6%
	Akciová spoločnosť	4,9%	5,4%	5,2%	2,3%
	Iná právna forma	0,0%	2,4%	4,0%	,8%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	65,4%	48,8%	46,8%	71,6%
	10 - 49 zamestnancov	14,8%	34,3%	28,4%	15,6%
	50 - 249 zamestnancov	19,8%	16,9%	24,8%	12,8%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	1,2%	5,4%	6,5%	6,2%
	priemysel	12,3%	15,1%	28,6%	16,0%
	stavebníctvo	17,3%	16,9%	11,1%	19,1%
	obchod	27,2%	21,1%	23,6%	19,8%
	ubytovanie a stravovanie	4,9%	4,2%	1,8%	3,1%
	doprava, informácie	11,1%	15,7%	10,7%	9,7%
	obchodné služby	17,3%	17,5%	13,7%	16,7%
	ostatné služby	8,6%	4,2%	4,0%	9,3%
Kraj sídla	BA	16,0%	25,3%	21,8%	28,0%
	TN	13,6%	10,2%	10,9%	6,6%
	TT	8,6%	9,0%	10,5%	7,8%
	ZA	12,3%	16,9%	13,7%	9,3%
	BB	8,6%	9,0%	10,9%	11,7%
	NR	19,8%	9,0%	10,3%	12,5%
	PO	9,9%	12,7%	13,3%	10,1%
	KE	11,1%	7,8%	8,7%	14,0%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	6,2%	2,4%	4,2%	7,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	18,5%	18,1%	13,7%	24,5%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	24,7%	21,7%	26,2%	23,3%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	50,6%	57,8%	55,4%	44,7%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	,4%	,4%

Oproti minulosti takmer polovica (**49,6%**) respondentov z cieľovej skupiny malých a stredných podnikateľov **nepostrehla zmeny v podmienkach pre export** - považuje ich za rovnaké, ako boli v minulosti.

Sú to predovšetkým podniky:

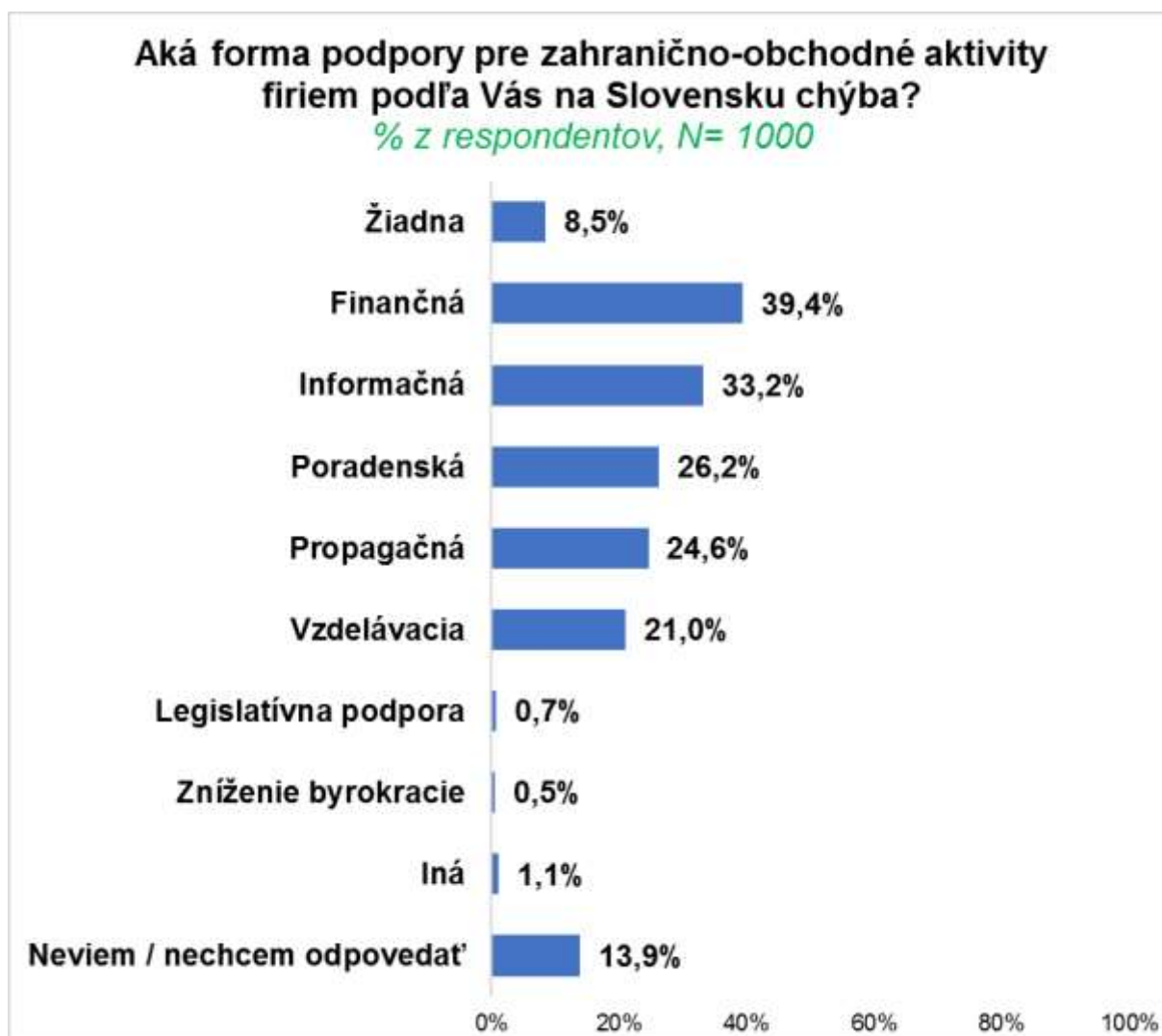
- s inou právnou formou (76,9%) a akciové spoločnosti (57,8% z nich);
- stredné podniky s počtom zamestnancov od 50 do 249 (61,5%) a malé od 10 do 49 zamestnancov (56,4%);
- firmy z Trnavského (55,3%), Trenčianskeho (54,5%), Prešovského (54,5%) a Žilinského (52,3%) kraja;
- Podniky zo sektorov: Priemysel (65,1%), Pôdohospodárstvo (55,2%) a Obchod (52,0%);
- Podniky vo fáze rozvoja, podnikajúce 6-10 rokov (52,8%) a zrelosti (52,2%);
- Značne viac podniky s podielom exportu nad 25 - 50% z celkových tržieb (až 75,0%), podniky s exportom do 25% (68,2%) a s exportným podielom nad 50% (64,0%).

Zmenu podmienok **k lepšiemu** v predchádzajúcich 2 rokoch vidí len **8,1%** opýtaných, vo väčšej miere sú to však tí, ktorí neexportujú (8,8%), teda nadpriemerne viac živnostníci, mikropodniky do 10 zamestnancov, začínajúce firmy (10,4%) a podniky z Nitrianskeho (14,0%) a Trenčianskeho (11,1%) kraja; z oblastí: Ubytovanie a stravovanie (14,3%), Ostatné služby (12,1%) a Obchodné služby (9,1%).

Naopak zmeny skôr **k horšiemu** postrehlo dvojnásobok: **16,6%** opýtaných. Oproti priemeru SR ide najmä o malé podniky do 49 zamestnancov (22,8%), podniky, ktoré pôsobia už dlhšie – teda vo fáze zrelosti (18,2%), s podielom exportných aktivít nad 50% celkových tržieb (23,0%); podniky zo Žilinského (21,5%) a Bratislavského (17,9%) kraja; z oblastí Ubytovanie a stravovanie (25,0%), Dopravy a informácií (23%), a Stavebníctva (19,2%) a Obchodných služieb (18,8%).

K zmenám sa nevedelo vyjadriť 25,7% respondentov.

2.3 Aká forma podpory pre zahranično-obchodné aktivity MSP na Slovensku chýba

Graf – „Aká forma podpory pre zahranično-obchodné aktivity podľa Vás na Slovensku chýba?“ (otázka 3)

Riadkové % VZORKA: 1000		Aká forma podpory pre zahranično-obchodné aktivity firiem podľa Vás na Slovensku chýba?									
		Žiadna	Finančná	Propagačná	Poradenská	Vzdelávacia	Informačná	legislatívna podpora	Zníženie byrokracie	Iná	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		8,5%	39,4%	24,6%	26,2%	21,0%	33,2%	0,7%	0,5%	1,1%	13,9%
Právna forma	Živnostník	9,6%	34,8%	18,4%	22,4%	20,0%	27,6%	0,0%	,4%	,8%	18,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	8,5%	39,6%	26,1%	27,7%	21,5%	35,1%	1,0%	,4%	1,2%	13,3%
	Akciová spoločnosť	2,2%	53,3%	26,7%	22,2%	15,6%	28,9%	0,0%	2,2%	2,2%	6,7%
	Iná právna forma	7,7%	53,8%	42,3%	30,8%	26,9%	46,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	9,3%	35,1%	22,5%	26,2%	21,6%	33,8%	,5%	,9%	,5%	16,7%
	10 - 49 zamestnancov	8,0%	43,2%	26,0%	28,0%	18,8%	32,4%	,8%	0,0%	2,8%	10,0%
	50 - 249 zamestnancov	7,0%	46,5%	28,5%	24,0%	22,0%	32,5%	1,0%	0,0%	,5%	11,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	8,6%	41,4%	27,6%	25,9%	15,5%	34,5%	0,0%	0,0%	1,7%	10,3%
	priemysel	10,1%	43,6%	30,3%	25,2%	17,9%	31,7%	,5%	,5%	,9%	11,9%
	stavebníctvo	6,2%	29,5%	18,5%	25,3%	21,2%	33,6%	2,7%	,7%	,7%	15,8%
	obchod	8,4%	39,1%	23,6%	27,1%	24,9%	34,7%	,4%	,9%	,4%	12,9%
	ubytovanie a stravovanie	3,6%	35,7%	21,4%	17,9%	21,4%	53,6%	0,0%	0,0%	3,6%	10,7%
	doprava, informácie	6,2%	45,1%	31,0%	26,5%	20,4%	33,6%	0,0%	0,0%	2,7%	12,4%
	obchodné služby	13,0%	38,3%	18,2%	28,6%	22,7%	27,3%	,6%	,6%	,6%	17,5%
	ostatné služby	3,4%	41,4%	25,9%	25,9%	19,0%	36,2%	0,0%	0,0%	1,7%	19,0%
Kraj sídla	BA	11,1%	41,3%	26,4%	24,7%	25,5%	28,9%	,4%	1,3%	,9%	15,3%
	TN	11,1%	42,4%	25,3%	29,3%	25,3%	36,4%	1,0%	1,0%	2,0%	11,1%
	TT	11,7%	35,1%	26,6%	22,3%	20,2%	28,7%	2,1%	0,0%	0,0%	17,0%
	ZA	7,7%	35,4%	20,0%	26,9%	19,2%	31,5%	,8%	0,0%	,8%	13,8%
	BB	2,8%	42,5%	22,6%	26,4%	16,0%	39,6%	,9%	0,0%	1,9%	15,1%
	NR	1,8%	40,4%	25,4%	30,7%	21,9%	46,5%	0,0%	,9%	,9%	10,5%
	PO	10,7%	42,1%	28,1%	24,8%	19,0%	28,1%	0,0%	0,0%	1,7%	13,2%
	KE	8,9%	33,7%	20,8%	25,7%	15,8%	30,7%	1,0%	0,0%	1,0%	13,9%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	8,3%	35,4%	37,5%	33,3%	22,9%	39,6%	0,0%	0,0%	0,0%	18,8%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	6,8%	42,6%	30,7%	26,7%	27,8%	38,6%	0,0%	0,0%	1,1%	11,4%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	8,9%	39,0%	21,5%	24,0%	18,7%	36,2%	1,6%	,4%	,4%	13,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	8,9%	38,9%	23,0%	26,6%	19,7%	29,4%	,6%	,8%	1,5%	14,4%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Aká forma podpory pre zahranično-obchodné aktivity firiem podľa Vás na Slovensku chýba?									
		Žiadna	Finančná	Propagačná	Poradenská	Vzdelávacia	Informačná	legislatívna podpora	Zníženie byrokracie	Iná	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		8,5%	39,4%	33,2%	26,2%	24,6%	21,0%	0,7%	0,5%	1,1%	13,9%
Právna forma	Živnostník	28,2%	22,1%	18,7%	21,4%	23,8%	20,8%	0,0%	20,0%	18,2%	33,1%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	68,2%	68,3%	72,0%	71,8%	69,5%	71,7%	100,0%	60,0%	72,7%	64,7%
	Akciová spoločnosť	1,2%	6,1%	4,9%	3,8%	3,3%	3,9%	0,0%	20,0%	9,1%	2,2%
	Iná právna forma	2,4%	3,6%	4,5%	3,1%	3,3%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	60,0%	49,0%	50,4%	55,0%	56,7%	56,0%	42,9%	100,0%	27,3%	66,2%
	10 - 49 zamestnancov	23,5%	27,4%	26,4%	26,7%	22,4%	24,4%	28,6%	0,0%	63,6%	18,0%
	50 - 249 zamestnancov	16,5%	23,6%	23,2%	18,3%	21,0%	19,6%	28,6%	0,0%	9,1%	15,8%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	5,9%	6,1%	6,5%	5,7%	4,3%	6,0%	0,0%	0,0%	9,1%	4,3%
	priemysel	25,9%	24,1%	26,8%	21,0%	18,6%	20,8%	14,3%	20,0%	18,2%	18,7%
	stavebníctvo	10,6%	10,9%	11,0%	14,1%	14,8%	14,8%	57,1%	20,0%	9,1%	16,5%
	obchod	22,4%	22,3%	21,5%	23,3%	26,7%	23,5%	14,3%	40,0%	9,1%	20,9%
	ubytovanie a stravovanie	1,2%	2,5%	2,4%	1,9%	2,9%	4,5%	0,0%	0,0%	9,1%	2,2%
	doprava, informácie	8,2%	12,9%	14,2%	11,5%	11,0%	11,4%	0,0%	0,0%	27,3%	10,1%
	obchodné služby	23,5%	15,0%	11,4%	16,8%	16,7%	12,7%	14,3%	20,0%	9,1%	19,4%
	ostatné služby	2,4%	6,1%	6,1%	5,7%	5,2%	6,3%	0,0%	0,0%	9,1%	7,9%
	BA	30,6%	24,6%	25,2%	22,1%	28,6%	20,5%	14,3%	60,0%	18,2%	25,9%
	TN	12,9%	10,7%	10,2%	11,1%	11,9%	10,8%	14,3%	20,0%	18,2%	7,9%
Kraj sídla	TT	12,9%	8,4%	10,2%	8,0%	9,0%	8,1%	28,6%	0,0%	0,0%	11,5%
	ZA	11,8%	11,7%	10,6%	13,4%	11,9%	12,3%	14,3%	0,0%	9,1%	12,9%
	BB	3,5%	11,4%	9,8%	10,7%	8,1%	12,7%	14,3%	0,0%	18,2%	11,5%
	NR	2,4%	11,7%	11,8%	13,4%	11,9%	16,0%	0,0%	20,0%	9,1%	8,6%
	PO	15,3%	12,9%	13,8%	11,5%	11,0%	10,2%	0,0%	0,0%	18,2%	11,5%
	KE	10,6%	8,6%	8,5%	9,9%	7,6%	9,3%	14,3%	0,0%	9,1%	10,1%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	4,7%	4,3%	7,3%	6,1%	5,2%	5,7%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	14,1%	19,0%	22,0%	17,9%	23,3%	20,5%	0,0%	0,0%	18,2%	14,4%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	25,9%	24,4%	21,5%	22,5%	21,9%	26,8%	57,1%	20,0%	9,1%	23,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	55,3%	52,0%	49,2%	53,4%	49,5%	46,7%	42,9%	80,0%	72,7%	54,7%
Neviem / nechcem odpovedať		0,0%	,3%	0,0%	0,0%	0,0%	,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%

Podľa vyjadrení opýtaných z radov malých a stredných podnikov, v súčasnosti na Slovensku **chýba** najmä **finančná** a **informačná** forma podpory ich zahranično-obchodných aktivít.

Finančnú podporu postráda **39,4%** opýtaných. Oproti priemeru SR sú to viac:

- akciové spoločnosti (finančná podpora chýba viac ako polovici – 53,3% a.s.) a podniky s inou právnou formou (53,8%);
- malé (43,2%) aj stredné podniky (46,5%)
- podniky z Banskobystrického (42,5%), Trenčianskeho (42,4%) a Prešovského kraja (42,1%);
- podniky z rezortu: Doprava a informácie (45,1%), Priemysel (43,6%), Pôdohospodárstvo (41,4%) a Ostatné služby (41,1%);
- Podniky vo fáze začiatočného rozvoja (42,6%);
- Podnikom s exportom nad 50 % z celkových tržieb (48,3%) a podielom exportu od 25 – 50% (43,5%).

Informačné podporné aktivity chýbajú **33,2%** respondentom – bez ohľadu na veľkosť podľa počtu zamestnancov. V porovnaní s priemerom však ide častejšie ide o podniky:

- S inou právnou formou (46,2%);
- z Nitrianskeho (46,5%), Banskobystrického (39,6%) a Trenčianskeho kraja (36,4%);
- Podniky poskytujúce Ubytovacie a stravovacie služby (až 53,6%), Ostatné služby (36,2%), z oblasti Obchodu (34,7%) a Pôdohospodárstva (34,5%);
- Miera chýbajúcej informačnej podpory klesá s podnikateľskými skúsenosťami firmy podľa počtu rokov jej činnosti;
- Informačná podpora vo vyššej miere chýba podnikom s podielom exportu od 25 do 50% z celkových tržieb (41,3%).

Chýbajúce **poradenstvo** pri zahranično-obchodných aktivitách eviduje **26,2%** respondentov, najmä:

- Podnikom s inou právnou formou (30,8%) a s.r.o. (27,7%);
- Malým podnikom do 49 zamestnancov (28,0%);
- Najmä podniky z Nitrianskeho (30,7%) a Trenčianskeho kraja (29,3%);
- Podniky z oblasti Obchodné služby (28,6%) a Obchod (27,1%);
- Začínajúcim podnikom, aktívnym do 2 rokov od založenia (33,3%);
- Podnikom s podielom exportu v rozmedzí od 25 – 50% celkových tržieb (28,3%).

Viac **propagačných** aktivít v rámci podpory exportu by privítalo **24,6%** opýtaných malých a stredných podnikov. Vyjadrili sa tak hlavne:

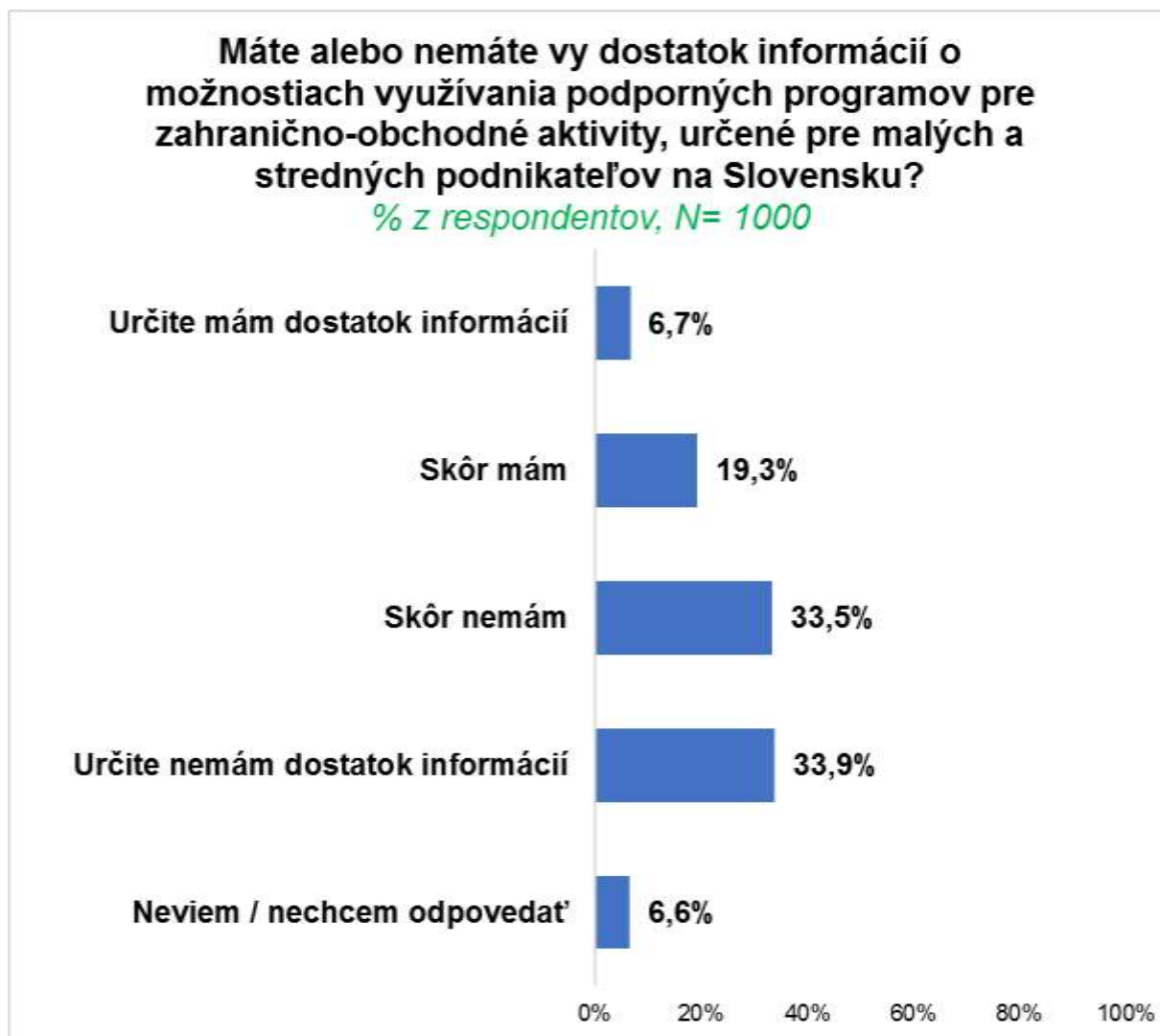
- Podnikom s inou právnou formou (42,3%);
- Absencia propagačnej podpory rastie s veľkosťou podniku, u stredných podnikov je to 28,5%;
- Najmä podniky z Prešovského (28,1%), Trnavského (26,6%) a Bratislavského kraja (26,4%);
- Podniky z oblasti Poľnohospodárstva (27,6%), Priemyslu (30,3%), Dopravy a informácií (31,0%), a Ostatných služieb (25,9%).
- Podnikom v počiatočných fázach ich podnikateľskej činnosti: podnikov fungujúcich menej ako 2 roky (37,5%) a od 2 – 5 rokov od začiatku podnikania (30,7%);
- Podnikom s podielom exportu v rozmedzí od 25 – 50% celkových tržieb (37,0%) a viac ako 50% obratu (27,5%).

Nedostatok **vzdelávacích** aktivít o možnostiach exportu si všíma **21%** respondentov, vo väčšej miere:

- Podnikom s inou právnou formou (26,9%);
- Najmä podniky z Bratislavského kraja (25,5%) a Trenčianskeho kraja (25,3%);
- Podniky z oblasti Obchodné služby (22,7%) a Obchod (24,9%);
- Podnikom v počiatočných fázach ich podnikateľskej činnosti: podnikov fungujúcich menej ako 2 roky (22,9%) a od 2 – 5 rokov od začiatku podnikania (27,8%).

Podľa **8,5%** opýtaných v súčasnosti na Slovensku **nechýba žiadna forma podpory** exportu a **13,9%** respondentov sa k otázke **nevedelo** vyjadriť.

2.4 Hodnotenie dostatku informácií o možnostiach podpory exportu MSP

Graf – „Máte alebo nemáte dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov pre zahranično-obchodné aktivity, určené pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku?“ (otázka 4)

Riadkové % VZORKA: 1000		Máte alebo nemáte vy dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov pre zahranično-obchodné aktivity, určené pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku? Prečítam vám možnosti:				
CELÁ VZORKA		Určite mám dostatok informácií	Skôr mám	Skôr nemám	Určite nemám dostatok informácií	Neviem / nechcem odpovedať
		6,7%	19,3%	33,5%	33,9%	6,6%
Právna forma	Živnostník	5,2%	14,8%	29,2%	38,8%	12,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	6,9%	20,0%	34,5%	33,9%	4,7%
	Akciová spoločnosť	13,3%	26,7%	37,8%	13,3%	8,9%
	Iná právna forma	3,8%	30,8%	42,3%	23,1%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	4,9%	15,5%	32,0%	38,5%	9,1%
	10 - 49 zamestnancov	10,0%	21,6%	36,0%	29,2%	3,2%
	50 - 249 zamestnancov	7,5%	27,0%	34,5%	27,0%	4,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	5,2%	27,6%	37,9%	27,6%	1,7%
	priemysel	8,3%	25,7%	29,4%	28,9%	7,8%
	stavebníctvo	8,9%	16,4%	30,1%	39,0%	5,5%
	obchod	7,1%	16,4%	40,9%	31,6%	4,0%
	ubytovanie a stravovanie	7,1%	25,0%	21,4%	42,9%	3,6%
	doprava, informácie	5,3%	15,9%	35,4%	33,6%	9,7%
	obchodné služby	5,2%	20,1%	29,2%	34,4%	11,0%
	ostatné služby	1,7%	6,9%	37,9%	50,0%	3,4%
Kraj sídla	BA	6,8%	14,9%	30,2%	39,1%	8,9%
	TN	9,1%	21,2%	32,3%	32,3%	5,1%
	TT	6,4%	20,2%	39,4%	29,8%	4,3%
	ZA	4,6%	21,5%	29,2%	36,9%	7,7%
	BB	8,5%	18,9%	32,1%	34,0%	6,6%
	NR	7,0%	21,9%	34,2%	33,3%	3,5%
	PO	5,0%	19,8%	43,8%	26,4%	5,0%
	KE	6,9%	20,8%	30,7%	32,7%	8,9%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	6,3%	18,8%	39,6%	33,3%	2,1%
	Začiatočný rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	5,1%	14,2%	35,2%	40,9%	4,5%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	5,3%	15,0%	36,6%	36,2%	6,9%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	8,0%	23,1%	30,9%	30,6%	7,4%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Máte alebo nemáte vy dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov pre zahranično-obchodné aktivity, určené pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku? Prečítam vám možnosti:				
		Určite mám dostatok informácií	Skôr mám	Skôr nemám	Určite nemám dostatok informácií	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		6,7%	19,3%	33,5%	33,9%	6,6%
Právna forma	Živnostník	19,4%	19,2%	21,8%	28,6%	45,5%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	70,1%	70,5%	69,9%	67,8%	48,5%
	Akciová spoločnosť	9,0%	6,2%	5,1%	1,8%	6,1%
	Iná právna forma	1,5%	4,1%	3,3%	1,8%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	40,3%	44,0%	52,5%	62,5%	75,8%
	10 - 49 zamestnancov	37,3%	28,0%	26,9%	21,5%	12,1%
	50 - 249 zamestnancov	22,4%	28,0%	20,6%	15,9%	12,1%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	4,5%	8,3%	6,6%	4,7%	1,5%
	priemysel	26,9%	29,0%	19,1%	18,6%	25,8%
	stavebníctvo	19,4%	12,4%	13,1%	16,8%	12,1%
	obchod	23,9%	19,2%	27,5%	20,9%	13,6%
	ubytovanie a stravovanie	3,0%	3,6%	1,8%	3,5%	1,5%
	doprava, informácie	9,0%	9,3%	11,9%	11,2%	16,7%
	obchodné služby	11,9%	16,1%	13,4%	15,6%	25,8%
	ostatné služby	1,5%	2,1%	6,6%	8,6%	3,0%
Kraj sídla	BA	23,9%	18,1%	21,2%	27,1%	31,8%
	TN	13,4%	10,9%	9,6%	9,4%	7,6%
	TT	9,0%	9,8%	11,0%	8,3%	6,1%
	ZA	9,0%	14,5%	11,3%	14,2%	15,2%
	BB	13,4%	10,4%	10,1%	10,6%	10,6%
	NR	11,9%	13,0%	11,6%	11,2%	6,1%
	PO	9,0%	12,4%	15,8%	9,4%	9,1%
	KE	10,4%	10,9%	9,3%	9,7%	13,6%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	4,5%	4,7%	5,7%	4,7%	1,5%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	13,4%	13,0%	18,5%	21,2%	12,1%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	19,4%	19,2%	26,9%	26,3%	25,8%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	62,7%	63,2%	48,7%	47,5%	59,1%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	,3%	,3%	1,5%

Z vyjadrení respondentov vyplýva, že pociťujú skôr nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov pre zahranično-obchodné aktivity. Uviedlo to celkom **67,4%** respondentov (skôr nemám + určite nemám dostatok informácií).

Úplnú spokojnosť s množstvom informácií uviedlo **len 6,7%** opýtaných. Väčšou mierou sú v tejto kategórii zastúpení (v porovnaní s priemerom):

- Akciové spoločnosti (13,3%);
- Obchodní riaditelia podnikov (11,7%);
- Firmy nad 10 zamestnancov: malé (10,0%) a nad 50 zamestnancov - stredné (7,5%);
- Podniky z Trenčianskeho (9,1%) a Banskobystrického kraja (8,5%);
- Podniky z rezortov Stavebníctvo (8,9%), Priemysel (8,3%), Obchod (7,1%) a Ubytovanie a stravovanie (7,1%);
- Len firmy vo fáze zrelosti, podnikajúce viac ako 10 rokov (8,0%);
- Spoločnosti s vyšším podielom exportu celkových tržieb: firmy exportujúce 25 – 50% (14,1%) a nad 50% obratu z exportu (10,7%).

Čiastočná spokojnosť bola zaznamenaná u 19,3% respondentov. V zvýšenej miere ide o podniky:

- S inou právnou formou (30,8%), a akciové spoločnosti (26,7%);
- Obchodných (27,7%) a Finančných riaditeľov firiem (39,5%);
- Firmy nad 10 zamestnancov: malé (21,6%) a nad 50 zamestnancov - stredné (27,0%);
- Podniky z oblastí Poľnohospodárstvo (27,6%), Priemysel (25,7%), Ubytovacie a stravovacie služby (25,0%) a Obchodné služby (20,1%);
- Podniky vo fáze zrelosti, podnikajúce viac ako 10 rokov (23%);
- Všetky kategórie exportujúcich firiem podľa podielu exportu na celkovom obrate – miera spokojnosti s informáciami rastie s podielom exportu na celkových tržbách.

Tretina opýtaných uvádza, že **skôr nemá dostatok informácií** o možnostiach podpory svojich exportných aktivít (33,5%). Vo zvýšenej miere sú to podniky:

- Všetky právne formy okrem živnostníkov;
- Generálni riaditelia firiem (40,5%);
- Firmy nad 10 zamestnancov: malé (36,0%) a nad 50 zamestnancov - stredné (34,5%);
- Podniky najmä z Prešovského (43,8%) a Trnavského (39,4%) kraja;
- Podniky z rezortov: Obchod (40,9%), Pôdohospodárstvo (37,9%), Ostatné služby (37,9%) a Doprava a informácie (35,4%).

- Podniky začínajúce svoju činnosť (39,6%) a vo fáze začiatočného rozvoja od 2 - 5 rokoch činnosti (35,2%) aj vo fáze rozvoja od 6 - 10 rokov (36,6%);
- Všetky kategórie exportujúcich firiem podľa podielu exportu na celkovom obrate, najvýraznejšie firmy s podielom obratu z exportu do 25% (40,9%).

Najvyšší podiel z opýtaných - viac ako tretina (33,9%) tvrdí, že **určite nemá nedostatok informácií** potrebných pre využitie dostupných podporných programov v rámci zahranično-obchodných aktivít MSP. Sú to prevažne:

- živnostníci (38,8%);
- konatelia (36,7%) a majitelia firiem (35,5%);
- mikropodniky do 9 zamestnancov (38,5%);
- z Bratislavského (39,1%) a Žilinského (36,9%) kraja;
- z rezortov: Ostatné služby (až 50,0%), Ubytovanie a Stravovanie (42,9%), Stavebníctvo (39,0%) a Obchodné služby (34,4%);
- podniky fungujúce 2 – 5 rokov (40,9%) a vo fáze rozvoja od 6 – 10 rokov činnosti (36,2%);
- Vnímaný úplný nedostatok informácií stúpa so znižujúcim sa podielom exportu na celkovom obrate: najväčšiu absenciu informácií pociťujú firmy, ktoré vôbec nevyvážali (41,2%) a firmy s exportom do 25% (28,3%).

2.5 Podiel MSP vykonávajúcich zahranično-obchodné aktivity

Graf – „Vyvážala Vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov do zahraničia nejaké služby alebo tovar?“ (otázka 5)

Riadkové % VZORKA: 1000		Vyvážala (poskytovala) Vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov do zahraničia nejaké služby alebo tovar? Prečítam vám možnosti:					
		Áno, pravidelne	Áno, občas	Áno, jednorazovo	Nie, ale pripravujeme vývoz tovarov / služieb	Nie, ani nepripravujeme	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		32,3%	17,5%	5,8%	6,2%	37,9%	0,3%
Právna forma	Živnostník	11,2%	14,8%	5,6%	6,0%	62,0%	,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	36,8%	19,0%	6,2%	6,8%	30,9%	,3%
	Akciová spoločnosť	68,9%	13,3%	0,0%	2,2%	15,6%	0,0%
	Iná právna forma	53,8%	11,5%	7,7%	0,0%	26,9%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	14,4%	17,5%	6,7%	8,4%	52,5%	,5%
	10 - 49 zamestnancov	52,0%	21,6%	6,0%	3,6%	16,8%	0,0%
	50 - 249 zamestnancov	57,0%	12,5%	3,0%	3,5%	24,0%	0,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	36,2%	17,2%	5,2%	5,2%	36,2%	0,0%
	priemysel	51,8%	16,1%	3,2%	4,1%	24,8%	0,0%
	stavebníctvo	19,2%	14,4%	7,5%	7,5%	50,7%	,7%
	obchod	29,3%	21,3%	6,2%	6,2%	36,9%	0,0%
	ubytovanie a stravovanie	10,7%	14,3%	3,6%	3,6%	64,3%	3,6%
	doprava, informácie	38,9%	15,9%	6,2%	9,7%	28,3%	,9%
	obchodné služby	29,2%	18,8%	6,5%	3,9%	41,6%	0,0%
	ostatné služby	5,2%	17,2%	8,6%	12,1%	56,9%	0,0%
	BA	30,6%	18,3%	6,8%	6,8%	37,0%	,4%
	TN	35,4%	22,2%	7,1%	6,1%	29,3%	0,0%
Kraj sídla	TT	39,4%	14,9%	9,6%	5,3%	30,9%	0,0%
	ZA	33,1%	19,2%	3,8%	3,8%	39,2%	,8%
	BB	31,1%	14,2%	4,7%	4,7%	44,3%	,9%
	NR	28,1%	18,4%	5,3%	7,9%	40,4%	0,0%
	PO	33,9%	13,2%	6,6%	7,4%	38,8%	0,0%
	KE	29,7%	18,8%	2,0%	6,9%	42,6%	0,0%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	16,7%	18,8%	6,3%	20,8%	37,5%	0,0%
	Začiatočný rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	20,5%	15,3%	5,7%	9,1%	48,9%	,6%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	28,9%	17,9%	6,5%	6,9%	39,8%	0,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	39,1%	18,0%	5,5%	3,6%	33,4%	,4%
Fáza životného cyklu	Neviem / nechcem odpovedať	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Vyvážala (poskytovala) Vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov do zahraničia nejaké služby alebo tovar? Prečítam vám možnosti:					
		Áno, pravidelne	Áno, občas	Áno, jednorazovo	Nie, ale pripravujeme vývoz tovarov / služieb	Nie, ani nepripravujeme	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		32,3%	17,5%	5,8%	6,2%	37,9%	0,3%
Právna forma	Živnostník	8,7%	21,1%	24,1%	24,2%	40,9%	33,3%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	77,4%	73,7%	72,4%	74,2%	55,4%	66,7%
	Akciová spoločnosť	9,6%	3,4%	0,0%	1,6%	1,8%	0,0%
	Iná právna forma	4,3%	1,7%	3,4%	0,0%	1,8%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	24,5%	54,9%	63,8%	74,2%	76,3%	100,0%
	10 - 49 zamestnancov	40,2%	30,9%	25,9%	14,5%	11,1%	0,0%
	50 - 249 zamestnancov	35,3%	14,3%	10,3%	11,3%	12,7%	0,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	6,5%	5,7%	5,2%	4,8%	5,5%	0,0%
	priemysel	35,0%	20,0%	12,1%	14,5%	14,2%	0,0%
	stavebníctvo	8,7%	12,0%	19,0%	17,7%	19,5%	33,3%
	obchod	20,4%	27,4%	24,1%	22,6%	21,9%	0,0%
	ubytovanie a stravovanie	,9%	2,3%	1,7%	1,6%	4,7%	33,3%
	doprava, informácie	13,6%	10,3%	12,1%	17,7%	8,4%	33,3%
Kraj sídla	obchodné služby	13,9%	16,6%	17,2%	9,7%	16,9%	0,0%
	ostatné služby	,9%	5,7%	8,6%	11,3%	8,7%	0,0%
	BA	22,3%	24,6%	27,6%	25,8%	23,0%	33,3%
	TN	10,8%	12,6%	12,1%	9,7%	7,7%	0,0%
	TT	11,5%	8,0%	15,5%	8,1%	7,7%	0,0%
	ZA	13,3%	14,3%	8,6%	8,1%	13,5%	33,3%
Fáza životného cyklu	BB	10,2%	8,6%	8,6%	8,1%	12,4%	33,3%
	NR	9,9%	12,0%	10,3%	14,5%	12,1%	0,0%
	PO	12,7%	9,1%	13,8%	14,5%	12,4%	0,0%
	KE	9,3%	10,9%	3,4%	11,3%	11,3%	0,0%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	2,5%	5,1%	5,2%	16,1%	4,7%	0,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	11,1%	15,4%	17,2%	25,8%	22,7%	33,3%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	22,0%	25,1%	27,6%	27,4%	25,9%	0,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	63,8%	54,3%	50,0%	30,6%	46,4%	66,7%
	Neviem / nechcem odpovedať	,6%	0,0%	0,0%	0,0%	,3%	0,0%

Takmer polovica (44,1%) respondentov z oslovených slovenských malých a stredných podnikov svoje tovary a služby vôbec nevyváža. Z tých, ktorý majú nejaké zahranično-obchodné aktivity pätina (20%) je v kategórii menej ako 25% exportu z celkových tržieb. U ďalších 18% opýtaných tvorí celkový podiel z vývozu do zahraničia viac ako 50%. Zvyšná časť (9%) mala 25 – 50% tržieb z vývozu v roku 2015 podniku (pozri Graf - *Podiel exportu na celkových tržbách (otázka ŠT 6)*).

Tretina respondentov v súčasnosti (v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov) uvádza, že ich podnik exportuje tovar alebo služby **pravidelne** (32,3%).

V porovnaní s priemerným výsledkom na Slovensku:

- dvojnásobne viac pravidelne vyvážajú akciové spoločnosti (68,9% z nich) a o niečo viac ako priemer spoločnosti s ručením obmedzeným (36,8%);
- výrazne viac stredné podniky s 50 – 249 zamestnancov (57,0% vyváža pravidelne) a malé podniky s 10-49 zamestnancov (52,0% vyváža pravidelne);
- mierne nadpriemerne podniky z Trnavského kraja (39,4% vyváža pravidelne oproti priemeru SR 32,3%), Trenčianskeho kraja (35,4%) a Prešovského (33,9%);
- podniky so zameraním na pôdohospodárstva (36,2%) a Priemyslu (až 51,8%);
- podniky vo fáze zrelosti, t. j. tie ktoré fungujú dlhšie ako 10 rokov (39,1%);
- až 89,3% podnikov s podielom exportu nad 50% z celkových tržieb a 79,3% podnikov s podielom exportu od 25 – 50% z celkového obratu.

Občasné zahranično-obchodné aktivity realizuje **17,5%** opýtaných. V porovnaní s priemerom SR sú to vo vyššej miere:

- malé podniky od 10-49 zamestnancov (21,6% vyváža občas), zvyčajne s.r.o. (19,0%);
- podniky z Trenčianskeho (22,2%) a Žilinského kraja (19,2%);
- Podniky zo sektorov: Obchod (21,3%) a Obchodné služby (18,8%);
- Podniky v začiatkovej fáze do 2 rokov od založenia (18,8%);
- Takmer polovica firiem s podielom exportu do 25% z celkových tržieb exportuje občas (48,5% z nich).

S jednorazovým vývozom tovaru alebo služieb má v ostatných 2 rokoch skúsenosti 5,8% opýtaných.

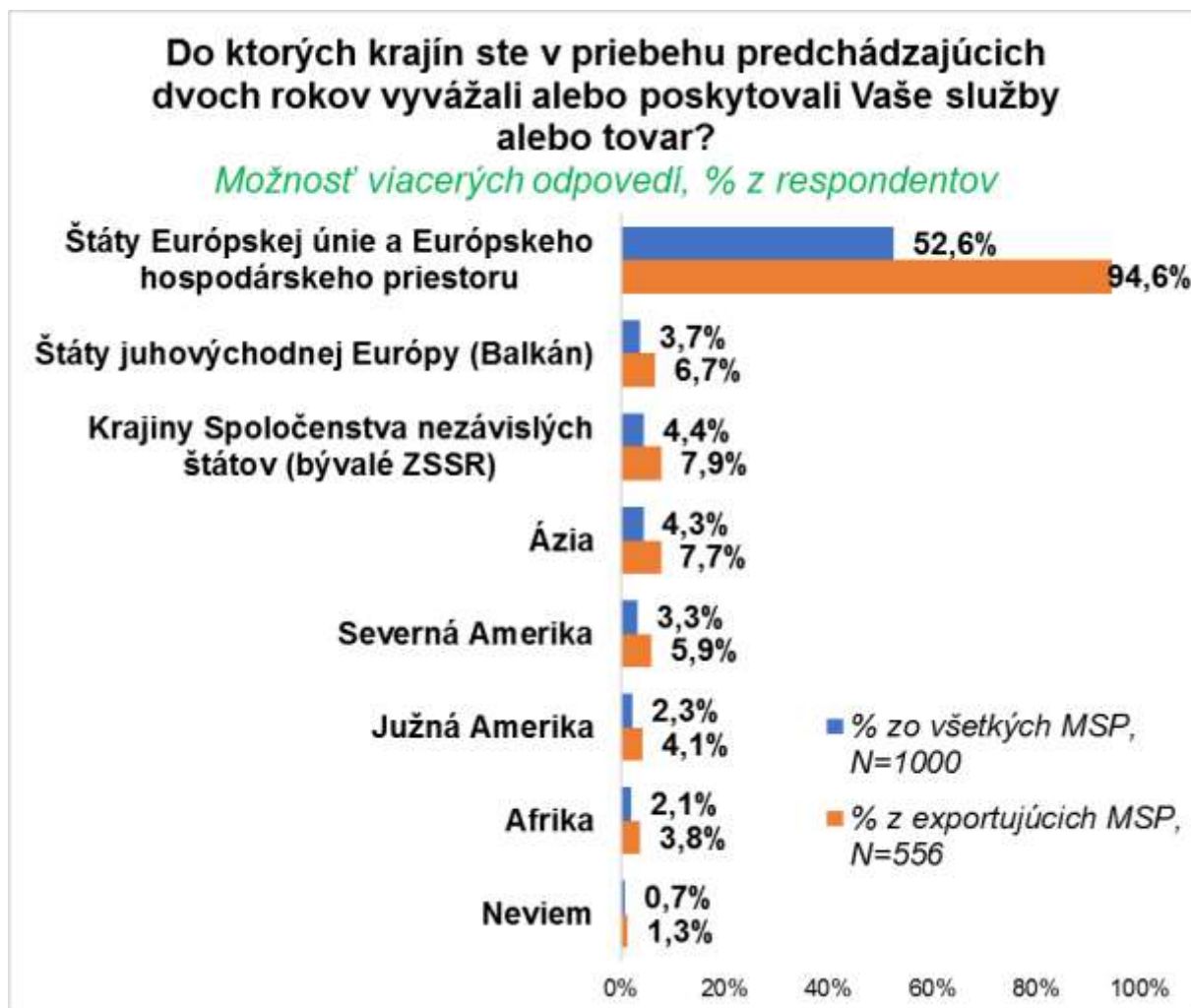
V porovnaní s priemerom SR sú to viac:

- mikropodniky do 9 zamestnancov (6,7%);
- podniky z Trnavského (9,6%), Trenčianskeho (7,1%), Bratislavského (6,8%) a Prešovského kraja (6,6%);
- firmy poskytujúce Ostatné služby (8,6%), Stavebné činnosti (7,5%), Obchodné služby (6,5%), Obchod (6,2) a Doprava a informácie (6,2%);
- podniky s exportom do 25% z celkových tržieb (8,6%).

Malá časť respondentov zatiaľ svoje tovary a služby nevyváža, ale na **export sa pripravuje (6,2%)**. Ide častejšie o začínajúce podniky (20,8% z nich sa na export pripravuje). Nadpriemerne sú to podniky z rezortov: Ostatné služby (12,1%), Doprava (9,7%) a Stavebníctvo (7,5%).

Zahranično-obchodné aktivity **nevykonáva, ani sa na ne nepripravuje 37,9%** respondentov. Sú to najmä živnostníci (62,0% z nich export neplánuje); mikropodniky (52,5%); mierne nadpriemerne podniky z Banskobystrického (44,3%), Košického (42,6%), Nitrianskeho (40,4%) a Žilinského kraja 39,2%); z rezortov: Ubytovanie a stravovanie (64,3%), Ostatné služby (56,9%), Stavebníctvo (50,7%) a Obchodné služby (41,6%).

2.6 Cieľové krajiny exportu malých a stredných podnikov

Graf – „Do ktorých krajín ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov do zahraničia nejaké služby alebo tovar?“ (otázka 6)

Riadkové % VZORKA: 1000		Do ktorých krajín ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov vyvážali alebo poskytovali Vaše služby alebo tovar?								
		Štáty Európskej únie a Európskeho hospodárskeho priestoru	štáty juhovýchodnej Európy (Balkán)	krajiny Spoločenstva nezávislých štátov (bývalé ZSSR)	Ázia	Severná Amerika	Južná Amerika	Afrika	Neviem / nechcem odpovedať	
		CELÁ VZORKA	94,6%	6,7%	7,9%	7,7%	5,9%	4,1%	3,8%	1,3%
Počet zamestnancov	Právna forma	Živnostník	96,2%	3,8%	1,3%	5,1%	2,5%	2,5%	1,3%	2,5%
	Právna forma	Spoločnosť s ručením obmedzeným	94,3%	6,7%	6,9%	7,4%	5,9%	3,6%	3,6%	1,0%
		Akciová spoločnosť	94,6%	16,2%	32,4%	16,2%	13,5%	10,8%	10,8%	2,7%
		Iná právna forma	94,7%	0,0%	10,5%	10,5%	5,3%	10,5%	5,3%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	92,0%	2,8%	,9%	4,2%	4,7%	1,9%	1,4%	1,4%	
	10 - 49 zamestnancov	96,5%	7,0%	8,5%	5,0%	2,0%	2,0%	2,5%	1,0%	
	50 - 249 zamestnancov	95,9%	11,7%	17,2%	16,6%	13,1%	10,3%	9,0%	1,4%	
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
	Odvetvie	pôdohospodárstvo	97,1%	8,8%	2,9%	5,9%	2,9%	2,9%	5,9%	2,9%
		priemysel	97,4%	6,5%	12,9%	9,0%	7,7%	7,1%	4,5%	1,3%
stavebníctvo		93,3%	8,3%	11,7%	10,0%	6,7%	6,7%	6,7%	0,0%	
obchod		95,3%	9,4%	8,6%	5,5%	2,3%	0,0%	1,6%	1,6%	
ubytovanie a stravovanie		75,0%	0,0%	0,0%	12,5%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	
doprava, informácie		91,3%	5,8%	1,4%	10,1%	11,6%	4,3%	2,9%	0,0%	
obchodné služby		92,9%	3,6%	4,8%	7,1%	4,8%	4,8%	2,4%	2,4%	
ostatné služby		94,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%	0,0%	
Kraj sídla	BA	91,6%	6,9%	4,6%	7,6%	6,9%	3,8%	3,8%	,8%	
	TN	95,3%	7,8%	9,4%	10,9%	12,5%	7,8%	7,8%	1,6%	
	TT	95,0%	11,7%	6,7%	8,3%	6,7%	5,0%	3,3%	1,7%	
	ZA	97,3%	5,5%	9,6%	2,7%	4,1%	1,4%	1,4%	0,0%	
	BB	96,2%	3,8%	7,5%	13,2%	5,7%	9,4%	3,8%	0,0%	
	NR	98,3%	1,7%	0,0%	1,7%	1,7%	1,7%	0,0%	1,7%	
	PO	93,8%	9,2%	18,5%	9,2%	3,1%	1,5%	4,6%	1,5%	
	KE	92,2%	5,9%	9,8%	9,8%	5,9%	3,9%	5,9%	3,9%	
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	95,0%	10,0%	0,0%	15,0%	5,0%	5,0%	5,0%	0,0%	
	Začiatočný rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	90,4%	2,7%	5,5%	4,1%	6,8%	2,7%	2,7%	4,1%	
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	96,2%	2,3%	3,1%	6,1%	4,6%	3,1%	2,3%	,8%	
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	94,8%	9,1%	10,9%	8,8%	6,4%	4,8%	4,5%	,9%	
	Neviem / nechcem odpovedať	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Do ktorých krajín ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov vyvážali alebo poskytovali Vaše služby alebo tovar?							
CELÁ VZORKA		Státy Európskej únie a Európskeho hospodárskeho priestoru	štáty juhovýchodnej Európy (Balkán)	krajiny Spoločenstva nezávislých štátov (bývalé ZSSR)	Ázia	Severná Amerika	Južná Amerika	Afrika	Neviem / nechcem odpovedať
		94,6%	6,7%	7,9%	7,7%	5,9%	4,1%	3,8%	1,3%
Počet zamestnancov Právna forma Odvetvie Kraj sídla Fáza životného cyklu	Živnostník	14,4%	8,1%	2,3%	9,3%	6,1%	8,7%	4,8%	28,6%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	75,5%	75,7%	65,9%	72,1%	75,8%	65,2%	71,4%	57,1%
	Akciová spoločnosť	6,7%	16,2%	27,3%	14,0%	15,2%	17,4%	19,0%	14,3%
	Iná právna forma	3,4%	0,0%	4,5%	4,7%	3,0%	8,7%	4,8%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	37,1%	16,2%	4,5%	20,9%	30,3%	17,4%	14,3%	42,9%
	10 - 49 zamestnancov	36,5%	37,8%	38,6%	23,3%	12,1%	17,4%	23,8%	28,6%
	50 - 249 zamestnancov	26,4%	45,9%	56,8%	55,8%	57,6%	65,2%	61,9%	28,6%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	pôdohospodárstvo	6,3%	8,1%	2,3%	4,7%	3,0%	4,3%	9,5%	14,3%
	priemysel	28,7%	27,0%	45,5%	32,6%	36,4%	47,8%	33,3%	28,6%
	stavebníctvo	10,6%	13,5%	15,9%	14,0%	12,1%	17,4%	19,0%	0,0%
	obchod	23,2%	32,4%	25,0%	16,3%	9,1%	0,0%	9,5%	28,6%
	ubytovanie a stravovanie	1,1%	0,0%	0,0%	2,3%	3,0%	0,0%	4,8%	0,0%
	doprava, informácie	12,0%	10,8%	2,3%	16,3%	24,2%	13,0%	9,5%	0,0%
	obchodné služby	14,8%	8,1%	9,1%	14,0%	12,1%	17,4%	9,5%	28,6%
	ostatné služby	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%	0,0%
	BA	22,8%	24,3%	13,6%	23,3%	27,3%	21,7%	23,8%	14,3%
	TN	11,6%	13,5%	13,6%	16,3%	24,2%	21,7%	23,8%	14,3%
	TT	10,8%	18,9%	9,1%	11,6%	12,1%	13,0%	9,5%	14,3%
	ZA	13,5%	10,8%	15,9%	4,7%	9,1%	4,3%	4,8%	0,0%
Fáza životného cyklu	BB	9,7%	5,4%	9,1%	16,3%	9,1%	21,7%	9,5%	0,0%
	NR	11,0%	2,7%	0,0%	2,3%	3,0%	4,3%	0,0%	14,3%
	PO	11,6%	16,2%	27,3%	14,0%	6,1%	4,3%	14,3%	14,3%
	KE	8,9%	8,1%	11,4%	11,6%	9,1%	8,7%	14,3%	28,6%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	3,6%	5,4%	0,0%	7,0%	3,0%	4,3%	4,8%	0,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	12,5%	5,4%	9,1%	7,0%	15,2%	8,7%	9,5%	42,9%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	24,0%	8,1%	9,1%	18,6%	18,2%	17,4%	14,3%	14,3%
Fáza životného cyklu	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	59,5%	81,1%	81,8%	67,4%	63,6%	69,6%	71,4%	42,9%
	Neviem / nechcem odpovedať	,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že slovenské malé a stredné podniky exportujú svoj tovar / služby najmä **v rámci EÚ a Európskeho hospodárskeho priestoru** – ich podiel tvorí **52,6%** zo všetkých respondentov a až **94,6%** z respondentov vyvážajúcich svoje tovary a služby.

Tí respondenti, ktoré v období posledných 2 rokov svoje tovary a služby vyvážali do štátov EÚ (EHP), sú v porovnaní s priemerom Slovenska o niečo častejšie:

- živnostníci (96,2%);
- malé (96,5%) a stredné podniky (95,9%);
- z Nitrianskeho (98,3%), Žilinského (97,3%), Banskobystrického (96,2%) kraja;
- do EÚ v predchádzajúcich dvoch rokoch vyvážali nadpriemerne podniky z Pôdohospodárstva (97,1%), Priemyslu (97,4%) a Obchodu (95,3%).

Mimo EÚ a EHP najčastejšie vyvážajú približne rovnakou mierou do:

- krajín **Spoločenstva nezávislých štátov** (bývalého ZSSR) – **7,9%** z exportujúcich MSP (6% zo všetkých); najmä akciové spoločnosti (32,4% vyvážala do SNŠ), stredné podniky (17,2%), vo fáze zrelosti (10,9%), z Východného a Severného Slovenska (Prešovský kraj 18,5%, Košický kraj 9,8%, Žilinský kraj 9,6%), z oblasti Priemyslu (12,9%), Stavebníctva (11,7%) a Obchodu (8,6%); s obratom z exportu nad 50% celkových tržieb (14,9%).
- na **Balkán 6,7%** z exportujúcich (5% zo všetkých); najmä akciové spoločnosti (16,2%), začínajúce podniky (10,0%), stredné podniky (11,7%), podniky z Trnavského kraja (11,7%) a Prešovského (9,2%) kraja, podniky z oblasti Obchodu (9,4%), Pôdohospodárstva (8,8%) a Stavebníctva (8,3%).
- **7,7% exportuje** do Ázie (5,9% zo všetkých). Ide vo vyššej miere o akciové spoločnosti (16,2%) a iné právne formy podnikov (10,5%), stredné podniky (16,6%), podniky na začiatku svojej podnikateľskej činnosti (15,0%), s obratom z exportu nad 50% celkových tržieb (14%), podniky z Banskobystrického (13,2%), Trenčianskeho (10,9%) a Košického (9,8%) kraja.
- Do **USA a Kanady** vyváža **5,9%** z exportujúcich (4,5% zo všetkých).

Do **Južnej Ameriky** sa zo Slovenska v ostatných dvoch rokoch vyvážalo **4,1%** z exportujúcich (3,1% zo všetkých).

Do krajín **Afriky** vyvážalo **3,8%** exportujúcich (2,9% zo všetkých respondentov).

2.7 Využívanie verejnej podpory exportu MSP

Graf – „Využila Vaša firma pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory?“ (otázka 7)

Riadkové% VZORKA: 1000		Využila Vaša firma pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory? Prečítam vám možnosti:					
		Áno, využili sme	Pokúsili sme sa, ale neboli sme úspešní	Nevedeli sme nájsť vhodnú formu podpory	Nie, ale uvažujeme o tom	Nie, neuvažujeme o tom	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		3,4%	3,4%	16,3%	19,7%	54,4%	2,8%
Právna forma	Živnostník	3,2%	3,2%	12,8%	17,0%	61,7%	2,1%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	3,4%	3,2%	16,3%	21,2%	52,9%	3,0%
	Akciová spoločnosť	5,3%	5,3%	21,1%	15,8%	50,0%	2,6%
	Iná právna forma	0,0%	5,3%	26,3%	5,3%	63,2%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	3,1%	1,6%	14,7%	22,9%	56,2%	1,6%
	10 - 49 zamestnancov	2,9%	5,8%	16,8%	17,8%	53,8%	2,9%
	50 - 249 zamestnancov	4,6%	3,3%	18,4%	17,1%	52,0%	4,6%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,7%	2,7%	21,6%	18,9%	51,4%	2,7%
	priemysel	4,3%	2,4%	16,5%	20,1%	53,7%	3,0%
	stavebníctvo	7,0%	7,0%	14,1%	11,3%	57,7%	2,8%
	obchod	2,8%	5,6%	18,3%	15,5%	55,6%	2,1%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	0,0%	22,2%	33,3%	44,4%	0,0%
	doprava, informácie	2,5%	1,3%	17,5%	27,5%	48,8%	2,5%
	obchodné služby	1,1%	1,1%	15,6%	21,1%	57,8%	3,3%
	ostatné služby	4,0%	4,0%	0,0%	32,0%	56,0%	4,0%
Kraj sídla	BA	0,0%	2,0%	15,6%	21,8%	57,1%	3,4%
	TN	7,1%	4,3%	12,9%	15,7%	58,6%	1,4%
	TT	7,7%	1,5%	3,1%	15,4%	66,2%	6,2%
	ZA	3,8%	7,7%	20,5%	15,4%	50,0%	2,6%
	BB	10,3%	3,4%	27,6%	13,8%	41,4%	3,4%
	NR	1,5%	2,9%	10,3%	23,5%	58,8%	2,9%
	PO	1,4%	5,4%	27,0%	18,9%	45,9%	1,4%
	KE	0,0%	0,0%	13,8%	32,8%	53,4%	0,0%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	3,3%	3,3%	16,7%	23,3%	50,0%	3,3%
	Začiatočný rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	1,1%	0,0%	18,0%	27,0%	53,9%	0,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	3,4%	2,7%	13,5%	20,9%	55,4%	4,1%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	4,0%	4,6%	17,2%	17,2%	54,2%	2,9%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Využila Vaša firma pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory? Prečítam vám možnosti:					
		Áno, využili sme	Pokúsili sme sa, ale neboli sme úspešní	Nevedeli sme nájsť vhodnú formu podpory	Nie, ale uvažujeme o tom	Nie, neuvažujeme o tom	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		3,4%	3,4%	16,3%	19,7%	54,4%	2,8%
Právna forma	Živnostník	14,3%	14,3%	11,9%	13,1%	17,3%	11,8%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	76,2%	71,4%	75,2%	81,1%	73,5%	82,4%
	Akciová spoločnosť	9,5%	9,5%	7,9%	4,9%	5,7%	5,9%
	Iná právna forma	0,0%	4,8%	5,0%	,8%	3,6%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	38,1%	19,0%	37,6%	48,4%	43,2%	23,5%
	10 - 49 zamestnancov	28,6%	57,1%	34,7%	30,3%	33,3%	35,3%
	50 - 249 zamestnancov	33,3%	23,8%	27,7%	21,3%	23,5%	41,2%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	4,8%	4,8%	7,9%	5,7%	5,7%	5,9%
	priemysel	33,3%	19,0%	26,7%	27,0%	26,2%	29,4%
	stavebníctvo	23,8%	23,8%	9,9%	6,6%	12,2%	11,8%
	obchod	19,0%	38,1%	25,7%	18,0%	23,5%	17,6%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	0,0%	2,0%	2,5%	1,2%	0,0%
	doprava, informácie	9,5%	4,8%	13,9%	18,0%	11,6%	11,8%
Kraj sídla	obchodné služby	4,8%	4,8%	13,9%	15,6%	15,5%	17,6%
	ostatné služby	4,8%	4,8%	0,0%	6,6%	4,2%	5,9%
	BA	0,0%	14,3%	22,8%	26,2%	25,0%	29,4%
	TN	23,8%	14,3%	8,9%	9,0%	12,2%	5,9%
	TT	23,8%	4,8%	2,0%	8,2%	12,8%	23,5%
	ZA	14,3%	28,6%	15,8%	9,8%	11,6%	11,8%
	BB	28,6%	9,5%	15,8%	6,6%	7,1%	11,8%
	NR	4,8%	9,5%	6,9%	13,1%	11,9%	11,8%
	PO	4,8%	19,0%	19,8%	11,5%	10,1%	5,9%
	KE	0,0%	0,0%	7,9%	15,6%	9,2%	0,0%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	4,8%	4,8%	5,0%	5,7%	4,5%	5,9%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	4,8%	0,0%	15,8%	19,7%	14,3%	0,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	23,8%	19,0%	19,8%	25,4%	24,4%	35,3%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	66,7%	76,2%	59,4%	49,2%	56,3%	58,8%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	,6%	0,0%

Z vyjadrení opýtaných vyplýva, že malé a stredné podniky pri svojich zahranično-obchodných aktivitách (reálnych alebo plánovaných) verejnú podporu **takmer vôbec nevyužívajú**.

O využití podporných programov pre exportné činnosti MSP vôbec **neuvažuje viac ako polovica (54,4%) respondentov z podnikov exportujúcich do zahraničia!** V porovnaní s celkovým priemerom sú to v zvýšenej miere:

- živnostníci (61,7% neuvažuje o využití podpory pri exportu) a podniky s inou právnou formou (63,2%);
- čím je podnik podľa počtu zamestnancov menší, tým je nezáujem o podporu vyšší. O podpore teda vôbec neuvažuje 56,2% mikropodnikov, 53,8% malých podnikov a 52,0% stredných podnikov;
- Podniky z Trnavského (66,2%), Nitrianskeho (58,8%), Trenčianskeho (58,6%) a Bratislavského kraja (57,1%);
- Nadpriemerne to sú podniky z rezortov: Stavebníctvo (57,7%), Obchod (55,6%), Obchodné služby (57,8%) a Ostatné služby (56,0%);
- Podniky s podielom exportu do 25% z celkových tržieb (58,5%).

Tí, ktorí **podporu** pri exporte svojich výrobkov/služieb **reálne využili (len 3,4%)**, sú:

- o niečo častejšie ako v priemere akciové spoločnosti (5,3%);
- stredné podniky s 50 – 249 zamestnancami (4,6%);
- trojnásobne viac ako priemer SR podniky z Banskobystrického kraja (10,3%), dvojnásobne viac z Trnavského (7,7%) a Trenčianskeho kraja (7,1%);
- podniky z rezortu Stavebníctva (7,0%), Priemyslu (4,3%) a Ostatných služieb (4,0%).
- O niečo častejšie podniky s podielom exportu nad 50% z celkových tržieb (5,2%).

Rovnaká časť opýtaných (**3,4%**) sa síce **pokúšala** využiť nejakú formu podpory svojich exportných aktivít, **no nebola úspešná**. Ide najmä o:

- Akciové spoločnosti (5,3%) a podniky s inou právnou formou (5,3%);
- malé podniky s počtom zamestnancov 10 - 49 (5,8%);
- podniky zo Žilinského (7,7%) a Prešovského kraja (5,4%);
- firmy z oblasti Stavebníctva (7,0%), Obchodu (5,6%) a Ostatných služieb (4,0%);
- mierne viac podnikov vo fáze zrelosti (4,6%);
- firmy s podielom exportu nad 50% z celkových tržieb (8,0%).

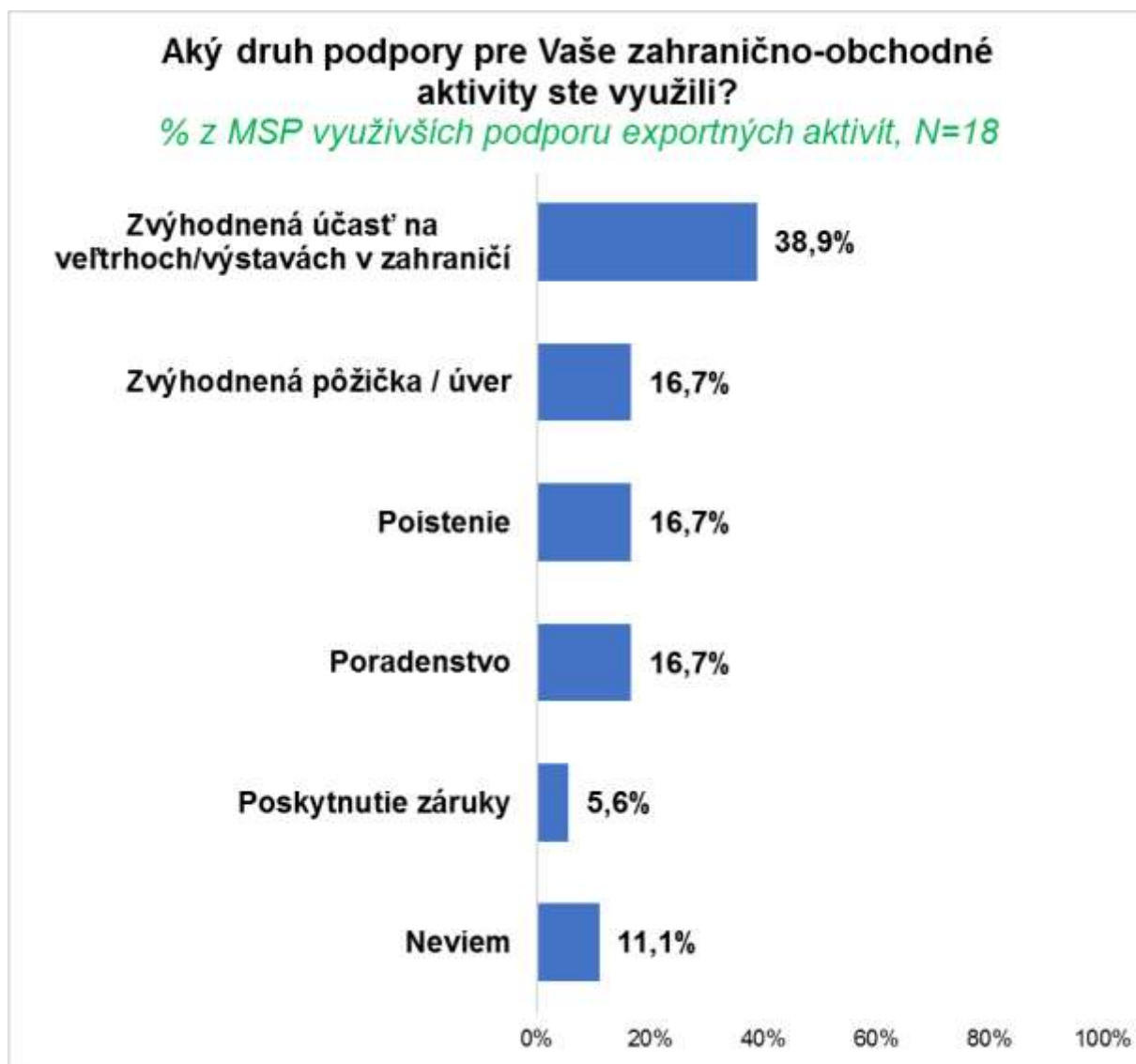
Značný podiel (**16,3%**) respondentov uvádza, že **nevedeli nájsť vhodnú formu podpory**. Častejšie sú to:

- akciové spoločnosti (21,1%) a firmy s inou právnou formou (26,3%);
- stredné podniky s počtom zamestnancov 50 - 249 (18,4%);
- podniky z Banskobystrického (24,6%), Prešovského (27,0%) a Žilinského kraja (20,5%);
- firmy z oblasti Ubytovania a stravovania (22,2%), Pôdohospodárstva (21,6%), Obchodu (18,3%) a Dopravy a informácií (17,5);
- mierne viac podnikov vo fáze začiatočného rozvoja (18,0%);
- firmy s podielom exportu menej ako 25% z celkových tržieb (18,6%).

19,7% opýtaných zatiaľ verejnú podporu exportu **nevyužila, ale uvažuje o tom**. Ide najmä o:

- spoločnosti s ručením obmedzeným (21,2%);
- mikropodniky do 9 zamestnancov (22,9%);
- podniky z Košického (32,8%), Nitrianskeho (23,5%) a Bratislavského kraja (21,8%);
- nadpriemerne firmy z oblasti Ubytovania a stravovania (33,3%), Ostatných služieb (32%), Dopravy a informácií (27,5%), Obchodných služieb (21,1%) a Priemyslu (20,1%);
- viac podniky v začiatočnom rozvoji (27,0%) a na začiatku podnikania (23,3%);
firmy, ktoré v predchádzajúcich 2 rokoch nevyvážali do zahraničia (30,9%).

2.8 Druhy využívanej verejnej podpory exportu MSP

Graf – „Aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity ste využili?“ (otázka 8)

Riadkové % VZORKA: 1000		Aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity ste využili?					
		Zvýhodnená pôžička / úver	Poskytnutie záruky	Poistenie	Poradenstvo	Zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí	Neviem/Nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		16,7%	5,6%	16,7%	16,7%	38,9%	11,1%
Právna forma Počet zamestnancov Odvetvie Kraj sídla Fáza životného cyklu	Živnostník	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	33,3%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	15,4%	7,7%	15,4%	15,4%	46,2%	7,7%
	Akciová spoločnosť	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
	Iná právna forma	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	28,6%	0,0%	0,0%	28,6%	14,3%	28,6%
	10 - 49 zamestnancov	20,0%	0,0%	0,0%	20,0%	60,0%	0,0%
	50 - 249 zamestnancov	0,0%	16,7%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	pôdohospodárstvo	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
	priemysel	28,6%	0,0%	14,3%	0,0%	57,1%	0,0%
	stavebníctvo	25,0%	0,0%	25,0%	25,0%	25,0%	0,0%
	obchod	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	doprava, informácie	0,0%	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
	obchodné služby	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
	ostatné služby	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	BA	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	TN	0,0%	0,0%	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
	TT	25,0%	25,0%	25,0%	0,0%	50,0%	0,0%
	ZA	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%
	BB	0,0%	0,0%	20,0%	40,0%	40,0%	0,0%
	NR	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	PO	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
	KE	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	23,1%	0,0%	15,4%	15,4%	46,2%	0,0%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity ste využili?						
		Zvýhodnená pôžička / úver	Poskytnutie záruky	Poistenie	Poradenstvo	veľtrhoch/výstavách v zahraničí	Neviem/Nechcem odpovedať	
CELÁ VZORKA		38,9%	16,7%	16,7%	16,7%	5,6%	11,1%	
CELÁ VZORKA	Právna forma	Živnostník	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	50,0%
		Spoločnosť s ručením obmedzeným	66,7%	100,0%	66,7%	66,7%	85,7%	50,0%
		Akciová spoločnosť	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	14,3%	0,0%
		Iná právna forma	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	66,7%	0,0%	0,0%	66,7%	14,3%	100,0%
		10 - 49 zamestnancov	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	42,9%	0,0%
		50 - 249 zamestnancov	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	42,9%	0,0%
		Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%
		priemysel	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	57,1%	0,0%
		stavebníctvo	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%	14,3%	0,0%
		obchod	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	100,0%
		ubytovanie a stravovanie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
		doprava, informácie	0,0%	100,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%
		obchodné služby	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
		ostatné služby	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
		BA	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
		TN	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	14,3%	50,0%
	Kraj sídla	TT	33,3%	100,0%	33,3%	0,0%	28,6%	0,0%
		ZA	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
		BB	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	28,6%	0,0%
		NR	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
		PO	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
		KE	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
		Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%
		Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	0,0%	100,0%	33,3%	0,0%	14,3%	50,0%
		Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	100,0%	0,0%	66,7%	66,7%	85,7%	0,0%
		Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Zo skutočne využitých/ využívaných druhov verejnej podpory prevládajú najmä **zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí** (využilo 38,9% respondentov - užívateľov podporných aktivít).

Rovnakou mierou respondenti využívali **zvýhodnenú pôžičku, úver** (16,7%), **poistenie**(16,7%) a **poradenstvo** pre svoje zahranično-obchodné aktivity (16,7%).

Poskytnutie záruky využilo len 5,6% z podnikov, ktoré využili nejakú formu podpory exportu.

***/ Pozn.: Podrobná analýza na základe druhostupňového triedenia podľa jednotlivých znakov nie je možná, kvôli nízkej početnosti vo vzorke, N=18.*

2.9 Využívané inštitúcie verejnej podpory exportu

Graf – „Ktorú inštitúciu ste využili/ oslovili pri získaní podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity?“ (otázka 9)

Riadkové % VZORKA: 1000		Ktorú inštitúciu ste/by ste využili/oslovili pri získaní podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity?									
		Eximbanka	SARIO	Ministerstvá	Velvyslanectvá SR v zahraničí	SBA	SOPK	komerčné banky	Iný subjekt	Žiadnu	Neviem/Nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		14,0%	22,7%	24,6%	15,2%	8,3%	27,3%	1,9%	1,1%	17,8%	15,9%
Počet zamestnancov Odvetvie Kraj sídla Fáza životného cyklu	Právna forma Živnostník	2,9%	11,8%	26,5%	11,8%	5,9%	32,4%	0,0%	2,9%	17,6%	17,6%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	12,7%	22,0%	23,4%	14,6%	7,3%	22,4%	2,4%	1,0%	18,5%	17,1%
	Akciová spoločnosť	44,4%	55,6%	33,3%	16,7%	22,2%	66,7%	0,0%	0,0%	11,1%	5,6%
	Iná právna forma	28,6%	14,3%	28,6%	42,9%	14,3%	42,9%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	6,4%	13,8%	28,4%	13,8%	7,3%	22,9%	2,8%	,9%	20,2%	22,9%
	10 - 49 zamestnancov	15,7%	27,0%	16,9%	13,5%	6,7%	21,3%	1,1%	1,1%	18,0%	11,2%
	50 - 249 zamestnancov	24,2%	31,8%	28,8%	19,7%	12,1%	42,4%	1,5%	1,5%	13,6%	10,6%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	pôdohospodárstvo	5,9%	5,9%	35,3%	11,8%	5,9%	41,2%	5,9%	0,0%	17,6%	0,0%
	priemysel	20,0%	37,1%	18,6%	11,4%	10,0%	32,9%	1,4%	1,4%	17,1%	14,3%
	stavebníctvo	7,1%	10,7%	21,4%	14,3%	14,3%	25,0%	0,0%	3,6%	10,7%	21,4%
	obchod	18,3%	25,0%	30,0%	23,3%	11,7%	30,0%	3,3%	1,7%	18,3%	15,0%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%	20,0%
	doprava, informácie	17,9%	15,4%	17,9%	12,8%	5,1%	20,5%	0,0%	0,0%	12,8%	25,6%
	obchodné služby	5,7%	22,9%	20,0%	8,6%	2,9%	14,3%	2,9%	0,0%	28,6%	14,3%
	ostatné služby	0,0%	10,0%	60,0%	40,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	10,0%	10,0%
	BA	10,5%	26,3%	26,3%	19,3%	8,8%	21,1%	3,5%	0,0%	21,1%	17,5%
	TN	7,1%	10,7%	35,7%	17,9%	7,1%	25,0%	3,6%	3,6%	14,3%	21,4%
	TT	16,7%	33,3%	11,1%	0,0%	5,6%	38,9%	0,0%	0,0%	27,8%	11,1%
	ZA	8,1%	18,9%	27,0%	21,6%	10,8%	32,4%	0,0%	5,4%	16,2%	5,4%
	BB	21,9%	25,0%	15,6%	12,5%	12,5%	40,6%	0,0%	0,0%	12,5%	6,3%
	NR	15,4%	15,4%	26,9%	15,4%	3,8%	19,2%	3,8%	0,0%	11,5%	26,9%
	PO	17,9%	23,1%	17,9%	12,8%	5,1%	30,8%	2,6%	0,0%	23,1%	20,5%
	KE	18,5%	29,6%	33,3%	11,1%	11,1%	14,8%	0,0%	0,0%	14,8%	18,5%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	7,1%	21,4%	64,3%	21,4%	7,1%	21,4%	14,3%	0,0%	0,0%	7,1%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	17,1%	17,1%	19,5%	7,3%	9,8%	26,8%	2,4%	0,0%	22,0%	24,4%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	5,0%	15,0%	18,3%	18,3%	10,0%	18,3%	1,7%	0,0%	21,7%	21,7%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	17,4%	27,5%	24,8%	15,4%	7,4%	31,5%	,7%	2,0%	16,8%	12,1%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Ktorú inštitúciu ste/by ste využili/oslovili pri získaní podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity?									
		Eximbanka	SARIO	Ministerstvá	Velvyslanectvá SR v zahraničí	SBA	SOPK	komerčné banky	Iný subjekt	Žiadnu	Neviem/Nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		14,0%	22,7%	24,6%	15,2%	8,3%	27,3%	1,9%	1,1%	17,8%	15,9%
Právna forma	Živnosťník	2,7%	6,7%	13,8%	10,0%	9,1%	15,3%	0,0%	33,3%	12,8%	14,3%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	70,3%	75,0%	73,8%	75,0%	68,2%	63,9%	100,0%	66,7%	80,9%	83,3%
	Akciová spoločnosť	21,6%	16,7%	9,2%	7,5%	18,2%	16,7%	0,0%	0,0%	4,3%	2,4%
	Iná právna forma	5,4%	1,7%	3,1%	7,5%	4,5%	4,2%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	18,9%	25,0%	47,7%	37,5%	36,4%	34,7%	60,0%	33,3%	46,8%	59,5%
	10 - 49 zamestnancov	37,8%	40,0%	23,1%	30,0%	27,3%	26,4%	20,0%	33,3%	34,0%	23,8%
	50 - 249 zamestnancov	43,2%	35,0%	29,2%	32,5%	36,4%	38,9%	20,0%	33,3%	19,1%	16,7%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,7%	1,7%	9,2%	5,0%	4,5%	9,7%	20,0%	0,0%	6,4%	0,0%
	priemysel	37,8%	43,3%	20,0%	20,0%	31,8%	31,9%	20,0%	33,3%	25,5%	23,8%
	stavebníctvo	5,4%	5,0%	9,2%	10,0%	18,2%	9,7%	0,0%	33,3%	6,4%	14,3%
	obchod	29,7%	25,0%	27,7%	35,0%	31,8%	25,0%	40,0%	33,3%	23,4%	21,4%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	0,0%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,3%	2,4%
	doprava, informácie	18,9%	10,0%	10,8%	12,5%	9,1%	11,1%	0,0%	0,0%	10,6%	23,8%
	obchodné služby	5,4%	13,3%	10,8%	7,5%	4,5%	6,9%	20,0%	0,0%	21,3%	11,9%
	ostatné služby	0,0%	1,7%	9,2%	10,0%	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	2,1%	2,4%
	BA	16,2%	25,0%	23,1%	27,5%	22,7%	16,7%	40,0%	0,0%	25,5%	23,8%
	TN	5,4%	5,0%	15,4%	12,5%	9,1%	9,7%	20,0%	33,3%	8,5%	14,3%
Kraj sídla	TT	8,1%	10,0%	3,1%	0,0%	4,5%	9,7%	0,0%	0,0%	10,6%	4,8%
	ZA	8,1%	11,7%	15,4%	20,0%	18,2%	16,7%	0,0%	66,7%	12,8%	4,8%
	BB	18,9%	13,3%	7,7%	10,0%	18,2%	18,1%	0,0%	0,0%	8,5%	4,8%
	NR	10,8%	6,7%	10,8%	10,0%	4,5%	6,9%	20,0%	0,0%	6,4%	16,7%
	PO	18,9%	15,0%	10,8%	12,5%	9,1%	16,7%	20,0%	0,0%	19,1%	19,0%
	KE	13,5%	13,3%	13,8%	7,5%	13,6%	5,6%	0,0%	0,0%	8,5%	11,9%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	2,7%	5,0%	13,8%	7,5%	4,5%	4,2%	40,0%	0,0%	0,0%	2,4%
Fáza životného cyklu	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	18,9%	11,7%	12,3%	7,5%	18,2%	15,3%	20,0%	0,0%	19,1%	23,8%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	8,1%	15,0%	16,9%	27,5%	27,3%	15,3%	20,0%	0,0%	27,7%	31,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	70,3%	68,3%	56,9%	57,5%	50,0%	65,3%	20,0%	100,0%	53,2%	42,9%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

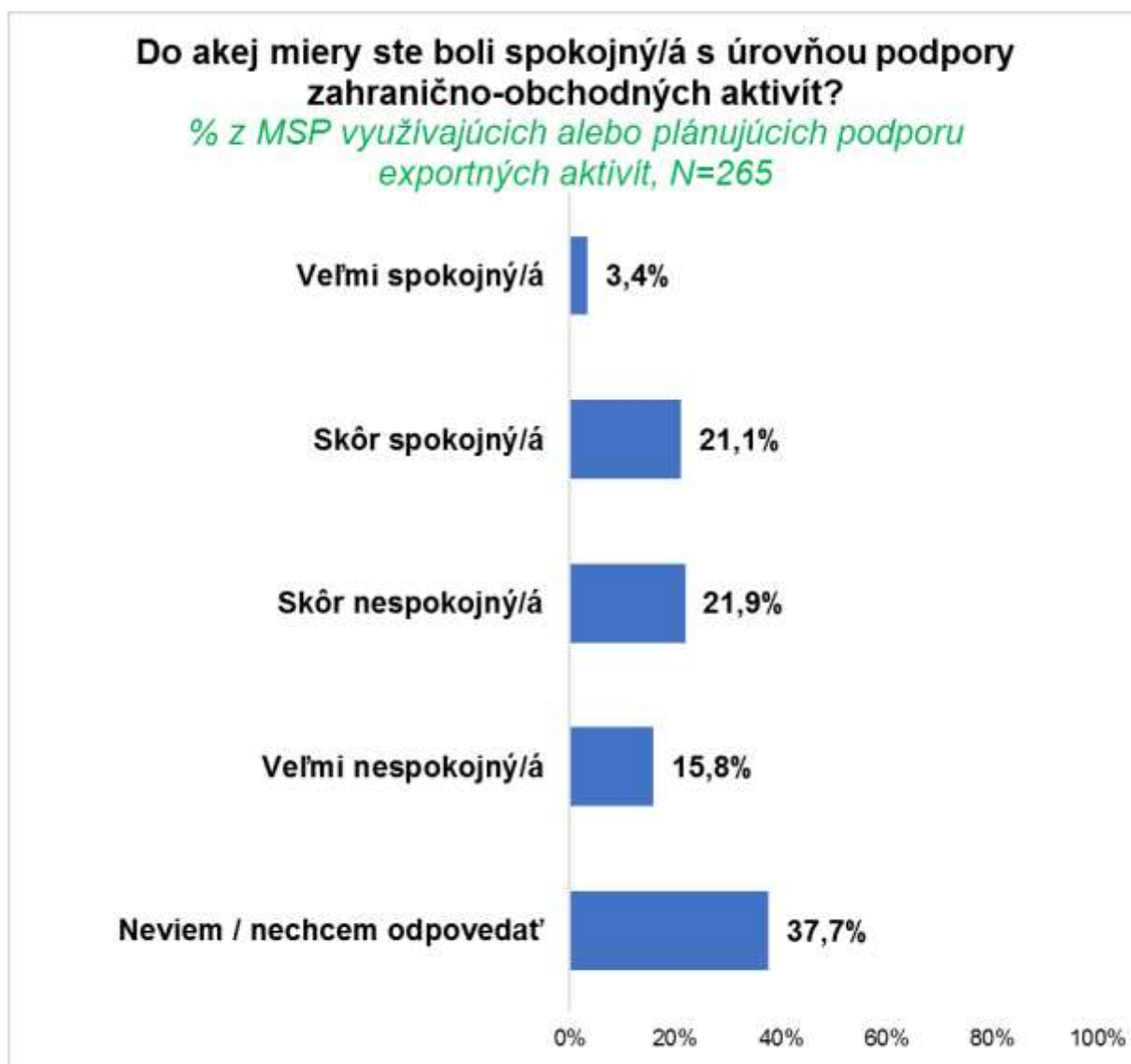
Najčastejšími oslovovanými inštitúciami verejnej podpory exportu MSP boli (v poradí):

1. **SOPK** (Slovenská obchodná a priemyselná komora) využilo **27,3%** z respondentov, ktorí využili verejnú podporu svojich exportných aktivít, resp. sa o takúto podporu pokúšali.
2. **Ministerstvá** oslovilo **24,6%** takýchto respondentov.
3. **SARIO**: **22,7%**.
4. **Veľvyslanectvá** SR v zahraničí oslovilo **15,2%**.
5. **Eximbanka** bola oslovená **14%**.
6. **Slovak Business Agency** (predtým NADSME) **8,3%** z tých respondentov, ktorí využili podporu alebo sa ju snažili získať.

Spontánne respondenti uvádzali aj iné inštitúcie (1,1%) ako komerčné banky, vlastné obchodné kontakty v zahraničí a pod.

Žiadnu inštitúciu nevyužilo/neoslovilo 17,8% opýtaných a až 15,9% respondentov si nevedelo spomenúť.

2.10 Spokojnosť s úrovňou podpory exportu MSP na Slovensku

Graf – „Do akej miery ste boli spokojný/á s úrovňou podpory zahranično-obchodných aktivít?“ (otázka 10)

Riadkové % VZORKA: 1000		Do akej miery ste boli spokojný/á s úrovňou podpory zahranično-obchodných aktivít? Boli ste:				
CELÁ VZORKA		Veľmi spokojný/á	Skôr spokojný/á	Skôr nespokojný/á	Veľmi nespokojný/á	Neviem / nechcem odpovedať
		3,4%	21,1%	21,9%	15,8%	37,7%
Právna forma	Živnostník	5,9%	26,5%	29,4%	5,9%	32,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	2,9%	19,4%	20,4%	17,0%	40,3%
	Akciová spoločnosť	5,6%	27,8%	16,7%	22,2%	27,8%
	Iná právna forma	0,0%	28,6%	42,9%	14,3%	14,3%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	4,6%	14,7%	26,6%	8,3%	45,9%
	10 - 49 zamestnancov	1,1%	25,6%	18,9%	24,4%	30,0%
	50 - 249 zamestnancov	4,5%	25,8%	18,2%	16,7%	34,8%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0%	29,4%	17,6%	5,9%	47,1%
	priemysel	1,4%	25,4%	16,9%	21,1%	35,2%
	stavebníctvo	7,1%	25,0%	17,9%	21,4%	28,6%
	obchod	3,3%	15,0%	28,3%	18,3%	35,0%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	20,0%	20,0%	20,0%	40,0%
	doprava, informácie	0,0%	17,9%	28,2%	12,8%	41,0%
	obchodné služby	2,9%	20,0%	25,7%	5,7%	45,7%
	ostatné služby	30,0%	20,0%	0,0%	10,0%	40,0%
Kraj sídla	BA	1,7%	10,3%	31,0%	13,8%	43,1%
	TN	7,1%	21,4%	25,0%	10,7%	35,7%
	TT	5,6%	44,4%	5,6%	16,7%	27,8%
	ZA	2,7%	27,0%	16,2%	24,3%	29,7%
	BB	6,3%	31,3%	21,9%	12,5%	28,1%
	NR	0,0%	11,5%	26,9%	11,5%	50,0%
	PO	5,1%	17,9%	15,4%	15,4%	46,2%
	KE	0,0%	22,2%	22,2%	22,2%	33,3%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	0,0%	35,7%	35,7%	0,0%	28,6%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	2,4%	19,5%	26,8%	7,3%	43,9%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	3,3%	20,0%	18,3%	10,0%	48,3%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	4,0%	20,7%	20,7%	22,0%	32,7%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Do akej miery ste boli spokojný/á s úrovňou podpory zahranično-obchodných aktivít? Boli ste:				
		Veľmi spokojný/á	Skôr spokojný/á	Skôr nespokojný/á	Veľmi nespokojný/á	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		3,4%	21,1%	21,9%	15,8%	37,7%
Právna forma	Živnostník	22,2%	16,1%	17,2%	4,8%	11,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	66,7%	71,4%	72,4%	83,3%	83,0%
	Akciová spoločnosť	11,1%	8,9%	5,2%	9,5%	5,0%
	Iná právna forma	0,0%	3,6%	5,2%	2,4%	1,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	55,6%	28,6%	50,0%	21,4%	50,0%
	10 - 49 zamestnancov	11,1%	41,1%	29,3%	52,4%	27,0%
	50 - 249 zamestnancov	33,3%	30,4%	20,7%	26,2%	23,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0%	8,9%	5,2%	2,4%	8,0%
	priemysel	11,1%	32,1%	20,7%	35,7%	25,0%
	stavebníctvo	22,2%	12,5%	8,6%	14,3%	8,0%
	obchod	22,2%	16,1%	29,3%	26,2%	21,0%
	ubytovanie a stravovanie	0,0%	1,8%	1,7%	2,4%	2,0%
	doprava, informácie	0,0%	12,5%	19,0%	11,9%	16,0%
	obchodné služby	11,1%	12,5%	15,5%	4,8%	16,0%
Kraj sídla	ostatné služby	33,3%	3,6%	0,0%	2,4%	4,0%
	BA	11,1%	10,7%	31,0%	19,0%	25,0%
	TN	22,2%	10,7%	12,1%	7,1%	10,0%
	TT	11,1%	14,3%	1,7%	7,1%	5,0%
	ZA	11,1%	17,9%	10,3%	21,4%	11,0%
	BB	22,2%	17,9%	12,1%	9,5%	9,0%
	NR	0,0%	5,4%	12,1%	7,1%	13,0%
Fáza životného cyklu	PO	22,2%	12,5%	10,3%	14,3%	18,0%
	KE	0,0%	10,7%	10,3%	14,3%	9,0%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	0,0%	8,9%	8,6%	0,0%	4,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	11,1%	14,3%	19,0%	7,1%	18,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	22,2%	21,4%	19,0%	14,3%	29,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	66,7%	55,4%	53,4%	78,6%	49,0%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Z výsledkov prieskumu v cieľovej skupine malých a stredných podnikateľov vyplýva, že sú s možnosťami podporných programov pre export **skôr nespokojní ako spokojní**. Nespokojnosť uvádza celkom **37,7%** respondentov, ktorí už nejakú formu podpory exportu využili alebo sa o jej získanie usilovali.

Veľmi spokojných s možnosťami podpory exportu je len **3,4%** takýchto respondentov, sú to zväčša:

- Živnostníci (5,9%) a akciové spoločnosti (5,6%);
- Mikropodniky do 9 zamestnancov (4,6%) a stredné podniky (4,5%);
- Podniky z Trenčianskeho (7,1%), Banskobystrického (6,3%) a Trnavského (5,6%) kraja;
- Firmy z oblasti Ostatných služieb (30%) a Stavebníctva (7,1%);
- Podniky s podielom obratu nad 50% z celkových tržieb (5,1%);

Skôr spokojných je **21,1%** respondentov, nadpriemerne:

- Podniky s inou právnou formou (28,6%), akciové spoločnosti (27,8%) i živnostníci (26,5%);
- Malé firmy od 10 – 49 zamestnancov (25,6%) a stredné firmy s 50-249 zamestnancami (25,8%);
- Podniky z Trnavského (44,4%), Banskobystrického (31,3%) a Žilinského (27,0%) kraja;
- Firmy z oblasti Poľnohospodárstva (29,4%), Priemyslu (25,4%) a Stavebníctva (25,0%);
- Rozbiehajúce sa firmy do 2 rokov od založenia (35,7%);
- Podniky s podielom obratu nad 50% z celkových tržieb (26,9%).

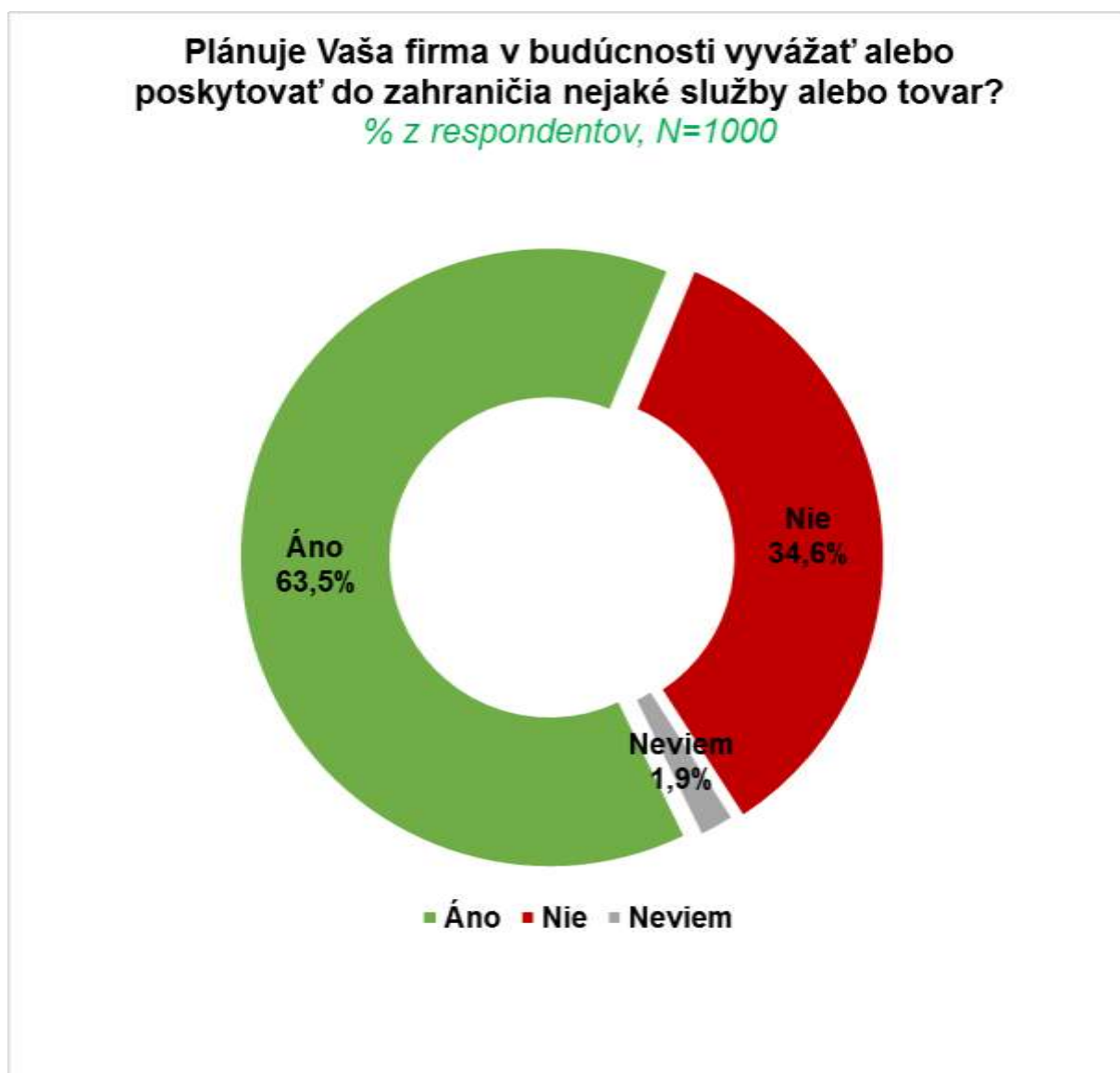
Skôr nespokojných je **21,9%** tých opýtaných, ktorí využili/žiadali o podporu, vo vyššej miere:

- Živnostníci (29,4%) a firmy s inou právnou formou (42,9%);
- Mikropodniky do 9 zamestnancov (26,6%);
- Podniky z Bratislavského (31,0%), Nitrianskeho (26,9%) a Trenčianskeho (25,0%) kraja;
- Firmy z rezortu Obchodu (28,3%) a Dopravy a informácií (28,2%) a Obchodných služieb (25,7%);
- Začínajúce podniky (35,7%) a podniky fungujúce 2 – 5 rokov (26,8%);
- Podniky s podielom obratu menej ako 25% (31,0%);

Veľmi nespokojných s možnosťami podpory exportu je až **15,8%** tých respondentov, ktorí ju využili alebo sa o ňu usilovali.

- Akciové spoločnosti (22,2%) a s.r.o. (17,0%);
- Až štvrtina malých podnikov s 10 – 49 zamestnancami (24,4%);
- Podniky zo Žilinského (24,3%) a Košického (22,2%) kraja;
- Firmy z oblasti Priemyslu (21,1%), Stavebníctva (21,4%), Ubytovania a stravovania (20,0%) a Obchodu (18,3%);
- Podniky vo fáze zrelosti, t. j. viac ako 10 rokov podnikania (22,2%);
- Podiel veľmi nespokojných s možnosťami podpory v rámci exportných aktivít stúpa s podielom exportu na celkových tržbách podniku, najvýraznejšie u podnikov s obrátom nad 50% z celkových tržieb (26,9%).

2.11 Exportné ašpirácie MSP

Graf – „Plánuje Vaša firma v budúcnosti vyvážať alebo poskytovať do zahraničia nejaké služby alebo tovar?“ (otázka 11)

Riadkové % VZORKA: 1000		Plánuje Vaša firma v budúcnosti vyvážať alebo poskytovať do zahraničia nejaké služby alebo tovar?		
CELÁ VZORKA		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
		63,5%	34,6%	1,9%
Právna forma	Živnostník	42,8%	57,2%	0,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	69,5%	27,8%	2,7%
	Akciová spoločnosť	82,2%	15,6%	2,2%
	Iná právna forma	73,1%	26,9%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	51,5%	47,1%	1,5%
	10 - 49 zamestnancov	78,0%	18,0%	4,0%
	50 - 249 zamestnancov	78,5%	21,0%	,5%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	69,0%	31,0%	0,0%
	priemysel	76,6%	20,6%	2,8%
	stavebníctvo	52,1%	43,2%	4,8%
	obchod	62,7%	35,1%	2,2%
	ubytovanie a stravovanie	32,1%	67,9%	0,0%
	doprava, informácie	75,2%	23,9%	,9%
	obchodné služby	60,4%	39,6%	0,0%
	ostatné služby	41,4%	58,6%	0,0%
Kraj sídla	BA	63,0%	35,3%	1,7%
	TN	69,7%	27,3%	3,0%
	TT	66,0%	30,9%	3,2%
	ZA	55,4%	40,8%	3,8%
	BB	58,5%	40,6%	,9%
	NR	68,4%	30,7%	,9%
	PO	70,2%	28,9%	,8%
	KE	58,4%	40,6%	1,0%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	62,5%	37,5%	0,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	59,7%	38,6%	1,7%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	61,8%	36,2%	2,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	65,7%	32,3%	2,1%
	Neviem / nechcem odpovedať	66,7%	33,3%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Plánuje Vaša firma v budúcnosti vyvážať alebo poskytovať do zahraničia nejaké služby alebo tovar?		
		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		63,5%	34,6%	1,9%
Právna forma	Živnostník	16,9%	41,3%	0,0%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	74,3%	54,6%	94,7%
	Akciová spoločnosť	5,8%	2,0%	5,3%
	Iná právna forma	3,0%	2,0%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	44,6%	74,9%	42,1%
	10 - 49 zamestnancov	30,7%	13,0%	52,6%
	50 - 249 zamestnancov	24,7%	12,1%	5,3%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	6,3%	5,2%	0,0%
	priemysel	26,3%	13,0%	31,6%
	stavebníctvo	12,0%	18,2%	36,8%
	obchod	22,2%	22,8%	26,3%
	ubytovanie a stravovanie	1,4%	5,5%	0,0%
	doprava, informácie	13,4%	7,8%	5,3%
	obchodné služby	14,6%	17,6%	0,0%
	ostatné služby	3,8%	9,8%	0,0%
Kraj sídla	BA	23,3%	24,0%	21,1%
	TN	10,9%	7,8%	15,8%
	TT	9,8%	8,4%	15,8%
	ZA	11,3%	15,3%	26,3%
	BB	9,8%	12,4%	5,3%
	NR	12,3%	10,1%	5,3%
	PO	13,4%	10,1%	5,3%
	KE	9,3%	11,8%	5,3%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	4,7%	5,2%	0,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	16,5%	19,7%	15,8%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	23,9%	25,7%	26,3%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	54,5%	49,1%	57,9%
	Neviem / nechcem odpovedať	,3%	,3%	0,0%

Z prieskumu vyplýva, že tí, ktorí v minulosti do zahraničia neexportovali, ale **v súčasnosti exportnú činnosť aktívne plánujú** (viď kapitola 2.5) tvoria len **6,2%** zo všetkých malých a stredných podnikateľov na Slovensku.

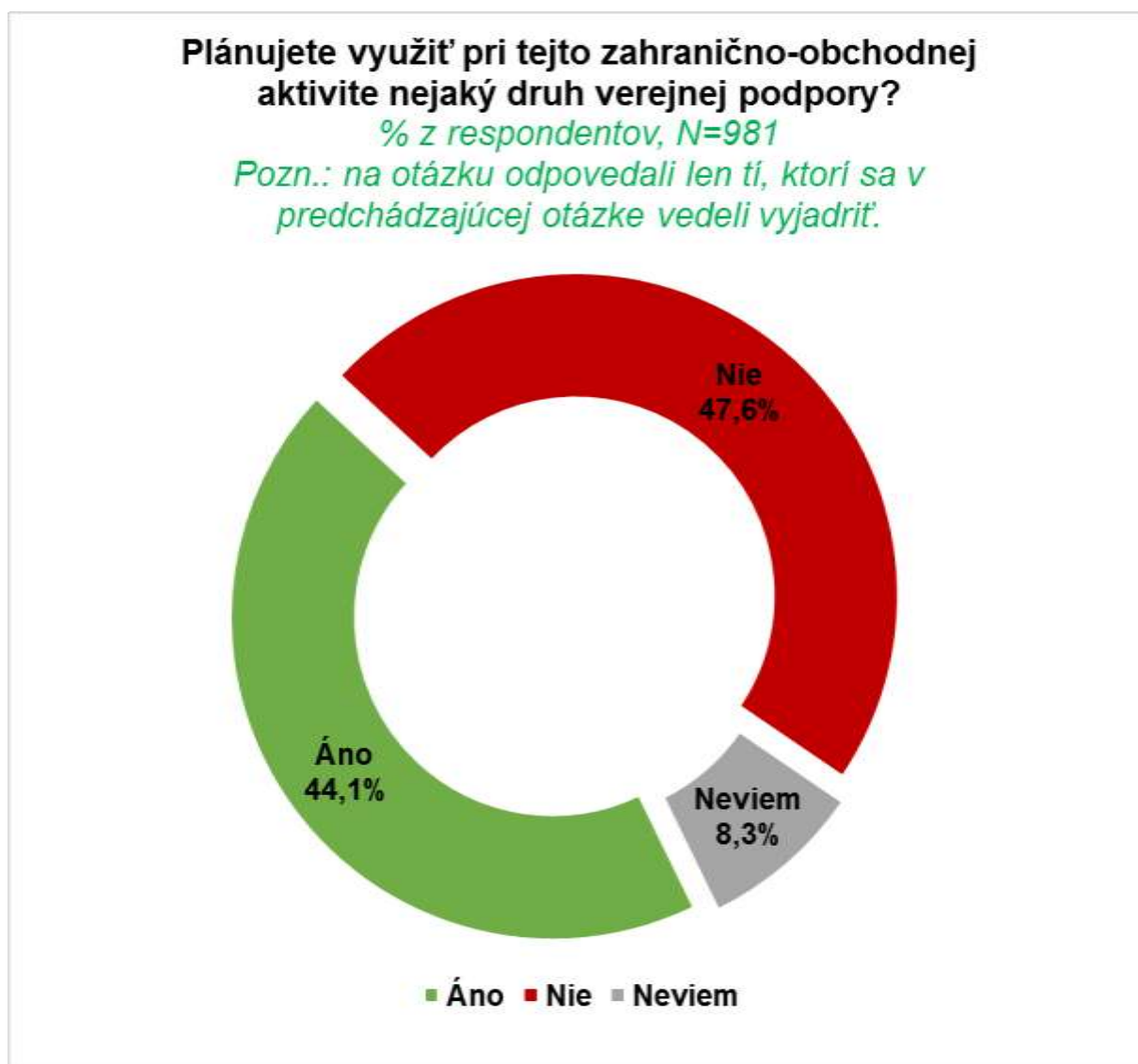
Napriek tomu, pri otázke na plány do budúcnosti, vyjadrilo pozitívne exportné ambície až **63,5%** respondentov. Ide jednak o podniky, ktoré už aktívne so zahraničím obchodujú a taktiež o podniky, ktoré sa síce v súčasnosti na export aktívne nepripravujú, ale do budúcnosti túto možnosť pripúšťajú.

Exportné ašpirácie uvádzali nadpriemerne:

- Firmy, ktoré zamestnávajú viac ako 10 zamestnancov (čím viac zamestnancov, tým vyššie exportné ašpirácie); Treba však podotknúť, že aj z najmenších firiem (0-9 zamestnancov) deklarovalo exportné ašpirácie až 51,5%!
- Firmy z Trnavského (66,0%) a Nitrianskeho kraja (68,4%), podpriemerne zo Žilinského, Banskobystrického a Košického kraja;
- Firmy existujúce viac ako 10 rokov (65,7%) - v kratšie existujúcich je podiel exportných ašpirácií mierne nižší, ale približne rovnaký;
- Firmy z rezortov Priemysel (76,6%), Dopravy a informácií (75,2%) a Pôdohospodárstva (69,0%);
- Výrazne častejšie také firmy, ktoré aj doteraz exportujú viac ako 1/4 -1/2 svojej produkcie (98,9%) a podiel exportu nad 50% z obratu (97,2%);
- Podľa právnej formy sú to najčastejšie akciové spoločnosti (82,2% z nich), pri s.r.o. je takých 69,5%. Zo živnostníkov by v budúcnosti chcelo exportovať 42,8%.
- O exportných ašpiráciách nadpriemerne často odpovedali takí respondenti, u ktorých je ich pracovná pozícia obchodný riaditeľ (83,0% z nich) alebo CEO (78,4% z nich). Ak bol respondentom konateľ alebo sám majiteľ, takýchto odpovedí bolo menej.

Malá časť opýtaných (1,9%) sa k plánovanému exportu nevedela vyjadriť.

2.12 Potenciálny záujem o jednotlivé druhy verejnej podpory exportu MSP

Graf – „Plánujete v budúcnosti využiť pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory?“ (otázka 12)

Riadkové % VZORKA: 1000		Plánujete využiť pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory?		
CELÁ VZORKA		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
		44,1%	47,6%	8,3%
Právna forma	Živnostník	48,4%	47,2%	4,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	43,0%	47,8%	9,2%
	Akciová spoločnosť	36,4%	47,7%	15,9%
	Iná právna forma	46,2%	46,2%	7,7%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	48,9%	45,6%	5,5%
	10 - 49 zamestnancov	36,7%	52,1%	11,3%
	50 - 249 zamestnancov	40,2%	47,7%	12,1%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	53,4%	39,7%	6,9%
	priemysel	39,2%	51,4%	9,4%
	stavebníctvo	46,0%	49,6%	4,3%
	obchod	40,5%	50,5%	9,1%
	ubytovanie a stravovanie	60,7%	35,7%	3,6%
	doprava, informácie	46,4%	42,0%	11,6%
	obchodné služby	39,0%	51,9%	9,1%
	ostatné služby	63,8%	31,0%	5,2%
Kraj sídla	BA	39,8%	49,4%	10,8%
	TN	47,9%	47,9%	4,2%
	TT	37,4%	52,7%	9,9%
	ZA	46,4%	48,8%	4,8%
	BB	55,2%	39,0%	5,7%
	NR	35,4%	57,5%	7,1%
	PO	47,5%	40,8%	11,7%
	KE	48,0%	43,0%	9,0%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	47,9%	43,8%	8,3%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	53,2%	39,3%	7,5%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	44,4%	45,2%	10,4%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	40,7%	51,7%	7,6%
	Neviem / nechcem odpovedať	33,3%	66,7%	0,0%

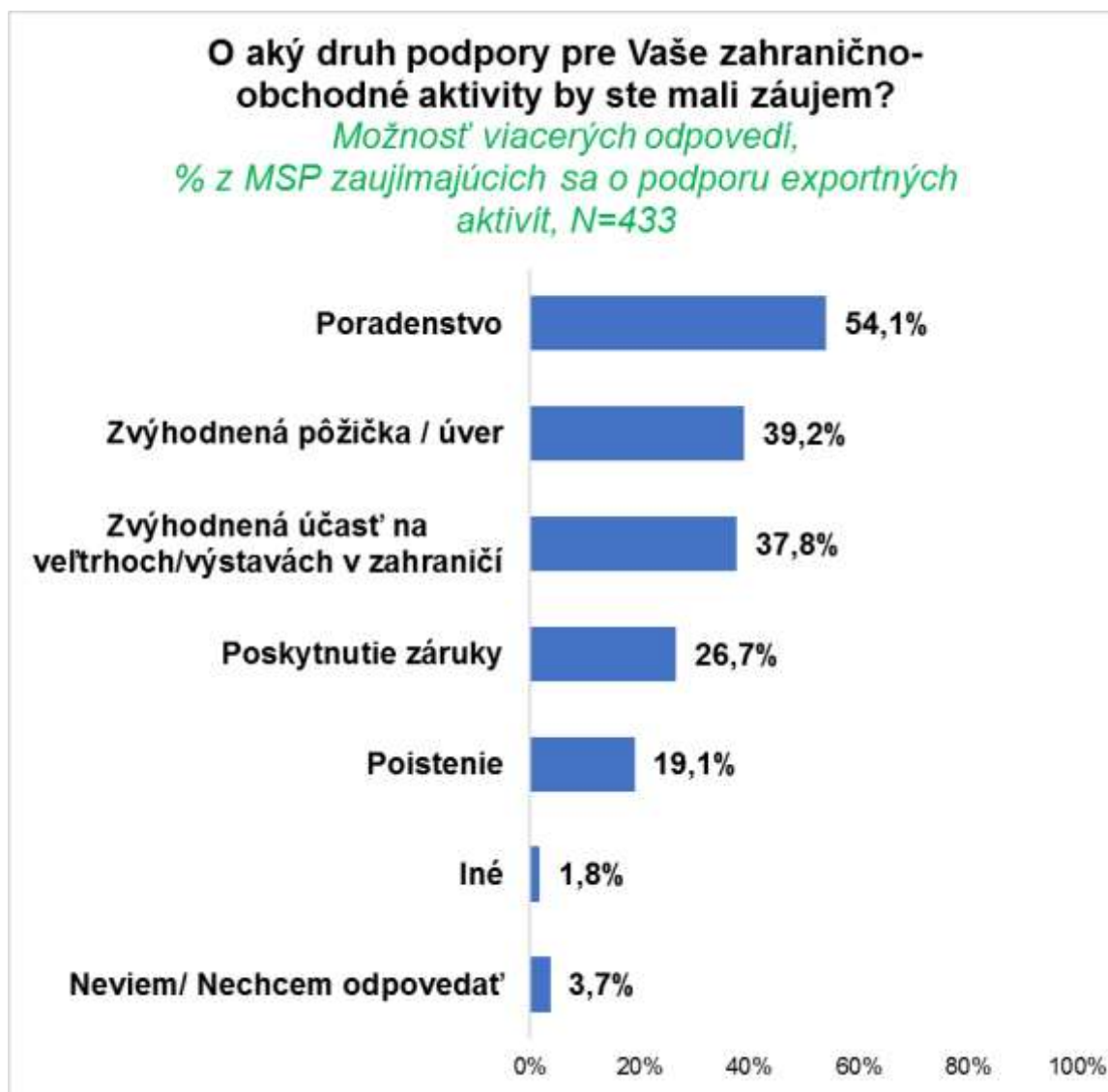
Stípcové% VZORKA: 1000		Plánujete využiť pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory?		
		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		44,1%	47,6%	8,3%
Právna forma	Živnostník	27,9%	25,3%	13,6%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	65,6%	67,7%	75,3%
	Akciová spoločnosť	3,7%	4,5%	8,6%
	Iná právna forma	2,8%	2,6%	2,5%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	61,2%	52,9%	37,0%
	10 - 49 zamestnancov	20,3%	26,8%	33,3%
	50 - 249 zamestnancov	18,5%	20,3%	29,6%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	7,2%	4,9%	4,9%
	priemysel	19,2%	23,3%	24,7%
	stavebníctvo	14,8%	14,8%	7,4%
	obchod	20,6%	23,8%	24,7%
	ubytovanie a stravovanie	3,9%	2,1%	1,2%
	doprava, informácie	12,0%	10,1%	16,0%
	obchodné služby	13,9%	17,1%	17,3%
	ostatné služby	8,5%	3,9%	3,7%
Kraj sídla	BA	21,2%	24,4%	30,9%
	TN	10,6%	9,9%	4,9%
	TT	7,9%	10,3%	11,1%
	ZA	13,4%	13,1%	7,4%
	BB	13,4%	8,8%	7,4%
	NR	9,2%	13,9%	9,9%
	PO	13,2%	10,5%	17,3%
	KE	11,1%	9,2%	11,1%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	5,3%	4,5%	4,9%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	21,2%	14,6%	16,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	24,7%	23,3%	30,9%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	48,5%	57,2%	48,1%
	Neviem / nechcem odpovedať	,2%	,4%	0,0%

Tí respondenti, ktorí v budúcnosti plánujú vyvážať tovar alebo poskytovať svoje služby do zahraničia, **využitie verejnej podpory viac neplánujú** (47,6% MSP s exportnými aspiráciami) **ako plánujú** (44,1%).

Verejnú podporu v rámci exportných aktivít vo vyššej miere v porovnaní s priemerom SR **plánujú využiť** (41,1%) tieto kategórie podnikov:

- Živnostníci (48,4% z nich) – ale napr. akciové spoločnosti len 36,4%;
- Firmy s najmenším počtom zamestnancov (48,9%);
- Firmy z Banskobystrického (55,2%), Košického (48,0%), Trenčianskeho (47,9%), Prešovského (47,5%) a Žilinského kraja (46,4%);
- Firmy, ktoré existujú 2-5 rokov (53,2%);
- Firmy, ktoré doteraz nevyvážali (56,1%) - so stúpajúcim % vývozu plynulo klesá záujem o využívanie verejnej podpory;
- Firmy z rezortov Ostatné služby (63,8%), Ubytovanie a stravovanie (60,7%), Pôdohospodárstvo (53,4%), Doprava a informácie (46,4%) a Stavebníctvo (46,0%).

2.13 O aké druhy verejnej podpory exportu MSP je záujem

Graf – „O aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity by ste mali záujem?“ (otázka 13)

Riadkové % VZORKA: 1000		O aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity by ste mali záujem?							
		Zvýhodnená pôžička / úver	Poskytnutie záruky	Poistenie	Poradenstvo	Zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí	Iné	Neviem/Nechcem odpovedať	
									CELÁ VZORKA
		39,2%	26,7%	19,1%	54,1%	37,8%	1,8%	3,7%	
Počet zamestnancov	Právna forma								
	Živnostník	28,1%	25,6%	14,9%	52,9%	34,7%	0,0%	5,0%	
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	44,2%	26,3%	19,3%	55,4%	38,2%	2,5%	3,5%	
	Akciová spoločnosť	25,0%	50,0%	43,8%	56,3%	62,5%	0,0%	0,0%	
	Iná právna forma	50,0%	16,7%	25,0%	33,3%	25,0%	8,3%	0,0%	
	0 - 9 zamestnancov	37,6%	23,7%	16,5%	58,3%	36,8%	1,1%	4,1%	
	10 - 49 zamestnancov	39,8%	29,5%	14,8%	42,0%	39,8%	3,4%	1,1%	
	50 - 249 zamestnancov	43,8%	33,8%	32,5%	53,8%	38,8%	2,5%	5,0%	
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
	Odvetvie	pôdohospodárstvo	32,3%	22,6%	12,9%	45,2%	22,6%	6,5%	0,0%
		priemysel	41,0%	30,1%	26,5%	50,6%	43,4%	1,2%	3,6%
		stavebníctvo	42,2%	31,3%	25,0%	48,4%	28,1%	1,6%	3,1%
		obchod	37,8%	25,6%	12,2%	53,3%	48,9%	1,1%	5,6%
		ubytovanie a stravovanie	17,6%	17,6%	17,6%	64,7%	29,4%	5,9%	5,9%
		doprava, informácie	34,6%	34,6%	23,1%	53,8%	36,5%	0,0%	5,8%
		obchodné služby	41,7%	26,7%	20,0%	63,3%	33,3%	0,0%	0,0%
		ostatné služby	51,4%	10,8%	8,1%	62,2%	40,5%	5,4%	5,4%
		BA	33,7%	22,8%	20,7%	65,2%	44,6%	0,0%	3,3%
		TN	34,8%	28,3%	13,0%	47,8%	34,8%	6,5%	8,7%
Kraj sídla	TT	29,4%	20,6%	20,6%	58,8%	41,2%	2,9%	0,0%	
	ZA	36,2%	19,0%	22,4%	44,8%	32,8%	1,7%	3,4%	
	BB	43,1%	36,2%	20,7%	55,2%	31,0%	1,7%	1,7%	
	NR	52,5%	30,0%	20,0%	55,0%	32,5%	2,5%	0,0%	
	PO	43,9%	36,8%	19,3%	47,4%	35,1%	1,8%	5,3%	
Fáza životného cyklu	KE	42,9%	20,4%	14,3%	53,1%	46,9%	0,0%	6,1%	
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	39,1%	8,7%	21,7%	47,8%	56,5%	0,0%	0,0%	
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	43,5%	29,3%	15,2%	59,8%	32,6%	0,0%	5,4%	
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	40,2%	22,4%	15,9%	52,3%	43,9%	1,9%	3,7%	
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	37,0%	29,4%	22,3%	53,1%	35,1%	2,8%	3,3%	
Neviem / nechcem odpovedať		0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	

Stĺpcové% VZORKA: 1000		O aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity by ste mali záujem?						
		Zvýhodnená pôžička / úver	Poskytnutie záruky	Poistenie	Poradenstvo	Účast' na veľtrhoch/výstavách v zahraničí	Iné	Neviem/Nechcem odpovedať
CELÁ VZORKA		39,2%	26,7%	19,1%	54,1%	37,8%	1,8%	3,7%
Právna forma	Živnostník	20,0%	26,7%	21,7%	27,2%	25,6%	0,0%	37,5%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	74,1%	64,7%	66,3%	67,2%	66,5%	87,5%	62,5%
Počet zamestnancov	Akciová spoločnosť	2,4%	6,9%	8,4%	3,8%	6,1%	0,0%	0,0%
	Iná právna forma	3,5%	1,7%	3,6%	1,7%	1,8%	12,5%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	58,8%	54,3%	53,0%	66,0%	59,8%	37,5%	68,8%
	10 - 49 zamestnancov	20,6%	22,4%	15,7%	15,7%	21,3%	37,5%	6,3%
	50 - 249 zamestnancov	20,6%	23,3%	31,3%	18,3%	18,9%	25,0%	25,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	pôdohospodárstvo	5,9%	6,0%	4,8%	6,0%	4,3%	25,0%	0,0%
	priemysel	20,0%	21,6%	26,5%	17,9%	22,0%	12,5%	18,8%
	stavebníctvo	15,9%	17,2%	19,3%	13,2%	11,0%	12,5%	12,5%
	obchod	20,0%	19,8%	13,3%	20,4%	26,8%	12,5%	31,3%
Odvetvie	ubytovanie a stravovanie	1,8%	2,6%	3,6%	4,7%	3,0%	12,5%	6,3%
	doprava, informácie	10,6%	15,5%	14,5%	11,9%	11,6%	0,0%	18,8%
	obchodné služby	14,7%	13,8%	14,5%	16,2%	12,2%	0,0%	0,0%
	ostatné služby	11,2%	3,4%	3,6%	9,8%	9,1%	25,0%	12,5%
	BA	18,2%	18,1%	22,9%	25,5%	25,0%	0,0%	18,8%
Kraj sídla	TN	9,4%	11,2%	7,2%	9,4%	9,8%	37,5%	25,0%
	TT	5,9%	6,0%	8,4%	8,5%	8,5%	12,5%	0,0%
	ZA	12,4%	9,5%	15,7%	11,1%	11,6%	12,5%	12,5%
	BB	14,7%	18,1%	14,5%	13,6%	11,0%	12,5%	6,3%
	NR	12,4%	10,3%	9,6%	9,4%	7,9%	12,5%	0,0%
	PO	14,7%	18,1%	13,3%	11,5%	12,2%	12,5%	18,8%
	KE	12,4%	8,6%	8,4%	11,1%	14,0%	0,0%	18,8%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	5,3%	1,7%	6,0%	4,7%	7,9%	0,0%	0,0%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	23,5%	23,3%	16,9%	23,4%	18,3%	0,0%	31,3%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	25,3%	20,7%	20,5%	23,8%	28,7%	25,0%	25,0%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	45,9%	53,4%	56,6%	47,7%	45,1%	75,0%	43,8%
	Neviem / nechcem odpovedať	0,0%	,9%	0,0%	,4%	0,0%	0,0%	0,0%

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že najväčší záujem v rámci podpory exportných aspirácií je **o tieto druhy verejnej podpory exportu: Poradenstvo** pre 54,1 a **Zvýhodnená pôžička/úver** 39,2%. Ide o analýzu odpovedí tých respondentov, ktorí deklarovali, že o verejnú podporu svojich exportných aspirácií záujem majú:

1. Poradenstvo pre svoje zahranično-obchodné aktivity by využilo **54,1%**:

- O niečo viac s.r.o. (56,3%);
- Firmy s najmenším počtom zamestnancov (58,3%);
- Firmy z Bratislavského (65,2%), Trnavského (58,8%), Banskobystrického (55,2%), Nitrianskeho kraja (55,0%);
- Z oblastí: Ubytovanie a stravovanie (64,7%), Obchodné služby (63,3%) a Ostatné služby (62,2%);
- Firmy, ktoré existujú 2 - 5 rokov (59,8%);
- Firmy ktoré doteraz neexportovali (57,1%).

2. Zvýhodnenú pôžičku, úver by využilo **39,2%** záujemcov o podporu exportných aktivít, najčastejšie to sú:

- Firmy ktoré majú viac ako 50 – 249 zamestnancov (43,8%);
- Podľa právnej formy najmä s.r.o. (44,2%) a firmy s inou právnou formou (50,0%);
- Firmy z Nitrianskeho (52,5%), Banskobystrického (43,1%), Prešovského (43,9%) a Košického kraja (42,9%);
- Z rezortov: Ostatné služby (51,4%), Stavebníctvo (42,2%), Obchodné služby (41,7%) a Priemysel (41,0%);
- Firmy, ktoré existujú 2 - 5 rokov (43,5%);
- Firmy, ktoré doteraz exportovali viac ako 25% svojej produkcie (42,9%) a 50% svojej produkcie (52,8%).

3. Zvýhodnená účasť na veľtrhoch, výstavách v zahraničí by bola zaujímavá pre **37,8%** respondentov, najmä:

- Podľa právnej formy najmä pre akciové spoločnosti (62,8%);
- firmy s rôznym počtom zamestnancov prejavili približne rovnakú mieru záujmu;
- Firmy z Košického (46,9%), Bratislavského (44,6%) a Trnavského kraja (41,2%);
- Podniky z oblasti: Obchod (48,9%), Priemysel (43,4%) a Ostatné služby (40,5%);

- Začínajúce firmy, ktoré existujú 0 - 2 roky (56,5%) a podniky vo fáze rozvoja (43,9%);
- Takmer polovica firiem, ktoré doteraz exportovali viac ako 50% svojej produkcie (49,1%).

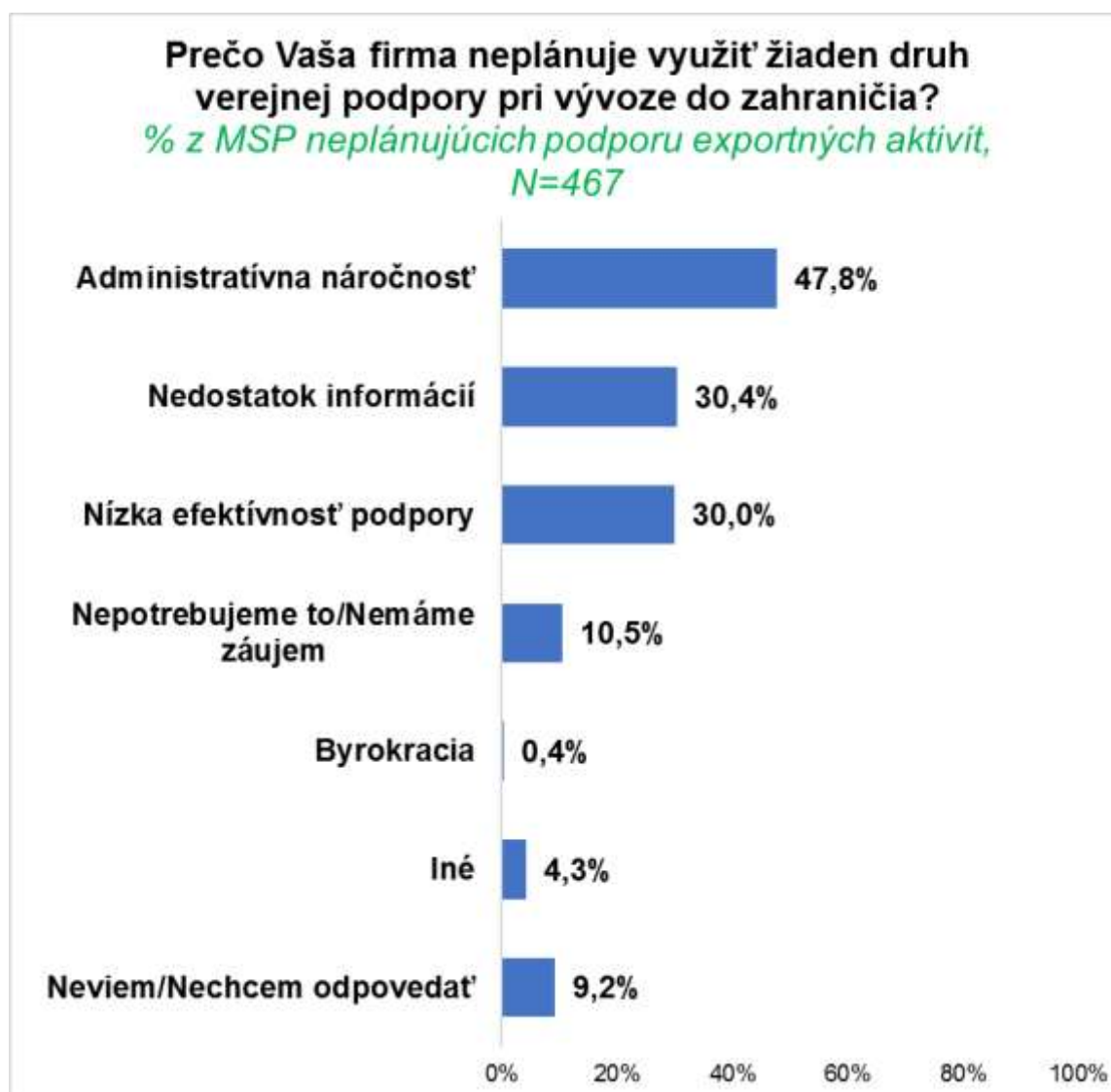
4. Poskytnutie záruky by využilo **26,7%**, z nich hlavne:

- Podľa právnej formy najmä akciové spoločnosti (50,0%);
- Firmy s počtom zamestnancov 50-250 (33,8%);
- Firmy z Banskobystrického (36,2%) a Prešovského kraja (36,8%) a Trenčianskeho kraja (28,3%);
- Podniky s ekonomickou aktivitou v oblasti: Doprava a informácie (34,6%), Stavebníctvo (31,3%) a Priemysel (30,1%);
- Firmy vo fáze začiatočného rozvoja, teda také, ktoré existujú 2 - 5 rokov (29,3%) a firmy vo fáze zrelosti (29,4%);
- Firmy, ktoré doteraz exportovali viac ako 50% svojej produkcie (35,8%).

5. Poistenie ako formu podpory exportu by využilo **19,1%** opýtaných, prevažne:

- Podľa právnej formy najmä akciové spoločnosti (až 43,8%);
- Stredné podniky s počtom zamestnancov 50 – 250 (32,5%);
- Firmy z rezortov: Priemysel (26,5%), Stavebníctvo (25,0%), Doprava a informácie (23,1%) a Obchodné služby (20,0%);
- Firmy vo fáze podnikateľskej zrelosti, teda tie, ktoré existujú viac ako 10 rokov (22,3%); alebo začínajúce podniky (21,7%);
- Firmy, ktoré doteraz exportovali viac ako 25 - 50% svojej produkcie (32,1%) a nad 50% produkcie (37,7%).

2.14 Dôvody neplánovania využitia podpory exportu u MSP

Graf – „Prečo Vaša firma neplánuje využiť žiaden druh verejnej podpory pri vývoze do zahraničia?“ (otázka 14)

Riadkové % VZORKA: 1000		Prečo Vaša firma neplánuje využiť žiaden druh verejnej podpory pri vývoze do zahraničia?								
		Nedostatok informácií	Administratívna náročnosť	Nízka efektívnosť podpory	byrokracia	Nepotrebuje me to/Nemáme záujem	Iné	Neviem/Nechcem odpovedať		
CELÁ VZORKA		30,4%	47,8%	30,0%	0,4%	10,5%	4,3%	9,2%		
Počet zamestnancov	Právna forma	Živnostník	34,7%	49,2%	27,1%	,8%	9,3%	3,4%	6,8%	
	Spoločnosť s ručením obmedzeným		28,5%	48,1%	29,7%	,3%	10,8%	4,1%	10,4%	
	Akciová spoločnosť		33,3%	28,6%	28,6%	0,0%	14,3%	14,3%	9,5%	
	Iná právna forma		33,3%	58,3%	66,7%	0,0%	8,3%	0,0%	0,0%	
	0 - 9 zamestnancov		29,6%	47,8%	28,7%	,4%	9,3%	3,6%	10,5%	
	10 - 49 zamestnancov		35,2%	46,4%	30,4%	,8%	9,6%	5,6%	6,4%	
	50 - 249 zamestnancov		26,3%	49,5%	32,6%	0,0%	14,7%	4,2%	9,5%	
	Viac ako 250 zamestnancov		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
	Odvetvie	pôdohospodárstvo		39,1%	52,2%	47,8%	4,3%	8,7%	0,0%	13,0%
		priemysel		27,5%	51,4%	30,3%	0,0%	9,2%	2,8%	9,2%
		stavebníctvo		24,6%	46,4%	27,5%	1,4%	15,9%	1,4%	8,7%
		obchod		30,6%	50,5%	27,9%	0,0%	10,8%	5,4%	11,7%
		ubytovanie a stravovanie		10,0%	30,0%	20,0%	0,0%	30,0%	10,0%	0,0%
		doprava, informácie		40,4%	36,2%	29,8%	0,0%	8,5%	4,3%	6,4%
		obchodné služby		35,0%	45,0%	30,0%	0,0%	7,5%	8,8%	7,5%
		ostatné služby		22,2%	61,1%	33,3%	0,0%	5,6%	0,0%	11,1%
	Kraj sídla	BA		31,6%	48,2%	27,2%	0,0%	7,9%	5,3%	9,6%
		TN		28,3%	47,8%	43,5%	0,0%	10,9%	2,2%	6,5%
		TT		18,8%	45,8%	35,4%	0,0%	16,7%	4,2%	8,3%
		ZA		27,9%	54,1%	27,9%	1,6%	9,8%	1,6%	8,2%
		BB		46,3%	43,9%	22,0%	2,4%	19,5%	0,0%	4,9%
		NR		32,3%	49,2%	23,1%	0,0%	6,2%	6,2%	7,7%
		PO		36,7%	46,9%	38,8%	0,0%	8,2%	4,1%	8,2%
		KE		20,9%	41,9%	27,9%	0,0%	11,6%	9,3%	20,9%
	Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia		38,1%	66,7%	19,0%	0,0%	23,8%	0,0%	4,8%
		Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti		35,3%	52,9%	36,8%	0,0%	2,9%	5,9%	7,4%
		Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti		31,2%	52,3%	24,8%	,9%	9,2%	3,7%	10,1%
		Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti		28,1%	43,4%	31,5%	,4%	11,6%	4,5%	9,7%
		Neviem / nechcem odpovedať		50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%

Stípcové% VZORKA: 1000		Prečo Vaša firma neplánuje využiť žiaden druh verejnej podpory pri vývoze do zahraničia?						
CELÁ VZORKA		Nedostatok informácií	Administratívna náročnosť	Nízka efektívnosť podpory	byrokracia	Nepotrebuje to/Nemáme záujem	Iné	Neviem/Nechcem odpovedať
		30,4%	47,8%	30,0%	0,4%	10,5%	4,3%	9,2%
Právna forma Počet zamestnancov Odvetvie Kraj sídla Fáza životného cyklu	Živnostník	28,9%	26,0%	22,9%	50,0%	22,4%	20,0%	18,6%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	63,4%	68,2%	67,1%	50,0%	69,4%	65,0%	76,7%
	Akciová spoločnosť	4,9%	2,7%	4,3%	0,0%	6,1%	15,0%	4,7%
	Iná právna forma	2,8%	3,1%	5,7%	0,0%	2,0%	0,0%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	51,4%	52,9%	50,7%	50,0%	46,9%	45,0%	60,5%
	10 - 49 zamestnancov	31,0%	26,0%	27,1%	50,0%	24,5%	35,0%	18,6%
	50 - 249 zamestnancov	17,6%	21,1%	22,1%	0,0%	28,6%	20,0%	20,9%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	pôdohospodárstvo	6,3%	5,4%	7,9%	50,0%	4,1%	0,0%	7,0%
	priemysel	21,1%	25,1%	23,6%	0,0%	20,4%	15,0%	23,3%
	stavebníctvo	12,0%	14,3%	13,6%	50,0%	22,4%	5,0%	14,0%
	obchod	23,9%	25,1%	22,1%	0,0%	24,5%	30,0%	30,2%
	ubytovanie a stravovanie	,7%	1,3%	1,4%	0,0%	6,1%	5,0%	0,0%
	doprava, informácie	13,4%	7,6%	10,0%	0,0%	8,2%	10,0%	7,0%
	obchodné služby	19,7%	16,1%	17,1%	0,0%	12,2%	35,0%	14,0%
	ostatné služby	2,8%	4,9%	4,3%	0,0%	2,0%	0,0%	4,7%
	BA	25,4%	24,7%	22,1%	0,0%	18,4%	30,0%	25,6%
	TN	9,2%	9,9%	14,3%	0,0%	10,2%	5,0%	7,0%
	TT	6,3%	9,9%	12,1%	0,0%	16,3%	10,0%	9,3%
	ZA	12,0%	14,8%	12,1%	50,0%	12,2%	5,0%	11,6%
	BB	13,4%	8,1%	6,4%	50,0%	16,3%	0,0%	4,7%
	NR	14,8%	14,3%	10,7%	0,0%	8,2%	20,0%	11,6%
	PO	12,7%	10,3%	13,6%	0,0%	8,2%	10,0%	9,3%
	KE	6,3%	8,1%	8,6%	0,0%	10,2%	20,0%	20,9%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	5,6%	6,3%	2,9%	0,0%	10,2%	0,0%	2,3%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	16,9%	16,1%	17,9%	0,0%	4,1%	20,0%	11,6%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	23,9%	25,6%	19,3%	50,0%	20,4%	20,0%	25,6%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	52,8%	52,0%	60,0%	50,0%	63,3%	60,0%	60,5%
	Neviem / nechcem odpovedať	,7%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	0,0%	0,0%

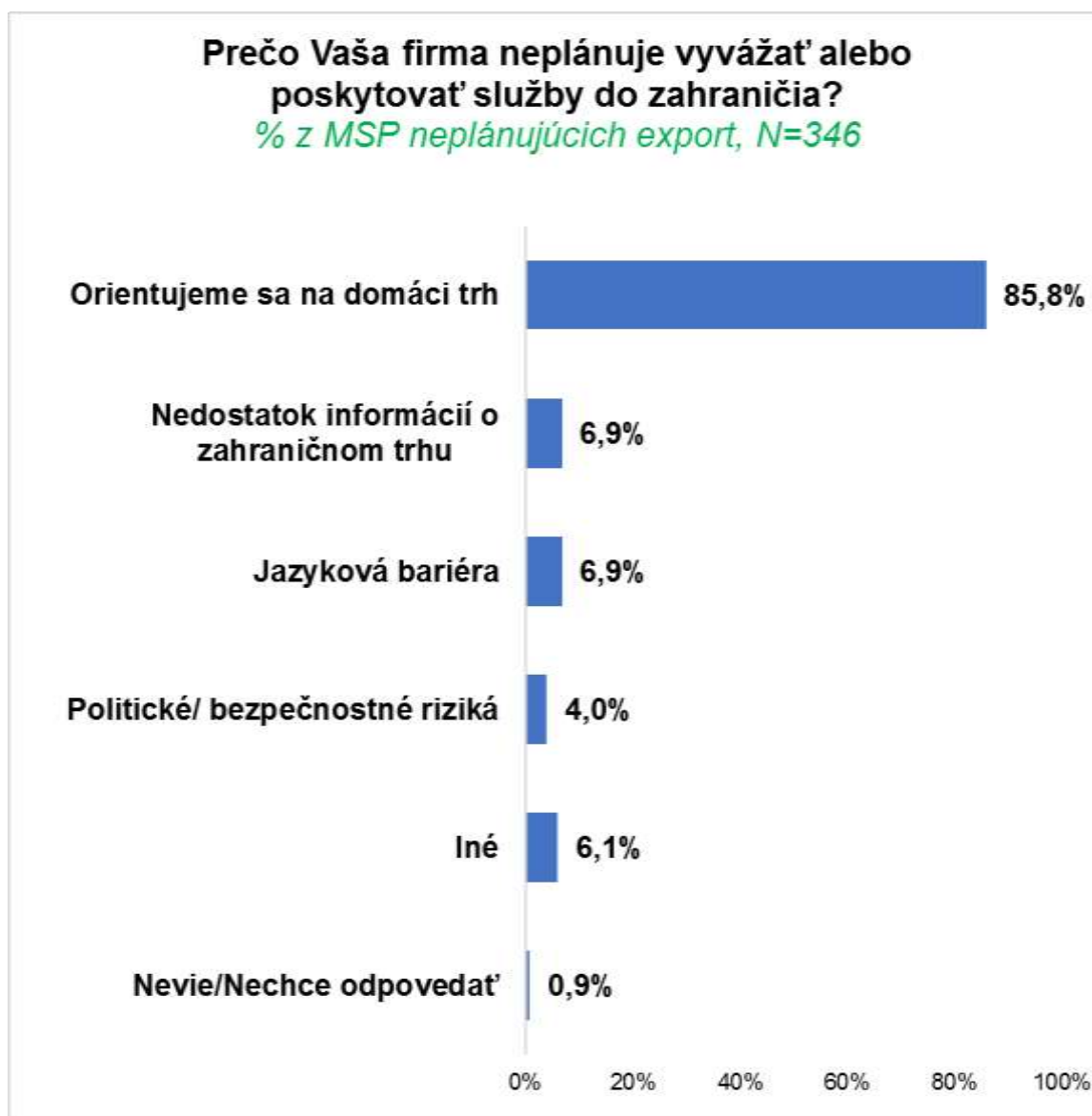
Hlavným problémom neplánovania využitia verejných podporných aktivít v rámci zahranično-obchodných aktivít malých a stredných podnikov na Slovensku je **administratívna náročnosť** pri získavaní podpory. Myslí si to takmer polovica: **47,8%** respondentov.

Rovnakou mierou sú zastúpené ďalšie bariéry vo využívaní podpory exportu u MSP: **nedostatok informácií** (pre **30,4%**) a obavy z **nízkej efektívnosti podpory** (**30%**).

Ďalším z dôvodov neplánovania podpory exportu respondenti uvádzali najčastejšie, že takúto podporu **nepotrebuju** (**10,5%**).

Spontánne sa vyskytli aj obavy z **finančnej** a **časovej** náročnosti pri získavaní podpory a sporadicky aj **nedôvera** v systém podporných aktivít.

2.15 Dôvody neplánovania zahranično-obchodných aktivít

Graf – „Prečo Vaša firma neplánuje vyvážať alebo poskytovať služby alebo tovar do zahraničia nejake?“ (otázka 15)

Riadkové % VZORKA: 1000		Prečo Vaša firma neplánuje vyvážať alebo poskytovať služby do zahraničia?					
		Orientujete sa na domáci trh	Nedostatok informácií o zahraničnom trhu	Jazyková bariéra	Politické/ bezpečnostné riziká	Iné	Nevie/Nechce odpovedať
CELÁ VZORKA		85,8%	6,9%	6,9%	4,0%	6,1%	0,9%
Právna forma	Živnostník	86,7%	7,7%	11,2%	2,8%	4,2%	1,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	85,2%	6,3%	4,2%	4,8%	7,4%	,5%
	Akciová spoločnosť	85,7%	14,3%	0,0%	14,3%	0,0%	0,0%
	Iná právna forma	85,7%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
Počet zamestnancov	0 - 9 zamestnancov	86,9%	7,7%	7,7%	3,1%	5,0%	1,2%
	10 - 49 zamestnancov	82,2%	4,4%	4,4%	11,1%	6,7%	0,0%
	50 - 249 zamestnancov	83,3%	4,8%	4,8%	2,4%	11,9%	0,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	94,4%	0,0%	5,6%	5,6%	0,0%	0,0%
	priemysel	88,9%	6,7%	6,7%	4,4%	6,7%	0,0%
	stavebníctvo	84,1%	7,9%	7,9%	6,3%	4,8%	1,6%
	obchod	86,1%	1,3%	1,3%	6,3%	7,6%	2,5%
	ubytovanie a stravovanie	94,7%	5,3%	5,3%	0,0%	5,3%	0,0%
	doprava, informácie	81,5%	14,8%	7,4%	0,0%	3,7%	0,0%
	obchodné služby	80,3%	9,8%	9,8%	1,6%	8,2%	0,0%
	ostatné služby	88,2%	11,8%	14,7%	2,9%	5,9%	0,0%
	BA	86,7%	7,2%	9,6%	2,4%	4,8%	0,0%
Kraj sídla	TN	88,9%	0,0%	7,4%	7,4%	3,7%	0,0%
	TT	93,1%	6,9%	3,4%	3,4%	6,9%	0,0%
	ZA	84,9%	7,5%	13,2%	3,8%	7,5%	0,0%
	BB	83,7%	7,0%	4,7%	4,7%	7,0%	2,3%
	NR	88,6%	5,7%	5,7%	0,0%	5,7%	2,9%
	PO	82,9%	5,7%	2,9%	8,6%	5,7%	0,0%
	KE	80,5%	12,2%	2,4%	4,9%	7,3%	2,4%
Fáza životného cyklu	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	94,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	79,4%	11,8%	5,9%	5,9%	7,4%	0,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	86,5%	5,6%	5,6%	5,6%	6,7%	1,1%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	87,1%	6,5%	8,8%	2,9%	5,9%	,6%
	Neviem / nechcem odpovedať	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Stĺpcové% VZORKA: 1000		Prečo Vaša firma neplánuje vyvážať alebo poskytovať služby do zahraničia?					
		Orientujete sa na domáci trh	Informácií o zahraničnom trhu	Jazyková bariéra	Politické/ bezpečnostné riziká	Iné	Nevie/Nechce odpovedať
CELÁ VZORKA		85,8%	6,9%	6,9%	4,0%	6,1%	0,9%
Počet zamestnancov Právna forma Odvetvie Kraj sídla Fáza životného cyklu	Živnosťník	41,8%	45,8%	66,7%	28,6%	28,6%	66,7%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	54,2%	50,0%	33,3%	64,3%	66,7%	33,3%
	Akciová spoločnosť	2,0%	4,2%	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%
	Iná právna forma	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%	0,0%
	0 - 9 zamestnancov	75,8%	83,3%	83,3%	57,1%	61,9%	100,0%
	10 - 49 zamestnancov	12,5%	8,3%	8,3%	35,7%	14,3%	0,0%
	50 - 249 zamestnancov	11,8%	8,3%	8,3%	7,1%	23,8%	0,0%
	Viac ako 250 zamestnancov	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	pôdohospodárstvo	5,7%	0,0%	4,2%	7,1%	0,0%	0,0%
	priemysel	13,5%	12,5%	12,5%	14,3%	14,3%	0,0%
	stavebníctvo	17,8%	20,8%	20,8%	28,6%	14,3%	33,3%
	obchod	22,9%	4,2%	4,2%	35,7%	28,6%	66,7%
	ubytovanie a stravovanie	6,1%	4,2%	4,2%	0,0%	4,8%	0,0%
	doprava, informácie	7,4%	16,7%	8,3%	0,0%	4,8%	0,0%
	obchodné služby	16,5%	25,0%	25,0%	7,1%	23,8%	0,0%
	ostatné služby	10,1%	16,7%	20,8%	7,1%	9,5%	0,0%
	BA	24,2%	25,0%	33,3%	14,3%	19,0%	0,0%
	TN	8,1%	0,0%	8,3%	14,3%	4,8%	0,0%
	TT	9,1%	8,3%	4,2%	7,1%	9,5%	0,0%
	ZA	15,2%	16,7%	29,2%	14,3%	19,0%	0,0%
	BB	12,1%	12,5%	8,3%	14,3%	14,3%	33,3%
	NR	10,4%	8,3%	8,3%	0,0%	9,5%	33,3%
	PO	9,8%	8,3%	4,2%	21,4%	9,5%	0,0%
	KE	11,1%	20,8%	4,2%	14,3%	14,3%	33,3%
	Začatie podnikateľskej činnosti – do 2 rokov od založenia	5,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%
	Začiatkový rozvoj – 2 – 5 rokov od začatia činnosti	18,2%	33,3%	16,7%	28,6%	23,8%	0,0%
	Fáza rozvoja – 6 -10 rokov od začatia činnosti	25,9%	20,8%	20,8%	35,7%	28,6%	33,3%
	Fáza zrelosti - viac ako 10 rokov od začatia činnosti	49,8%	45,8%	62,5%	35,7%	47,6%	33,3%
	Neviem / nechcem odpovedať	,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Z prieskumu vyplýva, že hlavným dôvodom nízkych exportných aspirácií slovenských malých a stredných podnikateľov je najmä **orientácia svojich obchodných aktivít výlučne na domáci trh**. Uvádza to **85,8%** tých opýtaných, ktorí neplánujú zahranično-obchodné aktivity v budúcnosti.

Orientáciu výlučne na domáci trh (85,8%) uvádzali nadpriemerne často tieto podniky:

- podiel takýchto odpovedí je rovnako často zastúpený vo všetkých právnych formách;
- Podľa veľkosti firmy takto odpovedali častejšie najmenšie firmy (86,9%);
- Z krajov najmä Trnavský (93,1%), Trenčiansky (88,9%), Nitriansky (88,6%) a Bratislavský (86,7%) ;
- Podniky z rezortov: Ubytovanie a stravovanie (94,7%), Pôdohospodárstvo (94,4%), Priemysel (88,9%) a Obchod (86,1%);
- Firmy, ktoré existujú menej ako 2 roky (94,4%);
- Firmy, ktorých doteraz nevyvážali (86,4%).

Ostatné dôvody neplánovania exportu v budúcnosti mali približne rovnaké zastúpenie od 4 – 7%.

Nedostatok informácií o zahraničnom trhu má **6,9%** respondentov z podnikov bez exportných aspirácií, najmä:

- Akciové spoločnosti (14,3%);
- Mikropodniky s najmenším počtom zamestnancov (7,7%);
- Firmy z Košického (12,2%), Žilinského (7,5%) a Bratislavského kraja (7,2%);
- Firmy vo fáze rozvoja, existujúce 2 - 5 rokov (11,8%);
- Firmy, ktoré do zahraničia nevyvážajú (7,8%);
- Nadpriemerne často sa takéto odpovede vyskytli, ak bol respondentom konateľ alebo sám majiteľ. Ak bola pracovná pozícia obchodný riaditeľ alebo CEO, takýchto odpovedí bolo menej;
- Firmy z rezortov: Doprava a informácie (14,8%), Ostatné služby (11,8%), Obchodné služby (9,8%) a Stavebníctvo (7,9%);

Ďalšou z prekážok exportu MSP je **jazyková bariéra** – priznalo to **6,9%** respondentov a to najmä:

- živnostníci, naopak u akciových spoločností vôbec;
- mikropodniky do 9 zamestnancov;
- podniky z oblasti: Ostatné služby (14,7%), Obchodné služby (9,8%) a Doprava a informácie (7,4%);
- firmy, ktorých % doterajšieho vývozu je najmenšie (0- 25%).

Politických, resp. bezpečnostných rizík v zahraničí sa obávajú **4%** opýtaných. Ide najmä:

- Firmy, ktorých % doterajšieho vývozu je najmenšie (0- 25%);
- nadpriemerne často takto odpovedali konatelia alebo samotní majitelia. Ak bola pracovná pozícia obchodný riaditeľ alebo CEO, takýchto odpovedí bolo menej;
- výrazne častejšie firmy, ktorých právna forma je akciová spoločnosť (až 14% z nich sa obáva politického rizika);
- Nadpriemerne podniky z rezortov: Stavebníctvo (6,3%), Obchod (6,3%) a Poľnohospodárstvo (5,6%).

3. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

3.1 Závery prieskumu

Podľa vyjadrení respondentov z cieľovej skupiny malých a stredných podnikov vyplýva, že **súčasnú podmienku** pre zahranično-obchodné aktivity považujú za **celkovo viac pozitívne** (pozitívne = veľmi dobré + skôr dobré, celkom **44,3%**) **ako negatívne** (= skôr zlé + veľmi zlé, celkom **26,9%**).

Až **28,8%** opýtaných sa k otázke **nevedelo** vyjadriť – otázka bola kladená aj tým respondentom, ktorí podmienky pre export nevedia posúdiť, keďže ich podnik zahranično-obchodné aktivity nevykonáva.

Oproti minulosti takmer polovica respondentov (**49,6%**) z malých a stredných podnikov **nepostrehla zmeny v podmienkach pre export** - považuje ich za rovnaké, ako boli v minulosti.

Zmenu podmienok **k lepšiemu** v predchádzajúcich 2 rokoch vidí len **8,1%** opýtaných. Naopak zmeny skôr **k horšiemu** postrehlo dvojnásobok: **16,6%** respondentov.

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že slovenským malým a stredným podnikateľom v súčasnosti **chýba** najmä **finančná (39,4%)** a **informačná (33,2%)** forma podpory ich exportných aktivít. Chýbajúce **poradenstvo** pri zahranično-obchodných aktivitách eviduje **26,2%** opýtaných. Viac **propagačných** aktivít v rámci podpory exportu by privítalo **24,6%** respondentov, nedostatok **vzdelávacích** aktivít o možnostiach exportu si všíma **21%**.

Podľa **8,5%** opýtaných v súčasnosti na Slovensku **nechýba žiadna forma podpory** exportu a **13,9%** respondentov sa k otázke **nevedelo** vyjadriť.

Bolo zistené, že celkom **67,4%** zo všetkých respondentov, čiže viac ako dve tretiny opýtaných, **pociťuje nedostatok** informácií o možnostiach využívania podporných programov pre zahranično-obchodné aktivity (skôr nemám dostatok + určite nemám dostatok informácií).

Úplnú spokojnosť s množstvom informácií uviedlo len **6,7%** respondentov. **Čiastočnú spokojnosť** bola zaznamenaná u takmer pätiny (19,3%) opýtaných. Tretina respondentov uvádza, že **skôr nemá dostatok informácií** o možnostiach podpory svojich exportných aktivít (33,5%).

Najvyšší podiel z opýtaných - viac ako tretina (33,9%) tvrdí, že **určite nemá dostatok informácií** potrebných pre využitie dostupných podporných programov v rámci zahranično-obchodných aktivít MSP.

Bolo zistené, že cca 50% z opýtaných respondentov, zastupujúcich slovenských malých a stredných podnikateľov, deklarovalo, že svoje tovary a služby nevyváža.

Tretina respondentov uvádza, že v súčasnosti (v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov) exportuje tovar alebo služby **pravidelne** (32,3%).

Občasné zahranično-obchodné aktivity realizuje **17,5%** opýtaných.

S **jednorazovým vývozom** tovaru alebo služieb má v ostatných 2 rokoch skúsenosti 5,8% dopytovaných respondentov – malých a stredných podnikateľov.

Malá časť respondentov uvádza, že ich podnik zatiaľ svoje tovary a služby nevyváža, ale na **export sa pripravuje (6,2%)**.

Zahranično-obchodné aktivity **nevykonáva ani sa na ne nepripravuje 37,9%** opýtaných.

Z tých, ktorí majú nejaké zahranično-obchodné aktivity, pätina (20%) je v kategórii **menej ako 25% exportu z celkových tržieb podniku**.

U ďalších 18% MSP tvorí celkový podiel z vývozu do zahraničia viac ako 50%. Zvyšná časť MSP (9%) mala 25 – 50% tržieb z vývozu v roku 2015.

Z vyjadrení respondentov je evidentné, že slovenské malé a stredné podniky exportujú svoj tovar / služby najmä **v rámci EÚ a Európskeho hospodárskeho priestoru** – ich podiel tvorí **52,6%** zo všetkých respondentov a až **94,6%** z tých, ktorí vyvážajú svoje tovary a služby (ďalej len exportujúce MSP).

Mimo EÚ a EHP najčastejšie vyvážajú približne rovnakou mierou do krajín **Spoločenstva nezávislých štátov** (bývalého ZSSR) – **7,9%**; na **Balkán 6,7%** z exportujúcich MSP (5% zo všetkých); **7,7%** do Ázie (5,9% zo všetkých); do **USA a Kanady** vyváža **5,9%** z exportujúcich MSP (4,5% zo všetkých); do **Južnej Ameriky** sa zo Slovenska v ostatných dvoch rokoch vyvážalo **4,1%** z exportujúcich MSP (3,1% všetkých); do krajín **Afriky** vyvážalo **3,8%** exportujúcich MSP (2,9% zo všetkých).

Respondenti uvádzajú, že pri svojich zahranično-obchodných aktivitách (reálnych alebo plánovaných) verejnú podporu **takmer vôbec nevyužívajú**.

O využití podporných programov pre exportné činnosti MSP vôbec **neuvažuje viac ako polovica (54,4%) respondentov, exportujúcich do zahraničia!**

Podporu pri exporte svojich výrobkov/služieb **reálne využili (len 3,4%)**. Rovnaká časť opýtaných (**3,4%**) sa síce **pokúšala** využiť nejakú formu podpory svojich exportných aktivít, **no nebola úspešná**. Značný podiel (**16,3%**) opýtaných uvádza, že **nevedeli nájsť vhodnú formu podpory**.

19,7% respondentov by zatiaľ verejnú podporu exportu nevyužila, ale uvažuje o tom.

Zo skutočne využitých/ využívaných druhov verejnej podpory prevládajú najmä **zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí** (využilo 38,9% respondentov, ktorí uviedli, že reálne využili nejakú podporu svojich ZOA aktivít, alebo o ňu usilovali).

Rovnakou mierou využívali **zvýhodnenú pôžičku, úver** (16,7%), **poistenie** (16,7%) a **poradenstvo** pre svoje zahranično-obchodné aktivity (16,7%).

Najčastejšími oslovovanými inštitúciami verejnej podpory exportu MSP boli (v poradí):

1. **SOPK** (Slovenská obchodná a priemyselná komora) využilo **27,3%** tých, ktorí reálne využili verejnú podporu MSP alebo o ňu žiadali;
2. **Ministerstvá: 24,6%**;
3. **SARIO: 22,7%**;
4. **Veľvyslanectvá SR v zahraničí: 15,2%**;
5. **Eximbanka: 14%**;
6. **Slovak Business Agency** (predtým NADSME): **8,3%** z tých respondentov, ktorí využili podporu alebo sa ju snažili získať.

Spontánne respondenti uvádzali aj iné inštitúcie (1,1%) ako napr. **komerčné banky**, vlastné obchodné kontakty v zahraničí a pod.

Žiadnu inštitúciu nevyužilo/neoslovilo 17,8% respondentov a až 15,9% si nevedelo spomenúť.

Z odpovedí opýtaných je zrejmé, že sú s možnosťami podporných programov pre export **skôr nespokojní ako spokojní**. Nespokojnosť uvádza celkom **37,7%** opýtaných, ktorí už nejakú formu podpory exportu využili alebo sa o jej získanie usilovali.

Veľmi spokojných s možnosťami podpory exportu je len **3,4%** respondentov. **Skôr spokojných** je **21,1%**.

Skôr nespokojných je **21,9%** respondentov, ktoré už podporu využili, resp. o ňu žiadali. **Veľmi nespokojných** s možnosťami podpory exportu je až **15,8%** !

Tí respondenti, ktorí v minulosti do zahraničia neexportovali, ale **v súčasnosti exportnú činnosť aktívne plánujú**, tvoria len **6,2%** zo všetkých.

Napriek tomu, pri otázke na plány do budúcnosti, vyjadrilo pozitívne exportné ambície až **63,5%** respondentov. Ide jednak o podniky, ktoré už aktívne so zahraničím obchodujú a taktiež o podniky, ktoré sa síce v súčasnosti na export aktívne nepripravujú, ale do budúcnosti túto možnosť pripúšťajú.

Tí opýtaní, ktorí plánujú v budúcnosti vyvážať tovar alebo poskytovať svoje služby do zahraničia, **využitie verejnej podpory viac neplánujú** (47,6% MSP s exportnými ašpiráciami) **ako plánujú** (44,1%).

Najväčší záujem v rámci podpory exportných aspirácií je **o tieto druhy podpory exportu**:

Poradenstvo pre 54,1% respondentov; **Zvýhodnená pôžička/úver** 39,2% respondentov; **Poradenstvo** pre svoje zahranično-obchodné aktivity by využila viac ako polovica (**54,1%**) záujemcov; **Zvýhodnenú pôžičku/úver** by využilo **39,2%**; **Zvýhodnená účasť na veľtrhoch, výstavách v zahraničí** by bola zaujímavá pre **37,8%**; **Poskytnutie záruky** by využilo **26,7%**; **Poistenie** ako formu podpory exportu by využilo **19,1%** záujemcov o podporu svojich exportných aktivít.

Hlavným problémom nevyužívania verejných podporných aktivít v rámci zahranično-obchodných aktivít malých a stredných podnikov na Slovensku je **administratívna náročnosť** pri získavaní podpory. Myslí si to takmer polovica: **47,8%** respondentov z cieľovej skupiny malých a stredných podnikov.

Rovnakou mierou sú zastúpené ďalšie bariéry vo využívaní podpory exportu u MSP: **nedostatok informácií** (pre **30,1%**) a obavy z **nízkej efektívnosti podpory** (**30%**).

Ďalším z dôvodov neplánovania podpory exportu, ktorí respondenti uvádzali najčastejšie, je, že takúto podporu **nepotrebuju** (**10,5%**). Spontánne sa vyskytli aj obavy z **finančnej** a **časovej** náročnosti pri získavaní podpory a sporadicky aj **nedôvera** v systém podporných aktivít.

Z prieskumu vypláva, že hlavným dôvodom nízkych exportných aspirácií slovenských malých a stredných podnikateľov je najmä **orientácia svojich obchodných aktivít výlučne na domáci trh**. Uvádza to **85,8%** tých respondentov, ktorí neplánujú zahranično-obchodné aktivity v budúcnosti.

Ostatné dôvody neplánovania exportu v budúcnosti mali približne rovnaké zastúpenie od 4 – 7%. **Nedostatok informácií** o zahraničnom trhu má **6,9%** opýtaných bez exportných aspirácií.

Ďalšou z prekážok exportu MSP je **jazyková bariéra** – priznalo to **6,9%** respondentov. **Politických, resp. bezpečnostných rizík** v zahraničí, súvisiacich s exportom, sa obáva **4%** opýtaných.

Záverom možno konštatovať, že napriek trom malým zmenám v kvótnej štruktúre výskumnej vzorky v porovnaní so zadanou kvótnou štruktúrou vzorky je možné získané výsledky zovšeobecniť na celú populáciu MSP na Slovensku.

3.2 Odporúčania

Realizácia rozhovorov v teréne a zisťovanie skutočných prevažujúcich podnikateľských aktivít MSP ukázalo, že kategorizácia SK NACE podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky nezodpovedá vždy realite.

Javí sa, že presnejšia kategorizácia sa vyskytuje v údajoch FINSTAT (Finančná správa SR), ktoré sú čerpané z aktuálnych kompletných daňových priznaní samotných firiem a ich prevažujúcich aktivít.

Ukázalo sa, že by bolo vhodnejšie stanovenie kvóty na každý typ veľkosti firiem individuálne, a to z toho dôvodu, že v každom tomto type je úplne iná skladba firiem z hľadiska ich odvetvia / segmentu. V kombinácii s nepriamoúmerným rozdelením početnosti v závislosti od veľkosti firmy to môže zabezpečiť vyššiu reprezentatívnosť prieskumnej vzorky. Skladba kvót mikro-podnikov, keďže tvoria cca 85% všetkých firiem, ovplyvňuje skladbu kvót malých firiem, ktorých je cca 10,5% a stredne veľkých firiem, ktorých je 2,5%.

Na základe výsledkov podrobnejšej vnútornej analýzy odpovedí respondentov odporúčame, aby cieľovými skupinami pre ďalšie verejné aktivity podporujúce export slovenských malých a stredných podnikov boli:

1. Poskytovanie **informácií o možnostiach verejnej podpory** najmä týmto druhom podnikov:
 - Živnostníci;
 - Cieľové osoby konatelia a majitelia;
 - Firmy z Bratislavského a Žilinského kraja;
 - Firmy z rezortov Stavebníctvo, Ubytovanie a Stravovanie, Obchodné služby a Ostatné služby;
 - Firmy, ktoré existujú 2 - 5 teda vo fáze počiatočného rozvoja a podniky vo fáze rozvoja existujúce 6 - 10 rokov;
 - Firmy, ktoré doteraz vôbec neexportovali, alebo exportovali do 25% svojej produkcie.
2. Aktivity pre firmy, ktoré **plánujú využívať** niektorú z foriem podpory, konkrétne pre:
 - Živnostníkov a akciové spoločnosti;
 - Mikropodniky;
 - Firmy z Bratislavského, Košického, Trenčianskeho, Prešovského a Žilinského kraja;
 - Firmy vo fáze počiatočného rozvoja existujúce 2 - 5 rokov;
 - Firmy z rezortov Pôdohospodárstvo, Stavebníctvo, Doprava a informácie, Ubytovanie/stravovanie a Ostatné služby.
3. Aktivity pre tie firmy, ktoré chcú **využívať poradenstvo**:
 - Firmy s právnou formou s.r.o.;

- Firmy s najmenším počtom zamestnancov;
- Firmy z Bratislavského, Trnavského, Banskobystrického, Nitrianskeho kraja;
- Firmy z rezortov Ubytovanie a stravovanie, Obchodné služby a Ostatné služby;
- Firmy vo fáze počiatočného rozvoja, ktoré existujú 2 - 5 rokov;
- Firmy ktoré doteraz neexportovali.

4. Pre firmy, ktoré **plánujú pokračovať v exporte alebo začať exportovať**:

- Malé aj stredné podniky (avšak nezabúdať ani na firmy do 10 zamestnancov);

- Firmy z Trnavského a Nitrianskeho kraja;
- Firmy vo fáze zrelosti, existujúce viac ako 10 rokov;
- Firmy z rezortov Pôdohospodárstvo, Priemysel a Doprava a informácie.

5. Pre firmy, ktoré sú **doteraz nespokojné s úrovňou** a možnosťami verejnej **podpory** exportných aktivít pre MSP:

- Firmy s právnou formou s.r.o. ale aj akciové spoločnosti;
- Malé podniky s počtom zamestnancov 10 - 49;
- Podniky zo Žilinského a Košického kraja;
- Firmy z rezortov Priemysel, Stavebníctvo, Ubytovanie a stravovanie a Obchod.

* * *

PRÍLOHA

Dotazník

Prieskum exportných aspirácií MSP

Dobrý deň,

Moje meno je, volám v mene agentúry AKO, s. r. o.

Robíme prieskum medzi podnikateľmi a firmami na Slovensku na tému zahraničného obchodu.

Môžem hovoriť s takou osobou vo vašej firme, ktorá rozhoduje o tom, či firma bude vyvážať alebo poskytovať služby do zahraničia? (Majiteľ, Konateľ, Obchodný riaditeľ, Finančný riaditeľ). **U živnostníkov je to samotný živnostník, takže sa na to netreba pýtať).**

Ak to nebude relevantná osoba:

Môžete mi dať kontakt na takú osobu?

Po novom skontaktovaní sa s relevantnou osobou:

Dobrý deň,

Moje meno je, volám v mene agentúry AKO, s. r. o.

Robíme prieskum medzi podnikateľmi a firmami na Slovensku na tému zahraničného obchodu.

Môžete mi prosím venovať niekoľko minút?

ŠT 1: KVÓTA: Aká je právna forma Vašej firmy?

- 1 Živnostník
- 2 Spoločnosť s ručením obmedzeným
- 3 Akciová spoločnosť
- 4 Iné

ŠT 2: KVÓTA: Koľko zamestnancov má Vaša firma? (ak je majiteľ sám aj zamestnancom, započítať aj jeho. Živnostník sám seba započítava)

- 1 0 až 9 zamestnancov
- 2 10 až 49 zamestnancov
- 3 50 až 249 zamestnancov
- 4 Viac ako 250 zamestnancov

ŠT 3: KVÓTA: V ktorom okrese sídli Vaša firma? (podľa OR SR)

Potom prekódovať do ďalšieho stĺpca aj podľa KRAJ, okres ponechať.

.....

ŠT 4: KVÓTA: Ktorá z nasledovných činností je vo Vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE v Obchodnom registri? Prečítam vám možnosti:

- 1 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- 2 Ťažba a dobývanie
- 3 Priemyselná výroba
- 4 Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- 5 Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- 6 Stavebníctvo
- 7 Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
- 8 Doprava a skladovanie
- 9 Ubytovacie a stravovacie služby
- 10 Informácie a komunikácia
- 11 Finančné a poisťovacie činnosti
- 12 Činnosti v oblasti nehnuteľností
- 13 Odborné, vedecké a technické činnosti
- 14 Administratívne a podporné služby
- 15 Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
- 16 Vzdelávanie
- 17 Zdravotníctvo a sociálna pomoc
- 18 Umenie, zábava a rekreácia
- 19 Ostatné činnosti

ŠT 5: V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma?
Prečítam vám možnosti:

- 1 Začínajúca podnikateľská činnosť = do 2 rokov od založenia
- 2 Počiatočný rozvoj = 2 – 5 rokov od začatia činnosti
- 3 Fáza rozvoja = 6 -10 rokov od začatia činnosti
- 4 Fáza zrelosti = viac ako 10 rokov od začatia činnosti

ŠT 6: Aký podiel na celkových Vašich tržbách v roku 2015 predstavovali tržby z vývozu a poskytovania tovarov a služieb?

- 1 0 % - naša firma nevyváža tovary a služby
- 2 Menej ako 25 %
- 3 Od 25 % do 50 %
- 4 Viac ako 50 %

A teraz už poďme k našim otázkam.

1. Ako hodnotíte súčasné podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Sú podľa Vás (prečítať)

- 1 Veľmi dobré
- 2 Skôr dobré
- 3 Skôr zlé
- 4 Veľmi zlé
- 5 Nevie (nečítaná možnosť)

2. Zmenili sa podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky pre vykonávanie zahranično-obchodných aktivít na Slovensku? Prečítam vám možnosti:

- 1 Zmenili, teraz sú lepšie
- 2 Zmenili, teraz sú horšie
- 3 Podmienky sú rovnaké ako boli predtým
- 4 Nevie (nečítaná možnosť)

3. Aká forma podpory pre zahranično-obchodné aktivity firiem podľa Vás na Slovensku chýba? Prečítam vám možnosti:

Možnosť viacerých odpovedí

Pokyn pre skript: Rotovať poradie predkladaných variantov od 1 po 6

- 1 Žiadna
- 2 Finančná (napr. zvýhodnená pôžička/úver, poistenie atď.)
- 3 Propagačná
- 4 Poradenská
- 5 Vzdelávacia
- 6 Informačná
- 7 Iná (uved'te).....
- 8 Nevie (nečítaná možnosť)

4. Máte alebo nemáte vy dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov pre zahranično-obchodné aktivity (určené pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku)? Prečítam vám možnosti:

- 1 Určite mám dostatok informácií
- 2 Skôr mám
- 3 Skôr nemám
- 4 Určite nemám dostatok informácií
- 5 Nevie (nečítaná možnosť)

5. Vyvážala (poskytovala) Vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokoch do zahraničia nejaké služby alebo tovar? Prečítam vám možnosti:

- 1 Áno, pravidelne
- 2 Áno, občas
- 3 Áno, jednorazovo
- 4 Nie, ale pripravujeme vývoz tovarov/ služieb (FILTER – preskočiť ot. 6)
- 5 Nie, ani nepripravujeme (FILTER – preskočiť ot. 6, 7, 8, 9, 10)

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 5 uviedli odpoveď č.1-3)

6. Do ktorých krajín ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov vyvážali alebo poskytovali Vaše služby alebo tovar?

- 1 Štáty Európskej únie a Európskeho hospodárskeho priestoru
- 2 štáty juhovýchodnej Európy (Balkán)
- 3 krajiny Spoločenstva nezávislých štátov (bývalé ZSSR)
- 4 Ázia
- 5 Severná Amerika
- 6 Južná Amerika
- 7 Afrika
- 8 Iné (uved'te)

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 5 uviedli odpoveď č.1-4)

7. Využila Vaša firma pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory? Prečítam vám možnosti:

- 1 Áno, využili sme
- 2 Pokúsili sme sa, ale neboli sme úspešní (FILTER, preskočiť ot 8)
- 3 Nevedeli sme nájsť vhodnú formu podpory (FILTER, preskočiť ot 8)
- 4 Nie, ale uvažujeme o tom (FILTER, preskočiť ot 8)
- 5 Nie, neuvažujeme o tom (FILTER, preskočiť ot 8,9,10)

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 7 uviedli odpoveď č.1, možnosť výberu viacerých odpovedí)

8. Aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity ste (by ste) využili? Prečítam vám možnosti:

- 1 Zvýhodnená pôžička/úver
- 2 Poskytnutie záruky
- 3 Poistenie

- 4 Poradenstvo
- 5 Zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí
- 6 Iné (uvedte)

(Odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 7 uviedli odpoveď č.1-4,

- 9. Ktorú inštitúciu ste využili (by ste) využili/ oslovili pri získaní podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity? Prečítam vám možnosti:**

Možnosť výberu viacerých odpovedí

Pokyn pre skript: Rotovať poradie predkladaných variantov

1. Eximbanka
2. SARIO
3. Ministerstvá
4. Veľvyslanectvá SR v zahraničí
5. SBA (Slovak Business Agency, po starom NADSME), resp. sieť EEN
6. SOPK (Slovenská obchodná a priemyselná komora)
7. Iné (uvedte)
8. Žiadnu

- 10. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 7 uviedli odpoveď č.1-4)**

Do akej miery ste boli spokojný/á s úrovňou podpory zahranično-obchodných aktivít? Boli ste: (prečítať)

- 1 Veľmi spokojný/á
- 2 Skôr spokojný/á
- 3 Skôr nespokojný/á
- 4 Veľmi nespokojný/á
- 5 Neviem (nečítaná možnosť)

- 11. Plánuje Vaša firma v budúcnosti vyvážať alebo poskytovať do zahraničia nejaké služby alebo tovar?**

- 1 Áno (FILTER, preskočiť ot. 14,15)
- 2 Nie (FILTER, preskočiť ot. 13)
- 3 Neviem (nečítaná možnosť) (FILTER, preskočiť ot. 12, 13)

- 12. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 11 uviedli odpoveď č.1 a 2)**

Plánujete v budúcnosti využiť pri tejto zahranično-obchodnej aktivite nejaký druh verejnej podpory?

- 1 Áno (FILTER – preskočiť ot. 14 a 15)
- 2 Nie (FILTER – preskočiť ot. 13)
- 3 Nevie (nečítaná možnosť) (FILTER – preskočiť ot. 13)

13. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 12 uviedli odpoveď č.1)
O aký druh podpory pre Vaše zahranično-obchodné aktivity by ste mali záujem? Prečítam vám možnosti:

Pokyn pres skript: Rotovať poradie predkladaných variantov

(možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Zvýhodnená pôžička/úver
- 2 Poskytnutie záruky
- 3 Poistenie
- 4 Poradenstvo
- 7 Zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí
- 5 Iné (uved'te)

14. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 12 uviedli odpoveď č.2)

Prečo Vaša firma neplánuje využiť žiaden druh verejnej podpory pri vývoze do zahraničia?

Pokyn pres skript: Rotovať poradie predkladaných variantov 1 - 4

- 1 Nedostatok informácií
- 2 Administratívna náročnosť
- 3 Nízka efektívnosť podpory
- 4 Iné (uved'te)
- 5 Nevie (nečítaná možnosť)

15. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 11 uviedli odpoveď č.2)

Prečo Vaša firma neplánuje vyvážať tovar alebo poskytovať služby do zahraničia? Prečítam vám možnosti:

Pokyn pres skript: Rotovať poradie predkladaných variantov 1 - 5

- 1 Orientujeme sa na domáci trh
- 2 Nedostatok informácií o zahraničnom trhu
- 3 Jazyková bariéra
- 4 Politické/ bezpečnostné riziká
- 5 Iné (uved'te)
- 6 Nevie (nečítaná možnosť)

Ďakujeme Vám za Váš čas a názory.